

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

วัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรณ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2567

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

วัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรณ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2567

(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

THE GUIDELINES TO DEVELOP THE STUDENTS' CARE AND SUPPORT SYSTEM OF THE SPECIAL SCHOOL UNDER AFFILIATION OF SPECIAL EDUCATION BUREAU, SCHOOL GROUP 7

WATTHAPORN KRITAKARATHORN

A THEMATIC SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2024

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7**
ชื่อนักศึกษา	:	**วัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรณ์**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2567**
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**ผศ.ดร.ทิพมาศ เศวตวรโชติ**
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	:	**ดร.สันติ อุนจะนำ**

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ .....
(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :

ประธานกรรมการ .....
(ดร.สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....
(ผศ.ดร.ทิพมาศ เศวตวรโชติ)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม) .....
(ดร.สันติ อุนจะนำ)

กรรมการ .....
(ดร.บุญส่ง ทองเอียง)

กรรมการ .....
(ผศ.ดร.ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Topic	:	The Guidelines to Develop the students' care and support system of the Special School Under Affiliation of Special Education Bureau, School Group 7
Student's Name	:	Watthaporn Kritakarathorn
Degree Sought	:	Master of Education
Program	:	Education Administration
Anno Domini	:	2024
Advisor	:	Asst. Prof. Dr.Tippamas Sawetvorachot
Co-Advisor	:	Dr.Santi Aunjanum

Accepted by the Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Education (Educational Administration)

Dean of Faculty of Education .....P. S. Suntharn.....

(Phrakhrusriveerakhunsunthon, Asst. Prof. Dr.)

Dissertation Committee:

Chairman .....Supattara Pusitrattanavalee.....

(Dr.Supattara Pusitrattanavalee)

Member (Advisor) .....Tippamas Sawetvorachot.....

(Asst. Prof. Dr.Tippamas Sawetvorachot)

Member (Co-Advisor) .....Santi.....

(Dr.Santi Aunjanum)

Member .....Boonsong Thong.....

(Dr.Boonsong Thongiang)

Member .....Teerapong Somkhaoyai.....

(Asst. Prof. Dr.Teerapong Somkhaoyai)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7**
ชื่อนักศึกษา	:	**วัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรณ์**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2567**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพมาศ เศวตวรโชติ**
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	:	**ดร. สันติ อุนจะนำ**

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 2) เพื่อร่างแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 และ 3) เพื่อประเมินแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 วิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำนวน 128 คน ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างโดยทำการการเปิดตารางเครซี่และมอร์แกน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ขั้นตอนที่ 2 ร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบการเสวนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบความเหมาะสม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า :

1.ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ด้านที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน ด้านที่ 5 การส่งต่อ

3) ผลการประเมินแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 93.88

คำสำคัญ : ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, โรงเรียนเฉพาะความพิการ

ABSTRACT

Thematic Topic	**: The Guidelines to Develop Student Care and Support System in Special Schools under Affiliation of Special Education Bureau, School Group 7**
Student's Name	**: Watthaporn Kritakarathorn**
Degree Sought	**: Master of Education**
Program	**: Education Administration**
Anno Domini	**: 2024**
Advisor	**: Asst.Prof.Dr. Tippamas Sawetworachot**
Co-Advisor	**: Dr. Santi Aunjanam**

The objectives of this research article are 1) to study the operating conditions of the student support system of a disability-specific school. Under the Office of Special Education Administration, Group 7 2) To draft guidelines for developing the operation of the student care and assistance system of a disability-specific school. Under the Office of Special Education Administration, Groups 7 and 3) to evaluate guidelines for developing the operation of the student care and support system of a disability-specific school. Under the Office of Special Education Administration, Group 7 Research method: Step 1: Study the operating conditions of the care system. Help students of specialized schools with disabilities Under the Office of Special Education Administration, the group of 7 samples included educational institution administrators and school counsellors specializing in disabilities. Under the Office of Special Education Administration, Group 7, totalling 128 people. The sample size was determined by running Crazy and Morgan tables. obtained through specific selection The tool used to collect data was a questionnaire for the opinions of school administrators and counsellors. Statistics used in data analysis include frequencies and percentages. Step 2: Draft guidelines for developing the operation of the student care and assistance system of a disability-specific school under the Office of Special Education Administration, Group 7, the sample group includes experts or experts in the student support system of a disability-specific school with experience of not less than 3 years, total of 5 people. The tool used is a group discussion format. Statistics used in data analysis include content analysis, step 3, evaluating guidelines for developing the operation of the school's student care and support system only disability Under the Office of Special Education Administration, Group 7. The sample group includes experts or experts in the student support system of a disability-specific school. There are 5 people with at least 3 years

of experience. The tool used is a suitability check form. Statistics used in data analysis include frequency values and percentage values.

The research results found that :

1. Results of analysis of operating conditions of the student care and support system of the disability-specific school under the Office of Special Education Administration, Group 7, it was found that the overall level was at a high level.

2. Guidelines for developing the operation of the student care and assistance system of schools with specific disabilities Under the Office of Special Education Administration, Group 7, it was found that the guidelines for developing the operation of the student care and assistance system of disability-specific schools under the Office of Special Education Administration, Group 7, consist of 5 areas, namely, Area 1, knowing students as individuals, aspects that 2 Student Screening, Area 3 Student Promotion and Development, Area 4 Prevention and Solving Student Problems, Area 5 Referral

3) Results of the evaluation of guidelines for developing the operation of the student care and assistance system of a disability-specific school. Under the Office of Special Education Administration, Group 7 is appropriate. Accounting for 93.88 percent

Keywords : Student care and support system, Disability specific school

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพมาศ เศวตวรโชติ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และดร.สันติ อุนจะนำ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย อีกทั้งยังได้สละเวลาในการชี้แนะแนวทางตลอดจนการตรวจแก้ไขจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาส นี้

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้อนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย และได้กรุณาให้ความรู้ และคำแนะนำตลอดจนข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอธิการบดี และคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดหลักสูตร ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มสารนิพนธ์ด้วยดี

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 และทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย (Try out) และที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณบิดามารดา ที่ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอบคุณครอบครัวและกัลยาณมิตรทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้กำลังใจ และแรงใจให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์

คุณงามความดีและประโยชน์อันเกิดจากการทำสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาคุณพระศรีรัตนตรัย พระคุณของบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ ผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน รวมทั้งเพื่อน ๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

วัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรณ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... จ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ช

กิตติกรรมประกาศ ..... ฌ

สารบัญ ..... ญ

สารบัญตาราง ..... ฐ

สารบัญภาพ ..... ฒ

บทที่

1 บทนำ **1**

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

1.3 คำถามวิจัย 3

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย 3

1.5 ขอบเขตของการวิจัย 4

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ 4

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง **7**

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา 8

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 13

2.3 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 31

2.4 การขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 44

2.5 มาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 46

2.6 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย 50

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	**วิธีดำเนินการวิจัย**	**66**
	3.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7	66
	3.2 ขั้นตอนที่ 2 ร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7	71
	3.3 ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7	73
4	**ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**	**76**
	4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76
	4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	76
	4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
	ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7	76
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จากการเสวนากลุ่ม	84
	ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7	89
5	**สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ**	**93**
	5.1 สรุปผลการวิจัย	93
	5.2 อภิปรายผล	96
	5.3 ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม		**105**
ภาคผนวก		**111**
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	112
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย	114

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อวิจัย (Try Out)	118
	ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	122
	ภาคผนวก จ เครื่องมือเพื่อการวิจัย	126
	ภาคผนวก ฉ ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	133
	ภาคผนวก ช ผลการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	138
	ภาคผนวก ซ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการเสวนากลุ่ม (Focus Group)	141
	ภาคผนวก ฌ หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อทำวิจัย	146
	ภาคผนวก ฎ ภาพเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อทำวิจัย	150
	ภาคผนวก ฎ แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7	153
ประวัติผู้วิจัย		**159**

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ตารางสังเคราะห์ตัวแปรระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	15
2.2	ตารางแสดงตัวแปรนิยามศัพท์และประเด็นคำถามของแต่ละด้านของตัวแปรระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ	22
2.3	ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษา	25
2.4	ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา	25
2.5	ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน ครูประจำวิชาหรือครูทั่วไป	26
2.6	ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน ครูแนะแนว	27
2.7	ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน ครูหัวหน้าระดับชั้น	27
2.8	ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน นักเรียน	28
2.9	ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	29
2.10	ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน ผู้ปกครอง	29
2.11	ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน ชุมชน	30
2.12	ตารางแสดงข้อมูลโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	53
2.13	ตารางแสดงข้อมูลนักเรียนแบ่งตามประเภทความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	54
4.1	ตารงแสดงจำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	77
4.2	ตารางแสดงจำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	77
4.3	ตารางแสดงจำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	78
4.4	ตารางแสดงจำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน	78
4.5	ตารางแสดงจำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	79
4.6	สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ภาพรวม	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

4.7 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล..... 80
4.8 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการคัดกรองนักเรียน..... 81
4.9 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน..... 82
4.10 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน..... 83
4.11 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการส่งต่อ..... 84
4.12 ระดับความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7..... 90

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 3

2.1 สรุปการสังเคราะห์ตัวแปร ระบบดูแลช่วยเหลือ..... 16

2.2 กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน..... 20

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าทันสมัยส่งผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของสถานศึกษา สวัสดิภาพของนักเรียนการเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้และสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้ที่ถดถอย สถานศึกษาต้องนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในการเยี่ยมบ้านนักเรียน คัดกรองสุขภาวะทางจิต จำแนกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กรณีพบว่ามีกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ให้รีบดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาทันที เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง อีกทั้งมีการพัฒนาความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนบนพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เน้นบทบาทของชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บทบาทและความสำคัญต่อชุมชนต่อการจัดการศึกษาในสภาพสังคมยุคปัจจุบัน

การพัฒนานักเรียนพิการให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และแนวการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่นักเรียนทุกคน โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น และถือว่านักเรียนพิการทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ต้องส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพนั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้วการป้องกันและการช่วยเหลือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงามเป็นบุคลที่คุณค่าของสังคมต่อไป

ครูจึงเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งในสถานศึกษาเพราะครูอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน ซึ่งครูมีบทบาทที่เหมือนกันกับพ่อแม่ในการดูแล การส่งเสริมและการป้องกันช่วยเหลือนักเรียน ให้นักเรียนมีชีวิตที่เป็นสุขช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางจิตใจและพฤติกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) โรงเรียนเปรียบเสมือนห้องปฏิบัติการสำคัญในการบ่มเพาะนักเรียนให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

จึงร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินโครงการร่วมกัน เช่น การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเริ่มจากระดับมัธยมศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ.2543 และมีแผนขยายในระดับประถม ศึกษาใน พ.ศ.2546 (กรมสุขภาพจิต, 2546) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2556 หมวด 6 มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษา โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น อีกทั้งยังมีสิทธิได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายและเจตนารมณ์ที่จะขยายโอกาสการศึกษาสำหรับเด็กพิการให้ทั่วถึง และมีคุณภาพเป็นไปอย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, 2551) ครูและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรมโดยตระหนักและเห็นความสำคัญในการช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความเข้าใจในธรรมชาติวัยรุ่น

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นระบบที่ช่วยในการแก้ไขปัญหานักเรียน ที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน ถูกหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ รวมทั้งประเภทความพิการ และระดับความพิการที่หลากหลาย ดังนั้นการทราบข้อมูลของนักเรียนแต่ละบุคคลจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปได้ดี การดำเนินงานสะดวกขึ้น นักเรียนได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกทาง โดยโรงเรียนดำเนินการรู้จักเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยครูที่ปรึกษาสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายกรณีในด้านต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง และทราบความต้องการในการช่วยเหลือทุกๆ ด้าน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2566)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อนักเรียนให้ได้รับการช่วยเหลือมีพัฒนาการอย่างเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นที่มุ่งหวังของสังคมต่อไปในภายภาคหน้า ดังนั้นระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จะมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะช่วยในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การพัฒนานักเรียน การป้องกัน การแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อนักเรียนเพื่อการดำเนินงานพัฒนาและการแก้ไขปัญหานักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

1.2.2 เพื่อร่างแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

1.2.3 เพื่อประเมินแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

1.3 คำถามวิจัย

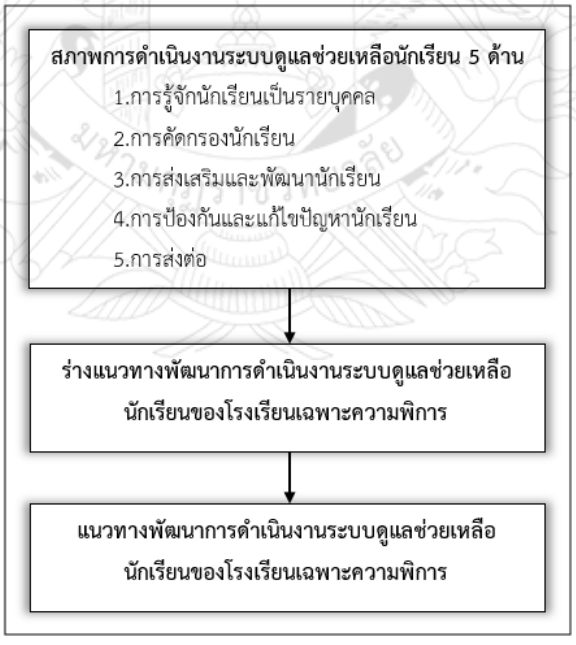
1.3.1 โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 มีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับใด

1.3.2 ร่างแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ควรเป็นอย่างไร

1.3.3 แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เป็นอย่างไร

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ได้ทราบการดำเนินงานตามรายละเอียดกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังแสดงไว้ในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 24 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 168 คน รวมทั้งสิ้น 192 คน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

2) กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 112 คน รวมทั้งสิ้น 128 คน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

1.5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

ขั้นตอนที่ 2 ร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

1.5.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

1.5.4 ด้านระยะเวลา

ปีการศึกษา 2566 (พฤศจิกายน 2566 - มีนาคม 2567)

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่ปรึกษาหรือบุคคลภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 5 ด้าน ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การศึกษา สังเกตพฤติกรรม สัมภาษณ์ผู้ปกครอง และครูประจำเรือนนอน นักเรียนเป็นรายบุคคล ในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านพฤติกรรม ด้านครอบครัว ด้านสังคม โดยใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เพื่อทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลต่อไป

ด้านการคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น หรือทำดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาจะได้ 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ซึ่งครูต้องเก็บเป็นความลับในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาหรือที่ปรึกษาควรมีการติดตามและประสานงานกับผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อการช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การส่งเสริมให้นักเรียนทุกคน ที่อยู่ในการดูแลของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพ ได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และครูยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ปลูกผังคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ ให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและลดผลจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย ให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

ด้านการส่งต่อ หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาประสานงานกับครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองเพื่อส่งต่อนักเรียน ในการส่งต่อสำหรับนักเรียนที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือและการส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับปัญหาของนักเรียนหรือผู้เชี่ยวชาญกับปัญหาของนักเรียนโดยตรง

2) โรงเรียนเฉพาะความพิการ หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาแก่คนพิการทางสติปัญญา ทางการได้ยิน ทางการมองเห็น ทางร่างกายและสุขภาพโดยเฉพาะ ตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งแบบประจำ - ไปกลับ ในสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ซึ่งมีอยู่ 7 โรงเรียน

3) ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

4) ครูที่ปรึกษา หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

5) ครูประจำเรือนนอน หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลนักเรียนอยู่ประจำเรือนนอนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ดังนี้

1.6.1 เข้าใจสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

1.6.2 ได้แนวทางในพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ต่อไป

1.6.3 โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางให้ผู้บริหารและครูผู้ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.6.4 โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษา เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อ ต่อไปนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

2.1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

2.1.2 กระบวนการบริหาร

2.1.3 ทักษะของผู้บริหาร

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.2 ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.3 วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.4 หลักการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.5 ปัจจัยที่สำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.6 ประโยชน์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.7 กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.8 บทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

2.3.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

2.3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

2.3.5 ด้านการส่งต่อ

2.4 การขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4.1 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4.2 การพัฒนาและขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4.3 การสร้างวินัยเชิงบวก

2.5 มาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.5.1 มาตรฐานด้านนักเรียน

2.5.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ

2.5.3 มาตรฐานด้านปัจจัย

2.6 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.6.1 ประวัติความเป็นมาของการศึกษาพิเศษ

2.6.2 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

2.1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารเป็นกิจกรรมในการใช้ทรัพยากรขององค์กรให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ การวางแผน การจูงใจในการทำงาน และการควบคุมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ มีผู้ให้ความหมายของการบริหารไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). มาตรา 4 กำหนดว่า “สถานศึกษาหมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัยหน่วยงานการศึกษา หน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยได้นำแนวคิด หลักในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ต่าง ๆ ดังนี้

1. โรงเรียน เป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุดและผลการจัดการประถมศึกษาจะเป็นเช่นใดนั้น ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

2. ภารกิจหลักของโรงเรียน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นั้นคือคุณภาพที่พึงประสงค์ทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกกลุ่มประสบการณ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสุขภาพอนามัยที่ดี

3. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการประถมศึกษามีหลายอย่าง เช่นระบบการบริหาร ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียน

4. การที่ผู้บริหารโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานได้นั้นย่อมต้องอาศัยความรู้ความสามารถ คุณธรรม และคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพคือผู้บริหารที่สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอนจนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้

5. การบริหารโรงเรียนจะบรรลุผลสำเร็จตามจุดหมายของหลักสูตรได้ดีนั้น ย่อมอาศัยการบริหารงานอย่างน้อย 5 งาน คือ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

6. ทรัพยากรในการบริหารโรงเรียนทั้ง 4 อย่าง คือ บุคคล เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และระบบการจัดการ นั้น ทรัพยากรด้านบุคคลเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ดังนั้น ในการบริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่องานและต่อบุคลากรไปพร้อม ๆ กัน นั่นคือ ทำอย่างไรจึงจะได้งานและให้บุคคลที่ทำงานทำงานอย่างมีความสุข

7. การบริหารทั้ง 6 ของโรงเรียนจะเป็นไปได้ย่อมต้องอาศัยกระบวนการบริหารอย่างน้อย 4 ขั้นตอน คือ

7.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน

7.2 การวางแผน

7.3 การดาเนินการตามแผน (การกำกับติดตามและนิเทศ ฯลฯ)

7.4 การประเมินผล

8. การบริหารโรงเรียนจะเป็นไปโดยราบรื่นและได้ผลดียิ่งขึ้น ถ้าผู้บริหารโรงเรียนได้ใช้แนวทางและเทคนิควิธีการต่าง ๆ ประกอบ เช่น

8.1 การบริหารโดยยึดผลที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนเป็นสำคัญ

8.2 การบริหารโดยให้บุคลากรมีส่วนร่วม เช่น การใช้ระบบการกลุ่ม การให้กลุ่มมีโอกาสแก้ปัญหาหรือปรับปรุงงานในหน้าที่ความรับผิดชอบด้วยตัวเอง

8.3 การตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีระบบ

8.4 มนุษย์สัมพันธ์ในโรงเรียน

8.5 ภาวะผู้นำในโรงเรียน

9. ทักษะในการบริหารประกอบด้วย ทักษะด้านเทคนิควิธี ด้านมนุษย์สัมพันธ์และด้านความคิดรวบยอดของหน่วยงาน

สุนิสา มุ้ยจีน, (2563, หน้า 12) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพโดยอาศัยความร่วมมือกัน ร่วมแรงกันในการทำงานของบุคคลที่มีส่วนร่วมและส่วนเกี่ยวข้อง โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ในการบริหารเพื่อให้เกิดประโยชน์กับการศึกษาให้มากที่สุด ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ การพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ ทัศนคติ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม โดยผ่านการสั่งการ การอำนวยความสะดวกและวิธีการจัดการของสถานศึกษา รวมไปถึงการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาเพื่อให้การทำงานสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีตามเป้าหมายตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

อิสรา หาญรักษ์ (2563, หน้า 35) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษา ที่มีการดำเนินกิจกรรม 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้

บุญส่ง กรุงชาลี (2562, หน้า 11) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางแผน กำหนดวิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานต่าง ๆ และยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ

มนัญญา ปัดถาวงษ์, (2562 , หน้า 9) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มคนหลาย ๆ คนขึ้นไป เพื่อร่วมมือกันดำเนินการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้

ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคมตลอดจนใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ แก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ไกรศร เจียมทอง (2561, หน้า 31) การบริหารงานในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เป็นกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีมาตรฐานตามหลักสูตร กำหนดโดยบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะในการจัดการการศึกษา จัดสรรงบประมาณให้มีความเหมาะสมเกิดประโยชน์ ประสานชุมชน และองค์กรที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

มณฑาทิพย์ นามนุ (2561, หน้า 6) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่นำหลักการและกระบวนการมาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินงานทั้ง 4 ฝ่าย คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อพัฒนางานให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่องค์การได้กำหนดไว้

ไกรยุทธ อุ่นแก้ว (2560, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบ ความหมายของการบริหารการศึกษา การบริหาร เกี่ยวข้องกับหลักการ 6 ประการ คือ

1. มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป
2. กลุ่มบุคคลดังกล่าวร่วมมือกัน
3. ทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างด้วยความประสานสัมพันธ์และมีระเบียบกฎเกณฑ์
4. ด้วยการรู้จักใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
5. ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน
6. วัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ช่วยกันกำหนดขึ้นโดยทุกคนรับรู้และเห็นตรงกัน

ทัน ไทรงาม และคณะ (2560, หน้า 519-532) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันมีองค์ประกอบหลายอย่างที่จะช่วยให้องค์กรหรือสถานศึกษาอยู่ได้อย่างมั่นคง มีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาในด้านต่าง ๆ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษา คือ สิ่งสำคัญที่จะทำให้การบริหารมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จขององค์กรอาจกล่าวได้ว่า โรงเรียนดีมีคุณภาพขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

Good (1973, p.36) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ 2 ประการ ดังนี้

1.การบริหารการศึกษาหมายถึงการจัดการ ควบคุมดูแล และอำนวยความสะดวกของด้านการเรียนการสอนให้ดำเนินไปตามนโยบาย เป้าหมายที่วางไว้ เช่น การจัดครูเข้าสอนการจัดชั้นเรียนการจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน การจัดตารางสอน การจัดกิจกรรม การปรับปรุงหลักสูตร การวางแผนการสอน การแนะแนว เป็นต้น แต่มิได้หมายความถึงงานธุรการต่าง ๆ เช่น การบริหารงบประมาณการเบิกจ่ายงบประมาณ เป็นต้น

2. การบริหารการศึกษา หมายถึง การจัดการ การควบคุม การอำนวยความสะดวกของการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนทุกอย่าง เช่น การเรียนการสอน และงานธุรการต่าง ๆ ด้วยเพราะกิจกรรมทั้งหมด เช่น องค์ประกอบที่จะช่วยให้การบริหารการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สรุปได้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย ต้องใช้ทักษะในการจูงใจบุคลากรให้ความร่วมแรงร่วมใจกัน โดยใช้กระบวนการในการวางแผนร่วมกันในการจัดการบริหารเพื่อให้เกิดประสิทธิผลทำให้องค์กรมีผลสัมฤทธิ์

2.1.2 กระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหารเป็นศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารใช้ในการนำพาองค์กรไปสู่จุดหมายปลายทางขององค์กร ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารดังนี้

ณณัฐ ช่วยงาน (2565, หน้า 15) กระบวนการบริหารสถานศึกษา เป็นการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์กระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยมีองค์ประกอบอย่างหลากหลาย เช่น การตัดสินใจ การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยการ การจัดสรรทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การควบคุมงาน การประเมินผลงาน และการปรับปรุง รวมทั้งการกระตุ้น หรือการจูงใจบุคลากรในสถานศึกษา กระบวนการบริหารสถานศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารทุกระดับ ที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น มีระบบและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุภาภรณ์ เที่ยงทางธรรม,(2564, หน้า 11) กล่าวว่า การจัดกระบวนการทำงานโดยผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนทั้งศาสตร์และศิลป์ ให้เกิดความร่วมมือกันของบุคลากรในสถานศึกษา ในการพัฒนาสถานศึกษา พัฒนาเยาวชน ชุมชน สังคมในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและตรงตามความต้องการของสังคม

สัมมา รธนิธย์ (2560, หน้า 94) กล่าวว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา เป็นการประยุกต์กระบวนการบริหารเข้ามาใช้ในวงการการศึกษา ประกอบด้วย การตัดสินใจ การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยการ การจัดสรรทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงานการควบคุมงานการประเมินผลงาน และการปรับปรุงรวมทั้งการกระตุ้น หรือการจูงใจ กระบวนการบริหารการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารทุกระดับ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารการศึกษาด้วย การบริหารงานที่จะช่วยให้งานบริหารดำเนินไปอย่างราบรื่น มีระบบไม่สับสน และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีทักษะในการใช้กระบวนการบริหารทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนการตัดสินใจมีความสำคัญมาก หากผู้บริหารตัดสินใจไม่ถูกต้องการดำเนินการในขั้นตอนต่อไปจะเกิดปัญหาและอุปสรรคตามมา ผู้บริหารควรเป็นผู้วิสัยทัศน์กว้างไกล มีแนวคิด และข้อมูลครบถ้วนในการตัดสินใจและอาศัยกระบวนการบริหารเป็นหลักการบริหารงาน กระบวนการบริหารสถานศึกษา จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

สรุปว่า กระบวนการบริหารมีขั้นตอนและกระบวนการบริหาร คือ การวางแผน การจัดทำโครงสร้างองค์การ การบริหารงานบุคคล การอำนวยการ การบริหารงบประมาณ การประสานงาน และการรายงานผลการปฏิบัติงาน จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

2.1.3 ทักษะของผู้บริหาร

Katz. (1974, p.91) ให้ความหมายว่า ทักษะ คือ ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงความรู้และความเข้าใจออกมาในรูปแบบของการกระทำได้ ซึ่งกล่าวไว้ว่าผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จได้ต้องมี 3 ทักษะ คือ

1.ทักษะทางด้านเทคนิค (Technical Skills) เมื่อเราเรียนหนังสือจบมาใหม่ๆยังไม่มีประสบการณ์และความสามารถในด้านเทคนิคหรือด้านการทำงานนั่นเอง จึงจำเป็นต้องฝึกฝนจนชำนาญ ยกตัวอย่าง คนที่จบบัญชีมาใหม่ๆยังลงบัญชีไม่เป็น เมื่อเขาฝึกฝนการทำบัญชีจนเกิดความเชี่ยวชาญและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเรื่องภาษี เรื่องการปิดบัญชีได้ จนถือว่ามีทักษะหรือมีความเชี่ยวชาญด้านบัญชี แบบนี้ถึงเรียกว่าเขามีทักษะด้านเทคนิคหรือด้านบัญชี เหมือนคนทำอาหารบ่อยๆ และทำมานานจนเกิดความเชี่ยวชาญก็ถือว่ามีทักษะทางด้านการทำอาหารเช่นกัน ดังนั้นคนทำงานหรือผู้ประกอบการรายเล็กก็ควรเริ่มจากการมีทักษะด้านเทคนิคจนเกิดความเชี่ยวชาญเสียก่อน เมื่อมีโอกาสได้ฝึกและสอนงานคนอื่นมากขึ้นก็ยิ่งเกิดความเชี่ยวชาญในด้านนั้น มีผู้บริหารหลายคนที่มีครอบครัวรวยเป็นเจ้าของกิจการทันทีที่เรียนจบก็จะไม่มีทักษะด้านการทำงานมาก่อนเมื่อไปเป็นผู้บริหารก็มักจะถูกลูกน้องดูถูกว่าทำงานไม่เป็นซึ่งผู้ประกอบการประเภทนี้ควรฝึกฝนให้มีทักษะด้านการทำงานไปด้วยเพื่ออนาคตข้างหน้า จะไม่มีใครว่าได้ว่าผู้บริหารงานคนนี้ทำงานยังไม่เป็นเลยและจะบริหารคนได้อย่างไร

2. ทักษะทางด้านมนุษย์สัมพันธ์ (Human Skills) การมีทักษะเรื่องคน นั่นคือมีความสามารถในเรื่องการทำงานร่วมกับผู้อื่น เรื่องการทำงานเป็นทีม และสามารถสร้างแรงจูงใจ เสริมสร้างบรรยากาศให้กับทีมงานและผู้ร่วมงานได้ ทักษะนี้ จำเป็นต้องมีเมื่อเป็นหัวหน้าคน เป็นผู้จัดการฝ่าย หรือผู้บริหารระดับกลาง เพราะการเป็นหัวหน้างานมีความจำเป็นต้องติดต่อ ปฏิสัมพันธ์กับฝ่ายอื่นๆ ในองค์กร รวมทั้งยังต้องสร้างแรงจูงใจให้ลูกน้องตนเองทำงานได้อีก การสร้างทักษะด้านมนุษย์สัมพันธ์จึงเป็นเรื่องยากกว่าการสร้างทักษะด้านการทำงานเพราะมีคนรอบๆ ตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง หัวหน้างานหรือผู้บริหารระดับกลางจำนวนมากไม่สามารถสร้างทักษะด้านมนุษย์สัมพันธ์ได้ทำให้มีปัญหาในการสื่อสารกับคนภายนอกและลูกน้องตนเองจนไม่สามารถเติบโตได้ในสายงานการ ทำงานสำหรับเจ้าของกิจการที่ไม่สามารถสร้างทักษะด้านนี้ได้ก็จะมีลูกน้องที่ลาออกอยู่เสมอหรือสั่งงานแล้วไม่ยอมทำงาน ชอบแข็งข้อจนทำให้ธุรกิจสะดุดปัญหาอยู่เสมอๆ

3.ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) คือ ความสามารถในการใช้สติปัญญา ริเริ่มสร้างสรรค์ คิดวางแผนเป็นระบบ สามารถวิเคราะห์ภาพรวมทั้งองค์กร ทักษะนี้จะสร้างวิสัยทัศน์ในการบริหารธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้ทันต่อโลกในยุคปัจจุบัน มีการนำแนวคิดและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในบริหารงานได้ มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้กับลูกน้องและยังสามารถบริหารเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพทักษะด้านความคิดนี้จำเป็นอย่างมากสำหรับผู้บริหารระดับสูงและเจ้าของกิจการ

เพราะการมีประสบการณ์จากสองทักษะแรก คือ การทำงานและการบริหารคนแล้ว จำเป็นต้องมีความคิดที่สร้างสรรค์จะนำพาธุรกิจโดดเด่นได้ เหมือนบริษัทใหญ่ๆ ระดับโลกและระดับชาติที่มีเครือข่ายและบริษัทในเครือจำนวนมากก็เกิดจากเจ้าของกิจการหรือผู้บริหารมีทักษะด้านความคิดรวบยอดนั่นเอง

พิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2561, หน้า 11) กล่าวว่า ทักษะการบริหารที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารมีทักษะที่สำคัญ 5 ด้าน ซึ่งเป็นทักษะความรู้ที่สำคัญในการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ได้แก่

1.ทักษะด้านความคิดรวบยอด
2.ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์
3.ทักษะด้านเทคนิค
4.ทักษะด้านการสอน
5.ทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ

สรุปได้ว่า ทักษะการบริหารเป็นสิ่งที่จะต้องมีในตัวของผู้บริหารทุกระดับแต่จะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับและตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในองค์กรนั้นๆ ทักษะแต่ละทักษะมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารในแต่ละระดับ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากการค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องมีนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านได้ให้คำนิยาม และความหมายของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2551, หน้า 15) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

กระทรวงศึกษาธิการ (2562 หน้า 94) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่มีแบบแผนมีขั้นตอนอย่างชัดเจน ในการส่งเสริม สนับสนุน ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จทางการเรียน และให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างรอบด้าน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

กฤษฎิ์ณิชา พุทจิระ (2564, หน้า 6) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการของครูประจำชั้นได้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นขั้นตอน ประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน ส่งเสริม ป้องกันปัญหา ช่วยเหลือนักเรียนให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ปรับตัวและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

ชัชวาล จำแนกวุธ (2564, หน้า 6) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจนสอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัย

ศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครู รวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและยั่งยืน 5 ด้าน คือ 1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2.ด้านการคัดกรองนักเรียน 3.ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4.ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข 5.ด้านการส่งต่อนักเรียน

วาสนา จินดาสวัสดิ์ (2564, หน้า 34) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอันได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารและครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

รุ่งนภา สุขสำแดง (2563, หน้า 11) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริมการพัฒนาการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น จะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและมีข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียนทุกด้านเพื่อช่วยในการแก้ปัญหานักเรียนและพัฒนานักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดีมีทักษะการดำรงชีวิต

ฤทธิ์ธิชัย ภู่สำอางค์ (2563, หน้า 17) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน ใช้เครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อนักเรียน

สุนทร โครพ (2563, หน้า 27) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันและแก้ปัญหา การส่งต่อของนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีวิธีการและเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน และหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะในการดำรงชีวิต และปลอดภัยจากวิกฤตทั้งปวง

ณัฐนียา ห้องกระจก (2562, หน้า 32) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานที่ตรวจสอบได้มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการทำงาน โดยมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา

สุธิดา พงษ์สวัสดิ์ (2561, หน้า 13) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน

โดยมีครูที่ปรึกษา ดำเนินการมีขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และ 5) การส่งต่อ

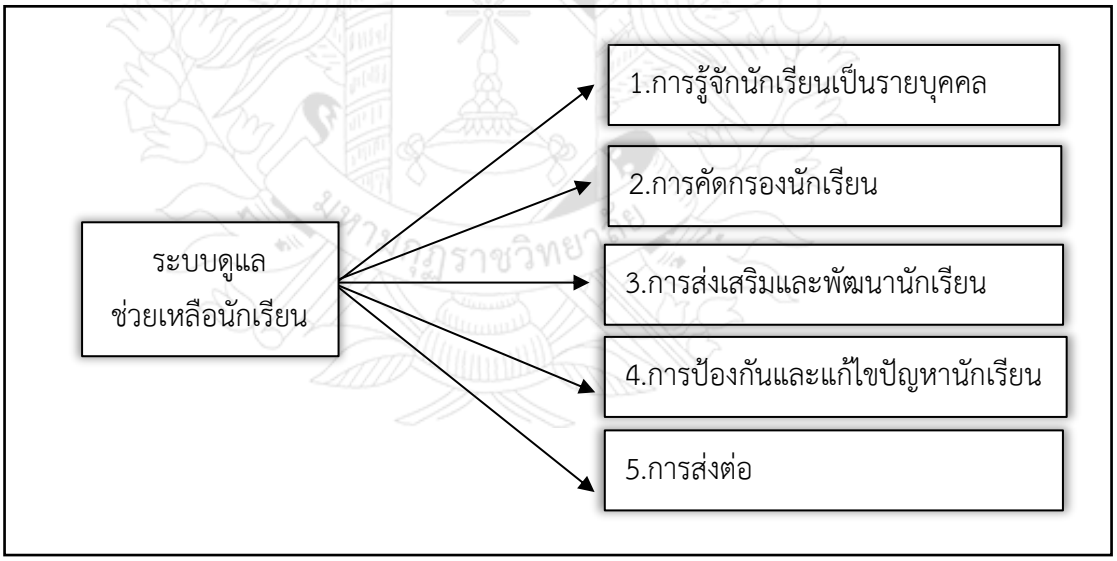
สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนที่ ชัดเจน สอดคล้องกบการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของ นักเรียนที่มีต่อครูรวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่ เกี่ยวข้องในการป้องกัน แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

ตารางที่ 2.1 ตารางสังเคราะห์ตัวแปรระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	กระทรวงศึกษาธิการ (2551)	กรมสุขภาพจิต (2551)	กฤษฎ์ณิชา พุทจิระ (2564)	นันทรัตน์ สุติบัตร (2564)	ชัชวาล จำแนกวุธ (2564)	รุ่งนภา สุขสำแดง (2563)	ฤทธิชัย ภู่สำอาง (2563)	สุนทร โคตรพ (2563)	ณัฐนียา ห้องกระจก (2562)	สุธิดา พงษ์สวัสดิ์ (2561)	ความถี่
1.การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล			√	√	√	√	√	√		√	7
2.การคัดกรองนักเรียน				√	√		√	√		√	5
3.การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน		√	√	√	√	√	√	√		√	8
4.การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน		√	√	√	√	√	√	√		√	8
5.การส่งต่อ				√	√		√	√		√	5
6.ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนที่มีต่อครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และครูฝ่ายปกครอง	√				√						2
7.การประสานงานกับบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	√		√		√						3
8.การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง			√					√	√		3

องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	กระทรวงศึกษาธิการ (2551)	กรมสุขภาพจิต (2551)	กฤษฎีณิชา พุทจิระ (2564)	นันทรัตน์ สุติบัตร (2564)	ชัชวาล จำแนกวุธ (2564)	รุ่งนภา สุขสำแดง (2563)	ฤทธิชัย ภู่สำอาง (2563)	สุนทร โคตรพ (2563)	ณัฐนียา ห้องกระจก (2562)	สุธิดา พงษ์สวัสดิ์ (2561)	ความถี่
9.วิธีการ และเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน มีหลักฐานการทำงาน		√						√	√		3
ผลรวม	**2**	**3**	**5**	**5**	**7**	**3**	**5**	**7**	**2**	**5**	**44**

จากตารางที่ 2.1 เห็นได้ว่าผลของการสังเคราะห์องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นกรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์มี 9 องค์ประกอบ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์พิจารณาจากองค์ประกอบที่มีความถี่สูง (ในที่นี้คือความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป) ได้องค์ประกอบจำนวน 5 องค์ประกอบ คือ 1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2.ด้านการคัดกรองนักเรียน 3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4.ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 5.ด้านการส่งต่อ องค์ประกอบหลักข้างต้นแสดงเป็นโมเดลตัวแปร ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 สรุปการสังเคราะห์ตัวแปร ระบบดูแลช่วยเหลือ

2.2.2 ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565, หน้า 1) ให้ทุกสถานศึกษาต้องมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างครบวงจรได้มาตรฐาน โดยการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง

วุฒิพงษ์ พันทิวา (2563, หน้า 54) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญทั้งต่อนักเรียนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน องค์กร สังคมและประเทศชาติ โดยนักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ปัญหา ทั้งด้านการเรียนรู้ ด้านสุขภาพกายสุขภาพจิต มีทักษะชีวิต ทักษะทางสังคม ครูมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน รักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน มีแนวทางในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ การพัฒนานักเรียนหลักสูตรและคุณภาพการจัดการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน เข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน เป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง โรงเรียนได้รับการยอมรับ การสนับสนุนและความร่วมมือจากชุมชน บุคลากร องค์กรที่เกี่ยวข้องสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ระบบข้อมูลสารสนเทศ การเชื่อมโยงข้อมูลในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

สุภัสสร สุริยะ (2562, หน้า 32) ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นจะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและมีข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียนทุกด้าน เช่น ด้านการเรียน ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว เป็นต้น โดยข้อมูลดังกล่าวอาจจะได้มาจากวิธีการและเครื่องมือ เช่น ระเบียนสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้านเด็ก เพื่อที่จะนำข้อมูลของนักเรียนนั้นมาเป็นข้อมูลของนักเรียนนั้นมาเป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มต่าง ๆให้ตรงกับปัญหาและเป็นการร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง หลังจากที่ได้ข้อมูลนักเรียนในด้านต่าง ๆ แล้วต้องนำข้อมูลทั้งหมดเหล่านั้นมาบูรณาการเพื่อการรู้จักและเข้าใจนักเรียนแต่ละบุคคลอย่างละเอียดรอบด้าน รวมทั้งเพื่อการจัดกลุ่มและคัดกรองนักเรียนอันจะนำไปสู่การวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสมต่อไป

เพลินพิศ สิงห์คำ (2560, หน้า 33) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต

รัชพล เที่ยงดี (2560, หน้า 37) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญและความจำเป็นโดยนักเรียน จะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในด้านการเรียน ด้านสุขภาพและด้านพฤติกรรมให้มีคุณภาพ ครูใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถทางการเรียน ข้อมูลสุขภาพของนักเรียนและข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน

ศุกร์เกษม ปรุงผล (2560, หน้า 27) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญ โดยทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือในการพัฒนาและดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา

2.2.3 วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานทุกอย่างจะต้องมีการตั้งแนวทางวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อเป็นการวางกรอบในการทำงานให้อยู่ในขอบเขตที่ต้องการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, หน้า 15) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

1.เพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ และประสิทธิภาพ โดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้

2.เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

4.เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคล มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการที่ชัดเจน พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินได้

5) เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง ตรงตามสภาพปัญหาและส่งต่ออย่างมีระบบ

สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีประสิทธิภาพ มีระบบ อีกทั้งนักเรียน ได้รับการช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนาได้เต็มศักยภาพ โดยให้โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

2.2.4 หลักการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2551, หน้า 50) กล่าวว่า หลักการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตเพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้น การยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแล ช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริม จึงจำเป็นอย่างยิ่ง

2. ความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจ ร่วมคิดร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรโรงเรียนในทุกระดับ ผู้ปกครอง หรือชุมชน

2.2.5 ปัจจัยที่สำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565, หน้า 1) ได้กำหนดปัจจัยสำคัญที่ทำให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำเร็จนั้น มีดังนี้

1.ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

2.ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน

3.คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด

4.ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

5.การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้อง ในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสิ่งที่จำเป็นโดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.2.6 ประโยชน์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565, หน้า 8) ได้กำหนดประโยชน์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.ประโยชน์ต่อนักเรียน

1) ได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึง

2) ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันแก้ไขปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้ และความสามารถพิเศษ

3) ได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัวมีทักษะทางสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

4) มีทักษะชีวิตและมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง

2.ประโยชน์ต่อครู

1) ตระหนักและเห็นความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2) มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน

3) มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู

3.ประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา

1) รู้ศักยภาพของครูในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้

2) ได้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนานักเรียน หลักสูตร และคุณภาพจัดการศึกษา

3) มีรูปแบบกระบวนการพัฒนา และการพัฒนาเชิงระบบภายใต้การมีส่วนร่วม

4.ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง ชุมชน

1) ตระหนักในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

2) เข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน

3) เป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรหลานและบุคคลในชุมชน

4) มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรหลาน เป็นครอบครัวที่เข้มแข็ง

5.ประโยชน์ต่อโรงเรียน

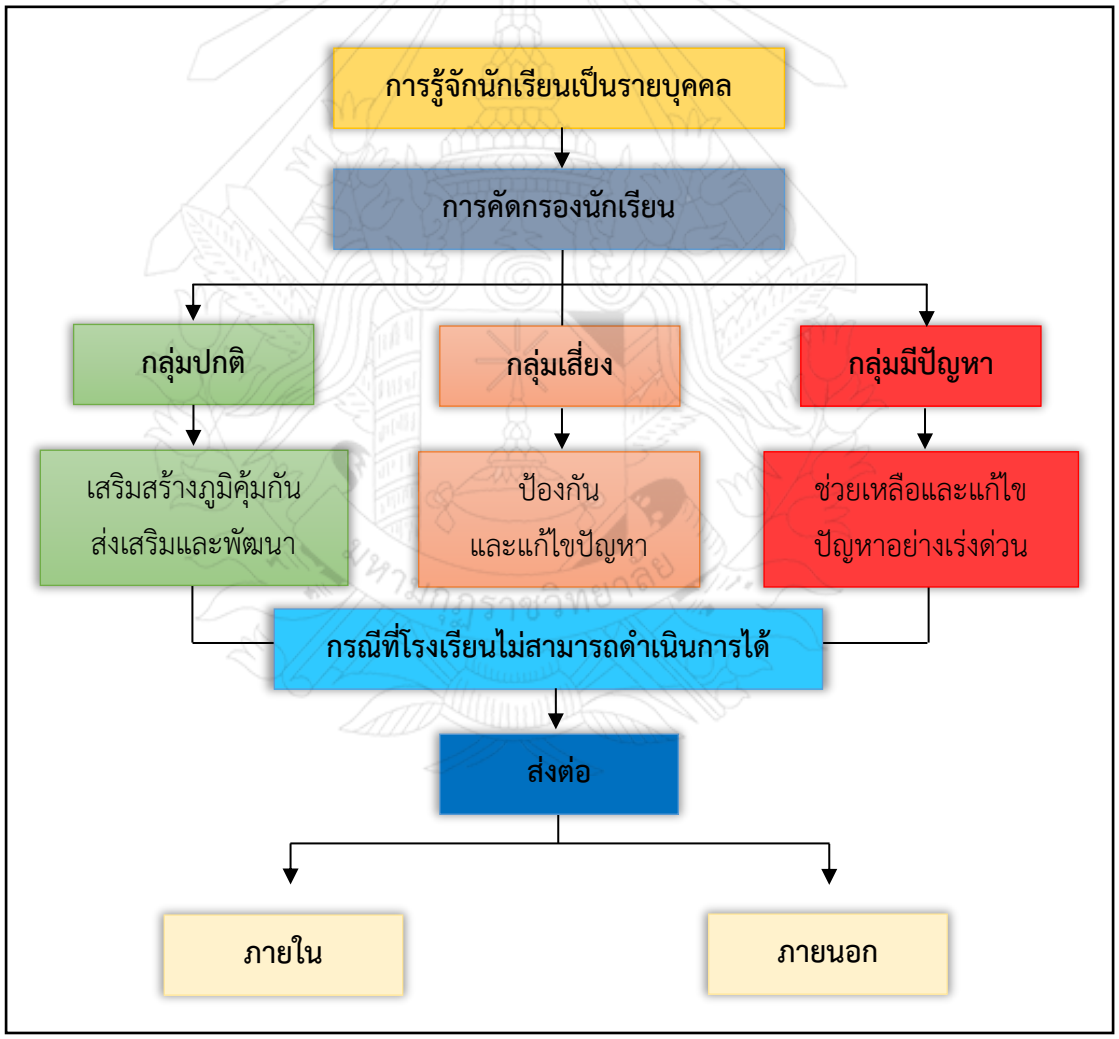
1) มีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา

2) ได้รับการยอมรับ การสนับสนุน และความร่วมมือจากชุมชน บุคลากร องค์กรที่เกี่ยวข้อง

3) มีการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้และเอื้ออาทร

2.2.7 กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565, หน้า 7) กล่าวว่า ครูต้องบูรณาการเนื้อหาความรู้และพัฒนาคุณภาพเด็กนักเรียนให้มีความพร้อมอย่างเป็นองค์รวม โดยการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเด็กนักเรียนและแก้วิกฤตทางสังคม สถานศึกษาต้องจัดระบบงาน กิจกรรมที่ส่งเสริมความประพฤติให้เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคมและความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียน นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กนักเรียน โดยการนำกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อไปใช้ในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม เด็กนักเรียนจะต้องได้รับการพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครอง และดูแล โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

ภาพที่ 2.2 กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สุภัสสร สุริยะ (2562, หน้า 13) ขั้นตอนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาโดยส่วนใหญ่ จะมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของครู ที่ปรึกษาและครูแนะแนว โดยมีการประสานงานหรือรับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้ปกครอง ซึ่งมีวิธีการและขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

ขั้นตอนที่ 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการกำหนดความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันโดยพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัวและด้านอื่น ๆ ใช้วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

ขั้นตอนที่ 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน เป็นการจัดกลุ่มเพื่อหาวิธีการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องโดยการคัดกรองจะต้องทำด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วยซึ่งการคัดกรองนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหามีคุณภาพและความภาคภูมิใจมากขึ้น โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นตัวช่วยในการส่งเสริม ได้แก่กิจกรรมโฮมรูม ที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้และการจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน เป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน ครูที่ปรึกษาดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อสร้างความสัมพันธ์ อันดีต่อกัน ร่วมมือกันดูแลนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครอง

ขั้นตอนที่ 4 ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดูแลให้ความใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อผ่อนคลายปัญหานักเรียนให้ลดน้อยลง การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน นอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้วการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยการช่วยเหลือนักเรียนนักเป็นสิ่งสำคัญ

ขั้นตอนที่ 5 ด้านการส่งต่อนักเรียน เป็นการช่วยเหลือนักเรียนในกรณีที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือจึงดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือการส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอกเพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น

พรศักดิ์ ผกากรอง (2562, หน้า 27) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบของการดำเนินงานที่มีขั้นตอนชัดเจน โดยวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน มีหลักการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ประกอบด้วย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน โดยมีผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและผู้ที่ใกล้ชิด มีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักเรียน เพื่อนักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทุกด้าน

โสพิศ ภาชนะ (2561, หน้า 62) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการทำงานที่มีระบบ วิธีการและมีเครื่องมือที่มาตรฐาน สามารถตรวจสอบการทำงานได้และอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาเป็นตัวกลาง ในการประสานงานเพื่อช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

จันทร์ฉาย ไทยรัตน์ (2561, หน้า 11) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1.การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2.การคัดกรองนักเรียน 3.การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4.การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5.การส่งต่อ

นิษากรณ์ เหล่าเขตกิจ (2560, หน้า 4) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน

อัจฉรา สอนโว (2560, หน้า 7-8) กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีขั้นตอนชัดเจน โดยวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพและมีหลักฐานในการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินงานในโรงเรียนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1.การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2.การคัดกรองนักเรียน 3.การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4.การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5.การส่งต่อ

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญทั้งต่อนักเรียนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน องค์กร สังคมและประเทศชาติ โดยนักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือส่งเสริม พัฒนา ป้องกันแก้ปัญหา ทั้งด้านการเรียนรู้ ด้านสุขภาพกายสุขภาพจิต มีทักษะชีวิต ทักษะทางสังคม ครูมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน รักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน มีแนวทางในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ การพัฒนานักเรียนหลักสูตร และคุณภาพการจัดการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน เข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน เป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง โรงเรียนได้รับการยอมรับ การสนับสนุนและความร่วมมือจากชุมชน บุคลากร องค์กรที่เกี่ยวข้องสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ระบบข้อมูลสารสนเทศ การเชื่อมโยงข้อมูลในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

ตารางที่ 2.2 ตารางแสดงตัวแปรนิยามศัพท์และประเด็นคำถามของแต่ละด้านของตัวแปรระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ

ตัวแปร	นิยามศัพท์	ประเด็นคำถาม
1.การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	การศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการเก็บข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งต้องเลือกวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และสามารถนำไปวางแผนเพื่อให้การช่วยเหลือป้องกันและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม	1.ผู้บริหาร และครูมีการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล 2.ผู้บริหาร และครูมีการเก็บข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของนักเรียนอย่างเป็นระบบ 3.ผู้บริหาร และ ครูมีวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 4.ผู้บริหาร และครูมีการวางแผนเพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคล
		5.ผู้บริหาร และครูมีการส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม
2.การคัดกรองนักเรียน	การพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนในด้านต่าง ๆ โดยมีการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยพิจารณาการจัดกลุ่มจากการศึกษา และ วิเคราะห์ข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลซึ่งสถานศึกษาควรจัดทำเกณฑ์การคัดกรองเอง เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันของสถานศึกษา	1.ผู้บริหาร และครูมีการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนในด้านต่าง ๆ 2.ผู้บริหาร และครูมีการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา
3.การส่งเสริมและพัฒนา	การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวเผชิญกับปัญหาและสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามวัยของตนได้อย่างปกติ โดยครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาสามารถเลือกใช้ได้ตามสภาพและความเหมาะสม เช่น การจัดกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองนักเรียน กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมเยี่ยม	1.ผู้บริหาร และครูมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 2.ผู้บริหาร และครูมีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

ตัวแปร	นิยามศัพท์	ประเด็นคำถาม
	บ้านนักเรียน กิจกรรมตามความสนใจ เฉพาะกลุ่มนักเรียน ฯลฯ	
4.การป้องกันและแก้ไขปัญหา	กระบวนการที่ต่อเนื่องจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการคัดกรองนักเรียน ซึ่งหากครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และมีเทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมในชั้นเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมพี่ช่วยน้อง กิจกรรมซ่อมเสริม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพและเป็นคนดีของสังคมต่อไป	1.ผู้บริหาร และครูมีกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการคัดกรองนักเรียน 2.ผู้บริหาร และครูมีการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด 3.ผู้บริหาร และครูมีเทคนิค และวิธีการที่หลากหลาย
5.การส่งต่อนักเรียน	กระบวนการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ และครูที่ปรึกษาได้แก้ไขปัญหาโดยวิธีต่างๆแล้ว แต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นจึงต้องดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป โดยการส่งต่อนักเรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1.การส่งต่อภายใน 2.การส่งต่อภายนอก	1.ผู้บริหาร และครูมีกระบวนการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ 2.ผู้บริหาร และครูมีการส่งต่อนักเรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การส่งต่อภายใน และการส่งต่อภายนอก
	แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7	การปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ที่แสดงออกถึงการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการเก็บข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งต้องเลือกวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และสามารถนำไปวางแผนเพื่อให้การช่วยเหลือป้องกันและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

2.2.8 บทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาเป็นสถานที่ประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ที่จะทำให้การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชาหรือครูทั่วไป ครูแนะแนว ครูหัวหน้าระดับชั้น นักเรียน คณะกรรมกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โดยหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จะทำให้การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1.ผู้บริหารสถานศึกษา

ในฐานะที่ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและให้ความสำคัญในการดาเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 2.3 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษา

บทบาทและหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1.บริหารจัดการให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ	1.1 กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1.2 สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนและบุคคลที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1.3 กำหนดโครงสร้างการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา 1.4 แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานตามความเหมาะสม 1.5 ประชุมคณะกรรมการและกำหนดเกณฑ์จำแนกกลุ่มนักเรียน 1.6 ส่งเสริมให้ครูทุกคนและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้เพิ่มเติม มีทักษะเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
2.ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรต่างๆ โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ฯลฯ	2.1 เชิญร่วมเป็นกรรมการและเครือข่ายในการช่วยเหลือนักเรียน 2.2 ประชุมปรึกษาหารือและขอความร่วมมือ
3. ดูแลกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน	3.1 กำหนดปฏิทินการดำเนินงาน 3.2 นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล 3.3 ยกย่องให้รางวัลเผยแพร่ผลงานการดำเนินงาน

2.ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา

ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดและเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 2.4 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา

บทบาทและหน้าที่	**แนวทางดำเนินงาน**
1.รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดเตรียมเครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียน 1.2 หาข้อมูลเพิ่มเติมโดยนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน 1.3 เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ 1.4 วิเคราะห์ข้อมูล
บทบาทและหน้าที่	**แนวทางดำเนินงาน**
2.คัดกรอง จำแนกกลุ่มนักเรียน	2.1 ดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด 2.2 สรุปผลการจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่ม
3.จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนา	3.1 จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมโดยเยี่ยมบ้าน - จัดกิจกรรมโฮมรูม - สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน - ประชุมผู้ปกครอง 3.2 จัดกิจกรรมพัฒนาให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน
4.จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือ	4.1 ให้คำปรึกษา 4.2 ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น 4.3 ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ไข
5.ส่งต่อ	5.1 ดำเนินการส่งต่อภายในไปยังบุคคลหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
6.รายงานผล	6.1 รายงานระหว่างดำเนินการ รายงานผลเมื่อสิ้นสุด

3.ครูประจำวิชาหรือครูทั่วไป

ครูทุกคนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 2.5 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน ครูประจำวิชาหรือครูทั่วไป

บทบาทและหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
ดูแลนักเรียนและให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน	1. ศึกษา สังเกต ดูแล รวบรวมข้อมูล 2. ประสานงานกับครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา เพื่อส่งเสริม ป้องกัน แก้ไขพฤติกรรมนักเรียน 3. จัดกิจกรรมส่งเสริม ป้องกัน แก้ไขเพื่อพัฒนานักเรียน

4.ครูแนะแนว

ครูแนะแนวเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อการจัดระบบงานแนะแนว ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 2.6 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน ครูแนะแนว

บทบาทและหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1.สนับสนุนครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1.1 ให้คำปรึกษาช่วยเหลือแก่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา 1.2 ให้ความมั่นใจ กำลังใจกับผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน 1.3 ให้คำปรึกษาครอบคลุมทั้งการเรียน อาชีพ ชีวิตและสังคม ทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล 1.4 จัดทำการศึกษารายกรณี (Case Study) 1.5 เตรียมเครื่องมือสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างครอบคลุมต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน 1.6 ให้คำปรึกษาในการจัดทำข้อมูลนักเรียนประกอบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกรณีนักเรียนย้ายที่เรียน
2.จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา	2.1 จัดกิจกรรมป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน 2.2 ให้นักเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาเต็มศักยภาพ
3.จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไขช่วยเหลือ	3.1 ให้คำปรึกษา 3.2 ให้ความช่วยเหลือ 3.3 ประสานความร่วมมือกับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง
4.ส่งต่อ	ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก

5.ครูหัวหน้าระดับชั้น

ครูหัวหน้าระดับชั้นเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบติดต่อประสานงานระหว่างกลุ่มบริหารกิจการนักเรียนกับครูที่ปรึกษาแต่ละระดับชั้น และดำเนินการแก้ปัญหานักเรียนในกรณีที่ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นไม่สามารถดำเนินการได้ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

ตารางที่ 2.7 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน ครูหัวหน้าระดับชั้น

บทบาทและหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1.ติดตาม กำกับ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา	1.1 วางแผนการกำกับ ติดตามการทำงานของครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาให้ชัดเจนและรับรู้โดยทั่วกัน 1.2 อำนวยความสะดวกแก่ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1.3 บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและจัดทำรายงานประเมินผลระบบส่งผู้บริหาร
2.ประสานงานผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2.1 จัดประชุมครูในระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.2 จัดประชุมกลุ่มเพื่อปรึกษาปัญหารายกรณี 2.3 ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา 2.4 ติดต่อประสานงานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

6.นักเรียน

นักเรียน เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งเป็นผู้รับการช่วยเหลือและให้ความช่วยเหลือแก่สถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 2.8 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน นักเรียน

บทบาทและหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1.เป็นผู้รับการช่วยเหลือด้วยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1.1 ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการนักเรียน 1.2 ให้ความร่วมมือในการสอดส่องพฤติกรรมของนักเรียนในสถานศึกษา 1.3 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 1.4 สร้างเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน 1.5 เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน 1.6 ประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน

7.คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นคณะบุคคลที่ประกอบด้วยตัวแทนหน่วยงาน ซึ่งมีส่วนในการพัฒนาการศึกษา จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 2.9 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบาทและหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1.ให้การสนับสนุนด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1.1 ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1.2 เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริม พัฒนา แก้ไขนักเรียน
บทบาทและหน้าที่	**แนวทางดำเนินงาน**
	1.3 ติดต่อขอความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริม พัฒนา แก้ไข 1.4 อำนวยความสะดวกในการประสานงานเมื่อสถานศึกษาต้องการช่วยเหลือ

8.ผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองและชุมชนเป็นบุคคลและกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนในพื้นที่มากที่สุดที่จะให้การเอาใจใส่ดูแลนักเรียนได้อย่างดี ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ปกครอง เครือข่าย ผู้ปกครอง ชมรมสมาคมผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน ผู้ปกครองและเครือข่ายผู้ปกครองเป็นบุคคลและคณะบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียนจึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 2.10 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน ผู้ปกครอง

บทบาทและหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1.อบรมดูแลและเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตครอบครัว มีความรักความเข้าใจ และให้ความอบอุ่น	1.1 จัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ให้นักเรียนได้สัมผัสกับตัวอย่างที่ดี 1.2 สนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจและศักยภาพของตนเอง 1.3 ใช้หลักจิตวิทยาในการเลี้ยงดูบุตรหลาน
2. สนับสนุนให้ความร่วมมือวางแผน ร่วมกับสถานศึกษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	2.1 เข้าร่วมประชุม วางแผน หาแนวทางการดำเนินงาน 2.2 ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน
3. เป็นที่ปรึกษาหรือแนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีแก่นักเรียน	3.1 ให้คำปรึกษา คำแนะนำที่ดีแก่นักเรียน 3.2 เสนอแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีให้นักเรียน

2) ชุมชน เป็นสังคมที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมและพฤติกรรมของเด็ก บุคคลทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนในแนวทางที่เหมาะสม จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 2.11 ตารางแสดงบทบาทและหน้าที่ แนวทางดำเนินงาน ชุมชน

บทบาทและหน้าที่	แนวทางดำเนินงาน
1.สนับสนุนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1.1 จัดสภาพแวดล้อมของชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียน 1.2 ช่วยสอดส่องดูแลนักเรียน 1.3 เป็นแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน 1.4 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 1.5 ให้ข้อมูลข่าวสารพฤติกรรมของนักเรียนกับโรงเรียน 1.6 เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา

9.หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและบรรลุผลจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกส่วนในสังคมและเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพ การประสานงานและการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาควรประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น กรมสุขภาพจิต ศูนย์อนามัยเขตฯสาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การปกครองพิเศษกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สื่อมวลชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรเอกชน องค์กรอิสระ ซึ่งมีความสามารถให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือได้ ดังนี้

1) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กวัยต่าง ๆ

2) สอดส่องดูแลให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนทั้งด้านความปลอดภัยและการแก้ปัญหาพฤติกรรม

3) ร่วมมือกับสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

4) เป็นแหล่งการเรียนรู้และฝึกงานและเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียนตามความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัด

5) ติดตามผล สะท้อนปัญหาดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการ

6) ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนความรู้ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศที่เป็นประโยชน์และน่าสนใจ

7) ให้การสนับสนุนและเป็นเครือข่ายในการพัฒนาและขยายผลการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอน โดยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชาหรือครูทั่วไป ครูแนะแนว ครูหัวหน้าระดับชั้น นักเรียน คณะกรรมกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นระบบการบริหารจัดการระบบหนึ่งที่นำมาใช้ควบคู่กับการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีความมุ่งหวังว่าจะเป็นระบบที่ช่วยพัฒนาคน คือผู้เรียน หรือนักเรียน ให้เป็นผู้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง ทั้งในส่วนของการเตรียมและวางแผนดำเนินงาน ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของความสำเร็จของโครงการการดำเนินการตามแผนก็เป็นอีกกระบวนการหรือขั้นตอนหนึ่ง ซึ่งจะสามารถทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ การนิเทศ กำกับ ติดตาม เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ อันอาจจะเกิดขึ้น และการประเมินผล

2.3 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบของการดำเนินงานที่มีขั้นตอนชัดเจน โดยวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน มีหลักการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้โดยมีผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและผู้ที่ใกล้ชิด มีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทุกด้าน กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

2.3.1 ด้านการรูจักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรูจักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีความสำคัญ และมีขั้นตอนชัดเจน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 23) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรูจักนักเรียนเป็นรายบุคคล ไวดังนี้

1) ความสำคัญ ด้วยนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมทำให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกทาง คือการรู้ข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียน แก้ไขปัญหาของนักเรียน มิใช่ความรู้สึกหรือการคาดเดาซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

2) ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว

3) วิธีการ และเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมหลากหลาย ด้านสุขภาพ ด้านความสามารถ และด้านครอบครัว ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่สำคัญ คือ

ระเบียนสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน และครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษา พิจารณาทำความรู้จักนักเรียนเบื้องต้น โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูล หากข้อมูลไม่เพียงพอ หรือมีข้อสังเกตบางประการ ก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากเพื่อน ๆ ของนักเรียนหรือครูท่านอื่น เป็นต้น รวมทั้งใช้เครื่องมือแบบทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้รูปแบบและรายละเอียดในระเบียนสะสมของโรงเรียนที่อย่างน้อยครอบคลุมข้อมูลด้านการเรียนด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ระเบียนสะสมเป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จึงเป็นความลับและเก็บไว้อย่างดีมิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่น ๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้ที่ครูที่ปรึกษาและมีตู้เก็บระเบียนสะสมให้เรียบร้อย ระเบียนสะสมควรเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปีการศึกษา หรือ 6 ปีการศึกษา และส่งระเบียนสะสมไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไปหรืออาจจัดครูที่ปรึกษาตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องจนจบมัธยมศึกษาในแต่ละตอน หรือจนจบ 6 ปีการศึกษาก็ได้

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) ไม่ได้เป็นแนววัดหรือแบบทดสอบแต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรมการปรับตัวที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับสภาพจิตมีความเที่ยง และความตรง จำนวนข้อไม่มาก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิต โดยแพทย์หญิงพรพิมลหล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะที่ได้ทำการวิจัย ซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้นโดยพัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันอย่างแพรหลายในแถบยุโรป เพราะเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงและความตรงของแบบประเมิน และหาเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) เด็กไทย แบบประเมินเด็กมี 3 ชุด คือ ครูเป็นผู้ประเมิน ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินและเด็กประเมินตนเอง โดยทั้ง 3 ชุด มีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อ เท่ากัน ทางโรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียว หรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นตรงยิ่งขึ้นโดยใช้ระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างกันจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุด พร้อมกันเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ ในกรณีที่ข้อมูลนักเรียนจากระเบียนสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมไม่เพียงพอหรือกรณีจำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติมอีก ครูที่ปรึกษาก็อาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์คัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนา และป้องกันแก้ไข และช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกทาง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

กฤษฎิ์ณิชา พุทจิระ (2564, หน้า 10) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การเก็บข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยศึกษาข้อมูลรายบุคคล ทำแฟ้มประวัตินักเรียนรายบุคคล จัดเก็บข้อมูล ลงระบบฐานข้อมูลดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน

นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564, หน้า 5) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือการรู้ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเกี่ยวกับข้อมูลนักเรียน ด้วยการใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น ระเบียบสะสม การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น โดยมีผู้บริหารเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน รวมทั้งผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลกับทางสถานศึกษาและมีกระบวนการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ครูในการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลและมีการปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน อยู่เสมอ

ฤทธิ์ธิชัย ภู่สำอางค์ (2563, หน้า 8) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยครูที่ปรึกษาต้องรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับนักเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่น ๆ

รัชพล เที่ยงดี (2563, หน้า 37) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการดำเนินงานโดยการใช้ระเบียนสะสมที่ให้ข้อมูล 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพร่างกายและด้านครอบครัว โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายเพราะนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานที่แตกต่างกันทำให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ รับรู้ข้อมูลของนักเรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นของครูที่ปรึกษามีความเข้าใจมากขึ้นนำข้อมูลไปกรอกได้ถูกต้อง สามารถช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกทาง

กชพร พุทธจักร (2562, หน้า 7) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง เช่นระเบียนสะสม อันนำไปสู่การส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

เฉลิมพงษ์ สุขสมพนารักษ์ (2561, หน้า 4) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การที่ได้รู้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่ทำให้เข้าใจตัวนักเรียนมากขึ้นสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนให้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้

จันทร์ฉาย ไทยรัตน์ (2561, หน้า 11) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ไว้ว่า สถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานนักเรียนที่เป็นปัจจุบัน จัดทำระเบียนสะสมนักเรียนทุกระดับชั้นและเป็นปัจจุบัน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน มีเครื่องมือและวิธีการในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างหลากหลายและครูมีการบันทึกข้อมูลนักเรียนทุกคนที่ตนเองรับผิดชอบในระเบียบและสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียนได้

กรรณสพร ผ่องมาส (2561, หน้า 17) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนที่มีปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนและมีการปรับปรุงข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ มีการวิเคราะห์ สรุปผลและนำข้อมูลไปใช้พัฒนาส่งเสริมนักเรียนให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

อัจฉรา สอนโว (2560, หน้า 8) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ไว้ว่า เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคนในด้านความสามารถในการเรียนรู้ และความสามารถอื่น ๆ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และเศรษฐกิจ

ด้านสารเสพติด ด้านความปลอดภัย ด้านพฤติกรรมทางเพศทั้งทางบวกและด้านลบ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และคัดกรองผู้เรียน

นิษากรณ์ เหล่าเขตกิจ (2560, หน้า 4) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ไว้ว่า เป็นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้นสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน

เพลินพิศ สิงห์คำ (2560, หน้า 27) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการสังเกตศึกษาพฤติกรรม นักเรียนเป็นรายบุคคลทางด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านพฤติกรรม ด้านครอบครัว ด้านสังคม โดยใช้เครื่องมือระเบียนสะสมแบบประเมินพฤติกรรมเพื่อติดต่อนักเรียนต่อไป

สรุปได้ว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล คือ กระบวนการรวบรวมข้อมูลด้านการรู้จักนักเรียนทั้งด้านบวกและด้านลบที่เป็นปัจจุบัน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูล และการทดสอบ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานแตกต่างกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบต่าง ๆ การได้รู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับนักเรียนด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านสารเสพติด ด้านความปลอดภัย พฤติกรรมทางเพศ และด้านอื่น ๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม ทำให้สามารถนำไปวางแผนในการป้องกันช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2.3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนมีความสำคัญและมีขั้นตอนชัดเจนโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

กฤษฎิ์ณิชา พุทจิระ (2564, หน้า 10) การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดซึ่ง ประกอบด้วย การจัดกลุ่มที่ต้องส่งเสริมและพัฒนา การจัดกลุ่มนักเรียนในภาวะเสี่ยง การบันทึกข้อมูลการคัดกรองนักเรียน

นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564, หน้า 5) การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนในด้านต่าง ๆ มีระบบการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรอง มีการใช้แบบประเมิน (SDG) ในการคัดกรอง นักเรียน มีการนำผลการคัดกรองนักเรียนไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียน การคัดกรองผู้เรียนของ สถานศึกษาพิจารณาจากข้อมูลผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน มีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนอย่างชัดเจน โดยมีการ แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ นักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา

รัชพล เที่ยงดี (2563, หน้า 17) การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น หรือทำดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาจะได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ซึ่งครูต้องเก็บเป็นความลับในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาหรือที่ปรึกษาควรมีการติดตามและประสานงานกับผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อการช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

เฉลิมพงษ์ สุขสมพนารักษ์ (2561, หน้า 4-5) การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนในด้านต่าง ๆ โดยจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ คือ

นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์คัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงคือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์คัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง ซึ่งมีแนวโน้มที่เป็นนักเรียนที่มีปัญหาโรงเรียนต้องป้องกันหรือแก้ไขและให้การช่วยเหลือตามแต่กรณี กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์คัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มที่มีปัญหาที่ต้องการแก้ไขและช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด ตามแต่กรณีและสำหรับนักเรียนบางคนที่มีมากกว่า 1 ปัญหา ที่ต้องการช่วยเหลือ แต่มีบางเรื่องที่อยู่ในภาวะเสี่ยงก็จัดว่าเป็นกลุ่มที่มีปัญหา

สุธิดา พงษ์สวัสดิ์ (2561, หน้า 19) การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามพฤติกรรม ซึ่งอาจแบ่งเป็น 2 - 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โดยพิจารณาการจัดกลุ่มจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งสถานศึกษาควรจัดทำเกณฑ์การคัดกรองเอง เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันของสถานศึกษา

กรรณสพร ผ่องมาส (2561, หน้า 51) การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การจัดกลุ่มนักเรียนตามตัวชี้วัดของเกณฑ์ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อคัดกรองนักเรียน และพิจารณาข้อมูลนักเรียนจากบุคลากรหลายฝ่าย รวมถึงแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบตัวชี้วัด ของเกณฑ์จากสถานศึกษา และมีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งนี้จะมีการเก็บผลการทดลองของนักเรียนเป็นความลับ

จันทรฉาย ไทยรัตน์ (2561, หน้า 11) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ไว้ว่า สถานศึกษามีการประชุมเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน ใช้วิธีการที่หลากหลายในการคัดกรองนักเรียน ครูสามารถจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงได้ มีความเข้าใจในการใช้เครื่องมือคัดกรองและสามารถแปลผลได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ และมีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนในการช่วยเหลือนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง

อัจฉรา สอนโว (2560, หน้า 8) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ไว้ว่า เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนที่ได้รับข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำมาวิเคราะห์คัดแยกกลุ่มนักเรียนโดยใช้การชี้วัดจากเครื่องมือคัดกรองนักเรียนของกรมสุขภาพจิตทั้งหมด 7 ด้าน คือ ด้านการเรียน ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการคุ้มครองนักเรียน ด้านสารเสพติดและด้านระเบียบวินัย เพื่อจัดแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหาซึ่งจัดแบ่งโดยไม่ให้นักเรียนรู้วาตนเองถูกจัดอยู่ในกลุ่มใด ดังนี้

1.นักเรียนกลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การคัดกรองของกรมสุขภาพจิตอยู่ในเกณฑ์ปกติ

2.นักเรียนกลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่ได้รับกาวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การคัดกรองของกรมสุขภาพจิตอยู่ในกลุ่มเสี่ยง

3.นักเรียนกลุ่มมีปัญหา หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การคัดกรองของกรมสุขภาพจิตอยู่ในกลุ่มมีปัญหา

นิษากรณ เหลาเขตกิจ (2560, หน้า 4) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ไว้ว่า เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้นซึ่งแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

เพลินพิศ สิงห์คำ (2560, หน้า 27) การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อจัดนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน แล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องการช่วยเหลือป้องกันและแก้ไขตามกรณี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565, หน้า 1) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ไวดังนี้

1) ความสำคัญ การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวกับนักเรียนเพื่อเป็นการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม คือ

- กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งควรได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน และการส่งเสริมพัฒนา
- กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนจัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันหรือแก้ไขปัญหาตามกรณี
- กลุ่มมีปัญหา คือนักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน
- กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะแสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน อย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกัน ภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องการให้การส่งเสริมนักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด

การจัดกลุ่มของนักเรียนนี้ มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษา ในการหาวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว โดยเฉพาะการแก้ปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนเพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งครูที่ปรึกษาที่ไม่ได้คัดกรองนักเรียนจะขาดความชัดเจนในเป้าหมาย เพื่อการแก้ปัญหาของนักเรียนส่งผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไข โดยเร่งด่วน ผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนเองอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มปกติ แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่าขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไร ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้ โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ หรือประสบกับปัญหาใดก็ตาม และเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้น ครูที่ปรึกษาต้องระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองรู้สึกว่า ลูกหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มผิดปกติแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น และเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ

2. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียน ให้อยู่ในดุลพินิจของครูที่ปรึกษา โรงเรียนควรมีการจัดการประชุม การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนเพื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับ

ของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา

สรุปได้ว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน คือ กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อผลการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรอง โดยในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษามีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษาและ สอดคล่องกับสภาพความเป็นจริงช่วยให้ครูที่ปรึกษาทราบพฤติกรรม และแนวโน้มของพฤติกรรมนักเรียนที่รับผิดชอบ ทำให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจในตัวนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ประสานงานกับผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และสามารถวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนและในแต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2.3.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีความสำคัญและมีขั้นตอนชัดเจน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

กฤษฎิ์ณิชา พุทจิระ (2564, หน้า 10) การส่งเสริมและพัฒนา หมายถึง การดูแลนักเรียนและร่วมทำกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนประกอบด้วย กิจกรรมโฮมรูม ประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมตามความสนใจเฉพาะกลุ่มนักเรียน

นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564, หน้า 5) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาทั้งในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหาให้สามารถพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน โดยการจัดกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และการประชุมผู้ปกครองนักเรียน ทุกภาคเรียนทำให้นักเรียนมีคุณภาพและความภาคภูมิใจตนเองในด้านต่าง ๆ

รัชพล เที่ยงดี (2563 หน้า 17) การส่งเสริมนักเรียน เป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของครูที่ปรึกษา ทั้งในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ให้สามารถพัฒนาเป็นบุคคล ที่มีคุณภาพสูงสุดตามศักยภาพของนักเรียน แต่ละคนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการจัดกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมแนะแนว หรือครูที่ปรึกษาต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนในแต่ละคน ทำให้นักเรียนมีคุณภาพและมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ มากขึ้น

กชพร พุทธจักร (2562, หน้า 8) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ให้มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ เป็นการป้องกันและเป็นการช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพมากขึ้น

ณัฐนียา ห้องกระจก (2562, หน้า 38) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน คือ การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง การส่งเสริมและพัฒนา

ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และโครงการพิเศษอื่น ๆ

กรรณสพร ผ่องมาส (2561, หน้า 51) การส่งเสริมนักเรียน เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมพัฒนานักเรียน ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา เพื่อให้มีความภูมิใจในตนเอง โดยการยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลนักเรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษาและมีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนทุกภาคเรียน

จันทรฉาย ไทยรัตน (2561, หน้า 11) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ไว้ว่า สถานศึกษามีโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่ครอบคลุมทั้งนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนทุกชั้นอย่างสม่ำเสมอมีการจัดทำรายงานการประชุมผู้ปกครอง เพื่อเป็นหลักฐานและนำเสนอผู้ปกครองส่งเสริมให้นักเรียนมีการวางแผนชีวิตในการเลือกอาชีพหรือการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถนักเรียน และมีการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ตามความต้องการของนักเรียน

อัจฉรา สอนโว (2560, หน้า 8) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ไว้ว่า เป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียน ที่อยู่ในความดูแลไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นและสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังช่วยป้องกันไม่ให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาและเป็นการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา กลับมามีพฤติกรรมที่ดีขึ้น

นิษากรณ เหลาเขตกิจ (2560, หน้า 4) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ไว้ว่า เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภูมิใจในตนเองด้านต่าง ๆ

เพลินพิศ สิงห์คำ (2560, หน้า 27) การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ที่อยู่ในการดูแลของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้นมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, หน้า 23) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ไว้ว่า ความสำคัญ การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา มีความภาคภูมิใจในตนเองและมีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียน มีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้แต่กิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม อาจจัดที่ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ทำให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัวและการวางแผนชีวิต เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียน

ควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกัน ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโฮมรูมจะช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น และป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วยแนวดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม มีดังนี้

1.1 กำหนดกิจกรรมโฮมรูม มีการบันทึกในแบบบันทึกการจัดกิจกรรมหรือในแบบฟอร์มการบันทึกที่แยกออกมาต่างหากก็ได้ มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมและการจัดทำรายงาน โดยยึดความต้องการของนักเรียน สำรวจความต้องการของนักเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมพิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ให้เป็นเรื่องที่ทันสมัย การจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้ง ควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐานทั้งก่อนดำเนินการและหลังดำเนินการ ซึ่งอาจเขียนในรูปของบันทึกการจัดกิจกรรม หรืออื่น ๆ

1.2 โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมหรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ ที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาดำเนินการให้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมและทันสมัย โดยยึดหลักความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

2) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้านโรงเรียน และผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครองมากขึ้นทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพ มีความสามารถมากขึ้น หรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาของนักเรียน

สรุปได้ว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนคือกระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เพื่อส่งเสริมจุดเด่นและพัฒนาจุดด้อยเป็นรายบุคคลตามระดับความสามารถปัจจุบันของนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถปรับตัวเผชิญกับปัญหา ดำรงตนได้เหมาะสมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อวางแผนการดำเนินการร่วมกัน โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมร่วมกัน

3.3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีความสำคัญ และมีขั้นตอนชัดเจน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

กฤษฎิ์ณิชา พุทจิระ (2564, หน้า 10) การป้องกันและแก้ไข หมายถึง การที่ครูประจำชั้นเข้าไปส่งเสริมและแก้ปัญหาให้กับนักเรียนเพื่อคุณภาพชีวิต และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรประกอบด้วย การให้คำปรึกษา การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน

นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564, หน้า 5) การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การให้คำปรึกษาให้กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ตลอดจนการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน โดยเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับ ปัญหาและสภาพแวดล้อมของนักเรียนแต่ละบุคคล

ฤทธิ์ธิชัย ภู่สำอางค์ (2563, หน้า 8) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึง ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ 2 ประการ คือ การให้การปรึกษาเบื้องต้น และการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยต้องรักษา ความลับข้อมูลของนักเรียนที่ให้การช่วยเหลือแก้ไขไม่นำไปเปิดเผย ซึ่งการช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะการให้การปรึกษามีแนวทางกระบวนการช่วยเหลือที่แต่ละคนสามารถเรียนรู้ ฝึกฝน นำ ไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาของนักเรียนแต่ละคน

รัชพล เที่ยงดี (2563, หน้า 17) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึงการดำเนินงานให้ความรู้ต่อประเด็นที่เป็นปัญหาของนักเรียน ทราบกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการที่จะป้องกันปัญหาของนักเรียน ต้องมีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน ให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนแก่ผู้ปกครองและตัวนักเรียน การวิเคราะห์สาเหตุปัญหาของนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในกลุ่มมีปัญหา กำหนดวิธีการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการประเมินและติดตามผลการดำเนินงาน

ณัฐนียา ห้องกระจก (2562, หน้า 7) การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง หาวิธีการช่วยเหลือและการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปะละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม

สุธิดา พงษ์สวัสดิ์ (2561, หน้า 26) การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึงกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียน ซึ่งหากครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับลักษณะของปัญหา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพและเป็นคนดีของสังคมต่อไป

กรรณสพร ผ่องมาส (2561, หน้า 51) การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยงอย่างใกล้ชิด ต่อเนื่องอย่างเท่าเทียมและมีการติดตามชี้แนะนักเรียนให้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนในการแก้ปัญหาของนักเรียนในด้านต่าง ๆ โดยเก็บรักษาข้อมูลก่อนนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือแก้ไขเป็นความลับ

จันทรฉาย ไทยรัตน (2561, หน้า 11) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ไว้ว่า สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยงมีการสอนซ่อมแสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน มีการรายงานผลการป้องกันช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหานักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ครูทุกคนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการป้องกันและแกไขปัญหานักเรียน ครูมีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นให้กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและใช้หลักจิตวิทยาวัยรุ่นในการให้คำปรึกษา

นิษากรณ เหลาเขตกิจ (2560, หน้า 4) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ไว้ว่า เป็นการดูแลเอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน และหาวิธีการช่วยเหลือป้องกันโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนให้เป็นปัญหา

อัจฉรา สอนโว (2560, หน้า 8) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ไว้ว่า เป็นการที่ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนวและโรงเรียนกำหนดแนวทางและหาวิธีป้องกันและแกไขนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เอาใจ

ใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาโรงเรียนต้องดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนให้เป็นปัญหาของสังคมต่อไป

เพลินพิศ สิงห์คำ (2560, หน้า 27) การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและลดผลจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย ให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 23) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ไว้ดังนี้

1.ความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วยครูที่ปรึกษาควรเอาใจใส่ นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหานั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน นอกจากนี้ทุกครั้งของการช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนานักเรียนให้เจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคมต่อไป

2.วิธีการและเครื่องมือป้องกันและแก้ไขปัญหา การป้องกันและแก้ไขปัญหา ใหกับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ มี 2 ประการ คือ

2.1 การให้การปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียน โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ เป็นการช่วยเหลือผ่อนคลายให้น้อยลง ทั้งความรู้สึกความคิด และการปฏิบัติตนเองของนักเรียน ปัจจัยที่ช่วยให้การปรึกษามีประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีพื้นฐานและทักษะพื้นฐาน ดังนี้

2.1.1 จิตวิทยาวัยรุ่น

2.1.2 ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ทั้งร่างกายและจิตใจ

2.1.3 กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้นที่สำคัญ ๆ คือการสร้างสัมพันธภาพ การใช้คำถาม การรับฟังทั้งเนื้อหาและความรู้ การช่วยเหลือแก้ไข

2.1.4 แนวทางการแก้ไขปัญหา ของนักเรียนในแต่ละลักษณะของปัญหา เช่น ด้านการเรียน สุขภาพ ครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การพนัน หนีเรียน เป็นต้น

2.2 การจัดกิจกรรม คือการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของนักเรียน นอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคนรวมทั้งผู้ปกครอง

3. ข้อที่พึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน มีดังนี้

3.1 การรักษาความลับ เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ให้การช่วยเหลือแก้ไข ต้องไม่นำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยไม่ระบุชื่อ - สกุลจริงของนักเรียน บันบันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียนควรเก็บไว้ในที่เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้ การรายงานการช่วยเหลือนักเรียนควรรายงานในส่วนที่ควรเปิดเผย ควรให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชนของนักเรียนเป็นสำคัญ

3.2 การแก้ไขปัญหา การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ต่องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วน และหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหามิได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ปัญหาของนักเรียนแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุเหมือนกัน และวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จจากนักเรียนคนหนึ่งก็อาจจะไม่เหมาะสมกับนักเรียนอีกคนหนึ่ง เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล มีเพียงแต่แนวทางกระบวนการหรือทักษะช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ฝึกฝน เพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน

สรุปได้ว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน คือ กระบวนการที่ครูที่ปรึกษาให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาต้องใช้ความดูแลเอาใจใสอย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษ และหาวิธีการช่วยเหลือป้องกันและแก้ไขที่หลากหลาย ไม่ปล่อยปละละเลยให้เป็นปัญหาสังคม โดยจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมในชั้นเรียน การสื่อสารกับผู้ปกครองกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการเยี่ยมบ้านนักเรียน และรายงานผลความก้าวหน้าแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบอย่างเป็นระบบ

2.3.5 ด้านการส่งต่อ

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ มีความสำคัญและมีขั้นตอนชัดเจน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

กฤษฎิ์ณิชา พุทจิระ (2564, หน้า 10) การส่งต่อ หมายถึง การดำเนินการส่งนักเรียนไปยังบุคคลหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ฝ่ายปกครองนักเรียน ฝ่ายแนะแนว ส่งต่อหน่วยงานภายนอก

นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564, หน้า 6) การส่งต่อนักเรียน หมายถึง ครูที่ปรึกษามีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาประสานงานกับครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองในการส่งต่อ สำหรับนักเรียนที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือ ควรมีการบันทึกการส่งต่อเป็นลายลักษณ์อักษรและผู้ปกครองให้ความยินยอมในการส่งต่อและครูชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนในความจำเป็นของการส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของนักเรียนหรือส่งไปยังผู้เชี่ยวชาญ ภายนอกที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือต่อไป

ฤทธิ์ธิชัย ภู่สำอางค์ (2563, หน้า 8) การส่งต่อนักเรียน หมายถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษา ดำเนินงานตามกระบวนการแล้วหากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นให้ส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญต่อไป โดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

รัชพล เที่ยงดี (2563, หน้า 11) การส่งต่อนักเรียน หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาประสานงานกับครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง ในการส่งต่อสำหรับนักเรียนที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือและการส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับปัญหาของนักเรียนหรือผู้เชี่ยวชาญกับปัญหาของนักเรียนโดยตรง

เฉลิมพงษ์ สุขสมพนารักษ์ (2561, หน้า 5) การส่งต่อนักเรียน หมายถึง กระบวนการส่งนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือและครูที่ปรึกษาได้แก้ไขปัญหาโดยวิธีต่างๆแล้วแต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นจึงต้อง ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือ

ครูคนใดคนหนึ่งนั้นความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่จนยากต่อการแก้ไข การส่งต่อนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ 1.การส่งต่อภายใน และ 2.การส่งต่อภายนอก

สุธิดา พงษ์สวัสดิ์ (2561, หน้า 31) การส่งต่อนักเรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การส่งต่อภายใน ในกรณีที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาแล้ว แต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจะส่งต่อนักเรียนให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองดำเนินการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือตามความเหมาะสมต่อไป และการส่งต่อภายนอกเป็นการส่งนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียนกรณีที่เกินความสามารถของสถานศึกษาโดยครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อ และมีการติดต่อเพื่อรับทราบผลในการช่วยเหลือเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

กรรณสพร ผ่องมาส (2561, หน้า 27) การส่งต่อนักเรียน หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการกับกลุ่มนักเรียน กลุ่มที่มีปัญหารุนแรง ที่ครูไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้โดยลำพัง โดยการประสานงานกับผู้ปกครองและมีการประสานงานทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกสถานศึกษา อย่างต่อเนื่องซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับความช่วย เหลือสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

จันทรฉาย ไทยรัตน์ (2561, หน้า 4) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ไว้ว่า สถานศึกษามีการแยกกลุ่มนักเรียนที่จะส่งต่อได้อย่างรวดเร็วมีการประสานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนภายใน เช่น ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครองมีการประสานงานกับบุคลากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกในการส่งต่อนักเรียน มีการบันทึกการส่งต่อนักเรียน ทั้งภายในและภายนอก และมีการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน ของผู้เชี่ยวชาญภายนอกอย่างสม่ำเสมอ

นิษากรณ เหลาเขตกิจ (2560, หน้า 8) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ไว้ว่า เป็นการส่งนักเรียนที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ให้กับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การส่งต่อภายใน และการส่งต่อภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, หน้า 23) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ไวดังนี้

1.ความสำคัญ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการในข้อ 4 นั้นอาจมีบางกรณีที่ปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1.1 การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังนักเรียนที่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้

1.2 การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองจะเป็นการแกไขปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึกปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น แต่หากเกิดจากกรณีที่ยากต่อการช่วยเหลืออีกก็ต้องส่งไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน

2. แนวทางการพิจารณาในการส่งต่อโดยครูที่ปรึกษาการส่งต่อนักเรียนไปพบครูอื่น ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้น มีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษา ดังนี้

2.1 นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือวิธีการใด ๆ

2.2 นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใด ๆ เป็นต้น

2.3 ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึกความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด และได้รับการบำบัดทางจิตวิทยาควรพิจารณาส่งผลต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

3. แนวทางการดำเนินการส่งต่อนักเรียน

3.1 ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อไปเพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน

3.2 สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวองกับการช่วยเหลือและวิธีการรวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือที่ผ่านมานั้น ให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ เพื่อขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือประสานงาน

3.3 ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้เข้าใจตามแต่กรณีที่ครูที่ปรึกษาพิจารณาตามความเหมาะสมถึงความจำเป็นในการส่งต่อ โดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความกังวลโกรธ หรือรูสึกผิด เป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อ ยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือ

3.4 ครูที่ปรึกษานัดวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับการช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อย

3.5 ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนนั้น ในกรณีที่มีปัญหายากต่อการเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น

สรุปได้ว่า การดำเนินตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน คือ กระบวนการใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ แล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ต้องดำเนินการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ถูกวิธี ถูกทาง และเกิดผลดีที่สุดต่อนักเรียน

2.4 การขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565, หน้า 18-19) ได้แบ่งปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3 ด้าน ดังนี้

2.4.1 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

2.ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน

3.คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด

4.ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

5.การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสิ่งที่จำเป็นโดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.4.2 การพัฒนาและขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.ศึกษาสภาพและทิศทางการดำเนินงาน

2.วางแผนการดำเนินงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.ดำเนินการตามแผนที่กำหนด

4.นิเทศ กำกับ ติดตาม

5.ประเมินผลและสรุปรายงาน

2.4.3 การสร้างวินัยเชิงบวก

การสร้างวินัย หมายถึง การสอนหรือการฝึกคนให้เชื่อฟังกฎระเบียบหรือแนวทางการปฏิบัติตนทั้งในระยะสั้นหรือระยะยาว

การสร้างวินัยเชิงบวกในห้องเรียน เด็กจำเป็นต้องได้รับอบรมสั่งสอนเพื่อให้เข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบของสังคม ซึ่งหมายรวมถึงการต่อรอง และการสร้างระบบการให้รางวัลมากกว่าการลงโทษด้วยการทำร้ายหรือใช้วาจาทำร้ายจิตใจ

หลัก ๗ ประการของการสร้างวินัยเชิงบวก

1.เคารพศักดิ์ศรีของเด็ก

2.พยายามพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การมีวินัยในตนเองและบุคลิกลักษณะที่ดี

3.พยายามให้เด็กมีส่วนร่วมมากที่สุด

4.คำนึงถึงความต้องการทางพัฒนาการและคุณภาพชีวิตของเด็ก

5.คำนึงถึงแรงจูงใจและโลกทัศน์ของเด็ก

6.พยายามให้เกิดความยุติธรรม เท่าเทียมกัน และไม่เลือกการปฏิบัติ

7.เสริมสร้างความสามัคคีกลมเกลียวในกลุ่ม

ในการสร้างวินัยเชิงบวกครูควรพยายามนึกถึงอัตรา 4 ต่อ 1 คือพยายาม “จับถูก” ให้ได้ 4 ครั้ง สำหรับการ “จับผิด” ๑ ครั้ง โดยพยายามทำอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

2.5 มาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, หน้า 8) ได้กำหนดมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีทั้งหมด 3 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

1) มาตรฐานด้านนักเรียน มี 1 มาตรฐาน 6 ตัวบ่งชี้ เน้นให้นักเรียนรู้จักตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2) มาตรฐานด้านกระบวนการ มี 1 มาตรฐาน 3 ตัวบ่งชี้ เน้นให้มีการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีคุณภาพโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายสหวิชาชีพ

3) มาตรฐานด้านปัจจัย มี 1 มาตรฐาน 5 ตัวบ่งชี้ เน้นให้มีบุคลากร สื่อ เครื่องมือที่พอเพียงและหลากหลาย เพื่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 3 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้ เป็นแนวทางให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พัฒนาคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วยเหลือนักเรียน และการประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2.5.1 มาตรฐานด้านนักเรียน

มาตรฐานที่ 1 นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตัวบ่งชี้ที่ 1 รู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้

1.1 รู้ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ จุดเด่น จุดด้อยของตนเองและมีการตรวจสอบทบทวนเพื่อปรับปรุงตนเอง

1.2 สามารถวิเคราะห์ ตัดสินใจเลือกประพฤติปฏิบัติตนและเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม

1.3 กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมเชิงสร้างสรรค์และมั่นใจในตนเอง

1.4 สามารถบริหารจัดการตนเองในด้านการเรียน และการดำเนินชีวิตประจำวันได้

1.5 แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัยที่ดี

2.1 มีน้ำหนัก ส่วนสูง ตามเกณฑ์มาตรฐาน (กรมอนามัย)

2.2 มีสมรรถภาพทางกาย ตามเกณฑ์มาตรฐาน

2.3 มีสุขนิสัยในการดำรงชีวิตประจำวัน

2.4 สามารถป้องกัน ดูแลสุขภาพตนเองได้

2.5 ร่าเริง แจ่มใส มีมนุษย์สัมพันธ์ ปรับตัวได้

2.6 เป็นแบบอย่างที่ดี ให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้

ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันภัย อันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

3.1 มีความรู้ความเข้าใจ ในสิ่งที่เป็นพิษภัย อันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

3.2 สามารถวิเคราะห์และจำแนกสิ่งที่เป็นพิษภัยอันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

3.3 รู้เท่าทันและกล้าที่จะปฏิเสธ สิ่งที่เป็นพิษภัยอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

3.4 สามารถป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษ และหลีกเลี่ยงสภาวะเสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติภัย และปัญหาทางเพศ

3.5 สามารถชักชวนหรือส่งเสริมให้เพื่อน ประพฤติตนตามแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม

ตัวบ่งชี้ที่ 4 รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น และสามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนเอง

4.1 ศรัทธาและเชื่อมั่นในตนเอง เห็นคุณค่าและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่น

4.2 แสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม

4.3 สามารถใช้หลักเหตุผลในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

4.4 สามารถจัดการกับปัญหาและสามารถควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ของตนเอง

4.5 มีทักษะในการสื่อสาร รับรู้ สร้างความเข้าใจ ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด การทักทาย การแสดงความชื่นชม การปฏิเสธ การรับคำวิพากษ์วิจารณ์

ตัวบ่งชี้ที่ 5 เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม

5.1 รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ในฐานะสมาชิกของครอบครัว

5.2 ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา

5.3 ปฏิบัติตามกฎ กติกา ประเพณี วัฒนธรรม

5.4 เป็นแบบอย่างที่ดีและมีจิตสาธารณะ

ตัวบ่งชี้ที่ 6 มีเจตคติที่ดีและมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพสุจริต

6.1 รู้จักงานและอาชีพ

6.2 รู้ความสนใจด้านอาชีพของตนเอง

6.3 มีแนวทาง และมีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

6.4 มีทักษะพื้นฐานอาชีพที่ถนัดและสนใจ เห็นคุณค่าในอาชีพสุจริต

2.5.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ

มาตรฐานที่ 2 สถานศึกษามีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 สถานศึกษามีการวางระบบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1 มีโครงสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 มีการคัดสรรและแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ

1.3 มีแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานตามแผนที่ชัดเจนและมีคู่มือการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

1.4 พัฒนาการดำาเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.1.1 มีการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลด้วยวิธีที่เหมาะสม หลากหลาย

2.1.2 มีการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.1.3 มีการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลนักเรียนรายบุคคล รายกลุ่ม/ระดับชั้น ระดับสถานศึกษา

2.1.4 มีการนำข้อมูลไปใช้ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือนักเรียน

2.2 การจำแนก คัดกรองนักเรียน

2.2.1 มีการจำแนก คัดกรองนักเรียนตามแนวทาง/เกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.2.2 มีการสรุปผลการจำแนก คัดกรองนักเรียนครบทุกคน

2.2.3 มีการสรุปผลการจำแนกคัดกรองนักเรียนเป็นระดับชั้นและระดับสถานศึกษา

2.2.4 มีการนำผลที่ได้จากการจำแนก คัดกรองนักเรียน มาจัดทำสารสนเทศ ระดับสถานศึกษาและนำไปใช้ในการแก้ปัญหา ส่งเสริม พัฒนานักเรียน

2.3 การส่งเสริมพัฒนานักเรียนที่หลากหลาย

2.3.1 มีแผนงานโครงการกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนและมีการนำแผนไปปฏิบัติ

2.3.2 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนที่สอดคล้องกับสารสนเทศ ผลการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียน

2.3.3 มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่อง

2.3.4 มีการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนที่ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และผู้ปกครองร่วมกันวางแนวทางในการดูแลช่วยเหลือพัฒนานักเรียน

2.3.5 มีการติดตามพฤติกรรมจากการช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.3.6 มีการประเมิน สรุปผลและรายงาน

2.4 การป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข

2.4.1 มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น

2.4.2 มีการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม

2.4.3 มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างทันเหตุการณ์

2.4.4 มีกิจกรรม และ/หรือ การจัดการเรียนรู้ เพื่อป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา เช่น เพศศึกษา ประสิทธิภาพ การเรียนรู้ตกต่ำ ผู้มีความสามารถพิเศษและผู้มีความต้องการพิเศษ ภาวะซึมเศร้า ภาวะทุโภชนาการ ขาดแคลน ด้อยโอกาส การขาดทักษะทางสังคม การใช้ยาในทางที่ผิด สารเสพติด การกลั่นแกล้ง รังแกและการใช้ความรุนแรง การลักขโมย การหมกมุ่นกับเกม และการพนัน ฯลฯ

2.4.5 มีกิจกรรมส่งเสริมการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มเพื่อนนักเรียนอย่างหลากหลายตามสภาพปัญหา เช่น เพื่อนช่วยเพื่อน ยุวชนแนะแนว พี่ดูแลน้อง ฯลฯ

2.4.6 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ได้รับการป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไขให้มีพฤติกรรมดีขึ้น

2.5 การส่งต่อนักเรียนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาอย่างเป็นระบบและมีเครือข่ายสหวิชาชีพ

2.5.1 มีเครือข่ายการส่งต่อภายในและภายนอกโรงเรียน

2.5.2 มีการส่งต่อภายในและหรือภายนอกพร้อมข้อมูล ผลการช่วยเหลือเบื้องต้น

2.5.3 มีการติดตาม ประเมินผล สรุปผล รายงานผลการส่งต่อ

2.5.4 มีการปรับปรุง พัฒนาการส่งต่ออย่างเป็นระบบ

2.5.5 มีเครือข่ายสหวิชาชีพที่มีการจัดตั้ง มีแผนดำเนินงาน และมีกิจกรรมการประสานงาน การร่วมดำเนินงานป้องกัน แก้ไข ส่งเสริม ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงานผล และพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.1 มีแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.2 มีการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง

3.3 มีการประเมินผลและสรุปรายงานผู้เกี่ยวข้อง

3.4 มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงาน

3.5 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการดำเนินงานแก่สาธารณชน

2.5.3 มาตรฐานด้านปัจจัย

มาตรฐานที่ 3 สถานศึกษามีบุคลากร สื่อ และเครื่องมือ ที่เอื้อต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้บริหารเป็นผู้นำในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1 ผู้บริหารมีการกำาหนดทิศทาง เป้าหมาย นโยบายการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่น

1.2 มีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.3 มีการพัฒนาตนเองและพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.4 มีการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ครูมีเจตคติที่ดีและมีความสามารถในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 ครูตระหนักเห็นคุณค่าและมีความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 ครูรู้จัก ให้ความใกล้ชิด เอาใจใส่ดูแลนักเรียนที่รับผิดชอบอย่างทั่วถึงต่อเนื่อง

2.3 ครูสามารถปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมและพัฒนาการของนักเรียน ความสามารถและทักษะในการวิเคราะห์ผู้เรียน การศึกษาและแก้ปัญหารายกรณี การสื่อสารทำความเข้าใจ ให้คำปรึกษา การบริหารจัดการชั้นเรียน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างประสิทธิภาพการเรียนรู้ การปรับพฤติกรรม การป้องกันแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพจิต การพัฒนาบุคลิกภาพและทักษะการดำรงชีวิตของนักเรียน

2.5 ครูให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้ร่วมงานและสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.1 ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจการดูแลบุตรหลาน

3.2 ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.3 โรงเรียนมีเครือข่ายผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.4 ชุมชนให้ความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้บ่งที่ 4 นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการช่วยเหลือผู้อื่น

4.2 นักเรียนมีความสามารถในการช่วยเหลือผู้อื่น

4.3 นักเรียนมีจิตอาสาในการช่วยเหลือผู้อื่น

4.4 มีกลุ่มนักเรียนแกนนำในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีสื่อ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.1 มีสื่อและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

5.2 มีสื่อและเครื่องมือในการจำแนก คัดกรองนักเรียน

5.3 มีแนวปฏิบัติ/เกณฑ์การจำแนก คัดกรองที่อาศัยหลักวิชาและเป็นข้อตกลงร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง

5.4 มีการรวบรวม จัดหา ใช้ และพัฒนา สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม และเครื่องมือในการส่งเสริม ช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

5.5 มีแบบบันทึกการส่งต่อนักเรียน และบันทึกการติดตามผล

มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าวข้างต้น เป็นเครื่องมือสำคัญในการทำความเข้าใจของบุคลากรทุกฝ่ายให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน และใช้เป็นกรอบและเกณฑ์ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้มแข็งและมีศักยภาพมากขึ้น และมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพที่ชัดเจน ตลอดจนโรงเรียนสามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ และประเมินผลเพื่อเป็นการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2.6 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.6.1 ประวัติความเป็นมาของการศึกษาพิเศษ

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2565) กล่าวว่า ในปี พ.ศ.2478 ได้มีการตราพระราชบัญญัติประถมศึกษาภาคบังคับ แต่ให้การยกเว้นแก่เยาวชนผู้พิการไม่ต้องเข้าเรียน จนกระทั่งต่อมา เมื่อได้มีการเปลี่ยนมาใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาปี พ.ศ.2523 ซึ่งกำหนดให้เด็กทุกคนเข้ารับการศึกษา ทำให้ผู้ปกครอง ที่ไม่ต้องการให้เด็กพิการเข้าเรียน ต้องยื่นคำร้องขอยกเว้น จึงจะได้รับการยกเว้น ทั้งนี้เพราะกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้จัดการสอนเยาวชนผู้พิการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2482 พบว่า เยาวชนพิการสามารถเรียนได้ ไม่ว่าจะเป็นเด็กพิการประเภทใด

การศึกษาพิเศษไทย ได้เริ่มขึ้นเมื่อมีสุภาพสตรีตาบอดชาวอเมริกันชื่อ นางสาวเจเนวีฟ คอลฟิลด์ (Geneviev Caulifield) เดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ.2541 ซึ่งเป็นระยะเวลา ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยได้ร่วมกับเพื่อนคนไทยและชาวอเมริกัน นำคนไทยตาบอดคนหนึ่งมาเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ให้ฝึกหัดอ่าน และเขียนอักษรเบรลล์ ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ โดยการฝึกหัดทำงานการฝีมือ ทำให้จำนวนคนตาบอดที่เข้ามารับการเลี้ยงดู และอบรมสั่งสอนมีเพิ่มมากขึ้น จึงได้มีการจัดตั้งเป็นโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ พร้อมๆ กับจัดตั้งมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีพ.ศ.2482 ฉะนั้นจึงจัดได้ว่า การจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทยได้เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการเมื่อ พ.ศ.2482

ในปี พ.ศ.2494 กรมสามัญศึกษาได้รับอนุมัติให้จัดตั้งหน่วยทดลองสอนเยาวชนหูหนวก ขึ้นเป็นครั้งแรกโดยอาศัยห้องเรียน 1 ห้องเรียนของโรงเรียนเทศบาล 17 วัดโสมนัสวิหาร กรุงเทพมหานคร ต่อมามีจำนวนเด็กมากขึ้น จึงได้จัดตั้ง “มูลนิธิเศรษฐเสถียร” ในปี พ.ศ.2495 เพื่อร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้ง “โรงเรียนสอนคนหูหนวก” ในปี พ.ศ.2496 คุณหญิงโต๊ะ นรเนติบัญชากิจ ได้บริจาคที่ดินพร้อมอาคารตึก ให้เป็นสถานที่เรียน ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนเศรษฐเสถียร” ในปีพ.ศ.2495 ได้มีการยกเลิกมูลนิธิเศรษฐเสถียร และจัดตั้งเป็น “มูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวก” แทน ซึ่งต่อมาในปีพ.ศ.2507 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้โปรดเกล้าฯ ทรงรับมูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวกไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ในปี พ.ศ.2512 กรมการฝึกหัดครู อนุมัติให้วิทยาลัยครูสวนดุสิต จัดตั้งศูนย์ทดลองสอนเด็กหูพิการชั้นเด็กเล็ก ในปี พ.ศ.2513 ก็ได้จัดให้เด็กอนุบาลปกติเข้ามาเรียนร่วมกับเด็กอนุบาลหูตึง และต่อมาก็ได้ส่งเด็กหูตึงเข้าเรียนร่วมในระดับชั้นประถมศึกษา ในโรงเรียนปกติ ที่กองการศึกษาพิเศษได้จัดการสอนที่โรงเรียนพญาไทเมื่อ พ.ศ.2516

ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2520 เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการได้ขยายโครงการสอนเด็กหูตึงเรียนร่วมในระดับประถมศึกษาออกไปอีกหลายแห่ง เช่น โรงเรียนอนุบาลสามเสน โรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์ โรงเรียนอนุบาลวัดนางนองใน กรุงเทพมหานคร และในปีพ.ศ.2529 ได้ขยายโครงการออกสู่ภูมิภาค ที่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สกลนคร จังหวัดสกลนคร และโรงเรียนจิตต์อารี จังหวัดลำปาง เป็นต้น

2.6.2 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 โดยมีภารกิจในการสนับสนุน ส่งเสริมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส ผ่านการให้บริการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กพิการและเด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ มีทักษะชีวิตที่ดีสามารถพึ่งตนเองได้ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.วิสัยทัศน์

คนพิการและเด็กด้อยโอกาส เข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม ทั่วถึงและมีคุณภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

2.พันธกิจ

2.1 เสริมสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงเสมอภาค ด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย

2.2 พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักสูตร และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

2.3 พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพและศาสตร์เฉพาะทางประการ

2.4 พัฒนาระบบสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน

2.5 พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

3.เป้าประสงค์

3.1 คนพิการและเด็กด้อยโอกาส เข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมทั่วถึงด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย

3.2 คนพิการและเด็กด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต รวมถึงคุณธรรมจริยธรรม และสามารถดาเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ มีทักษะเฉพาะทาง มีประสบการณ์ทางศาสตร์การศึกษาพิเศษ และการศึกษาสงเคราะห์

3.4 ระบบสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์มีคุณภาพและสอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการจ่าเป็นของผู้เรียน

3.5 ระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

4.อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

4.1 ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

1) จัดทำข้อเสนอนโยบายและแผนการจัดการศึกษาพิเศษ เพื่อเด็กพิการและด้อยโอกาส รวมทั้งประเมินและรายงานผล

2) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส จัดระบบสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนการศึกษาสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส

3) วิจัยและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส

4) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาพิเศษ

5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4.2 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (2551) กำหนดให้ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

นอกจากภาระหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2566) ยังเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของชาติในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและเด็กด้อยโอกาส ในสถานศึกษา 3 ประเภท ได้แก่

1.ศูนย์การศึกษาพิเศษ คือ สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาแก่เด็กพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยมีภาระกิจขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการให้เป็นไปตามเป้าหมายยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาด้วยกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม มี 7 ขั้นตอน คือ

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน

2) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา

3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน

4) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว

5) การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม

6) การประเมินความก้าวหน้า

7) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

2.โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์/ราชประชานุเคราะห์ คือ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ เป็นสถานศึกษาที่มีการบริหาร และจัดการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 19 - 43 และ 45 - 57 จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา รับนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล - มัธยมศึกษาตอนปลาย จัดการศึกษาแบบอยู่ประจำ กระจายครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศ ปัจจุบัน มีจำนวน 52 โรงเรียน ใน 43 จังหวัด ใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อค้นหา คัดกรองเด็กด้อยโอกาสให้มีโอกาสทางการศึกษา

3.โรงเรียนเฉพาะความพิการ คือ สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาแก่เด็กพิการโดยเฉพาะ ทั้งในลักษณะอยู่ประจำ และไปกลับ ขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ จำนวน 49 โรงเรียน ใน 36 จังหวัด

ตารางที่ 2.12 ตารางแสดงข้อมูลโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ที่	ประเภทสถานศึกษา	จำนวนโรงเรียน
1	โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	21
2	โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	20
3	โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น	2
4	โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ	5
5	โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนออทิสติก	1
	รวมทั้งหมด	**49 โรงเรียน**

(ข้อมูลจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2566)

ตารางที่ 2.13 ตารางแสดงข้อมูลนักเรียนแบ่งตามประเภทความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ที่	ประเภทความพิการ	จำนวนนักเรียน
1	นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น	127
2	นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	2,430
3	นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	5,671
4	นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ	421
5	นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	191
6	นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา	16
7	นักเรียนที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์	36
8	นักเรียนออทิสติก	1,906
9	นักเรียนพิการซ้อน	1,616
	รวมทั้งหมด	**12,414**

(ข้อมูลจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2566)

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

สุวรรณทนา ชื่นอยู่ และคณะ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงาน 2) พัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการตาม หลักสัปปุริสธรรม 7 3) ประเมินรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสังเคราะห์ข้อมูล แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ และแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ประชากรที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเฉพาะความพิการ จำนวน 48 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนเฉพาะความพิการ จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไข การพัฒนาและส่งเสริม และการส่งต่อ 2) รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ดังนี้ 2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ความตระหนักรู้ของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจัดทำระบบฐานข้อมูลนักเรียน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล และจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 2.2 การคัดกรองนักเรียน แบ่งเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มความสามารถพิเศษ 2.3 การป้องกันและแก้ไข นิเทศ ติดตาม สนับสนุน ส่งเสริมความรู้และทักษะการแก้ปัญหาให้นักเรียนมีพฤติกรรมพึงประสงค์ 2.4 การพัฒนาและส่งเสริม ค้นหา

ความเป็นเลิศ อัจฉริยะภาพ และแสดงศักยภาพอย่างต่อเนื่อง สร้างแบบอย่างที่ดี แรงบันดาลใจด้วย วิทยากรมืออาชีพ 2.5 การส่งต่อตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่กำหนด 3) ผลการประเมินรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการตามหลักสัปปุริสธรรม 7 อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

กฤษฎิ์ณิชา พุทจิระ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้นประชากร ที่เป็นกลุ่มทดลอง ได้แก่ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 1-3 เลือกมาโดยเจาะจง จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย มีจำนวน 5 ชุด คือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยนำหลักการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสุขภาพจิต บทบาทหน้าที่ครูประจำชั้นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกระทรวงศึกษาธิการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3) แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ 4) แผนปฏิบัติการทดลองรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและ 5) แบบประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่าและความพึงพอใจต่อรูปแบบ หาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา หาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง การพัฒนารูปแบบ โดยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบด้านกระบวนการหรือวิธีการได้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา 4) การป้องกันและแก้ไข 5) การส่งต่อ 6) การนิเทศติดตามและประเมินผล ผลการใช้รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้นในด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ด้านคุณค่า และด้านความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยครั้งนี้เพื่อใช้ประโยชน์ควรจัดทำคู่มือครูประจำชั้นโดยใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในโรงเรียน

ชัชวาล จำแนกวุธ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม 2) นำเสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม วิธีดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม จำนวน 58 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขั้นตอนที่ 2 เสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และ 2) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น สถานศึกษาต้องมีการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ด้านที่ 2 การคัดกรอง เช่น สถานศึกษาต้องวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ด้านที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เช่น สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องต่อนโยบายสถานศึกษา ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา เช่น สถานศึกษาต้องมีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด และด้านที่ 5 การส่งต่อนักเรียน เช่น สถานศึกษาต้องส่งต่อนักเรียนให้ได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว

นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน เพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ครูในสถานศึกษาอำเภอสายบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า (T-Test) และการทดสอบค่า (F-Test) ผลการค้นคว้าอิสระ พบว่า 1) ระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันยกเว้น ด้านการคัดครองนักเรียนและด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มาโนช ตัญยงค์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการ

บริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี สหวิทยเขตพุเตย จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปรึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี สหวิทยเขตพุเตย จำนวน 175 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างสุ่มแบบง่ายเครื่องมือที่ ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขั้นตอนที่ 3 เสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี สหวิทยเขตพุเตย จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านนโยบาย 2) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และ 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน มีรายการปฏิบัติ 27 รายการ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มี 7 รายการ เช่น สถานศึกษาต้องจัดแบ่งเส้นทางและจัดกลุ่มนักเรียนสำหรับการเยี่ยมบ้านนักเรียน ด้านที่ 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน มี 3 รายการ เช่น สถานศึกษาต้องใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการคัดกรองข้อมูลนักเรียน ด้านที่ 3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มี 4 รายการ เช่น สถานศึกษาต้องจัดหาเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพให้ครบถ้วน ด้านที่ 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มี 5 รายการ เช่น สถานศึกษาต้องจัดครูที่ปรึกษาตามวิชาที่สอน และด้านที่ 5 ด้านการส่งต่อ มี 8 รายการ เช่น สถานศึกษาต้องสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อารียา ก่อกุศล และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี 2) ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูประจำชั้น และครูประจำหอพักในโรงเรียนประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2563 รวมประชากรทั้งสิ้น 140 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อยดังนี้ การรู้จัก

นักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียนตามลำดับ 2) แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1.การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองและมีช่องทางการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น 2.การคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรจัดอบรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียนเพื่อให้การดำเนินการจัดทำแผนสอดคล้องกับผลการคัดกรอง 3.การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โรงเรียนตรวจสอบแผนการสอนเฉพาะบุคคลของนักเรียนให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ 4.การป้องกันและการแก้ไขปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาความรู้และทักษะด้านการดำเนินงานโดยทำงานอย่างมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5.การส่งต่อนักเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการหาแนวทางที่เหมาะสม

อภิญญา บุณยเกียรติ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาระดับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 2) ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 205 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อ ตามลำดับ 2) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีดังนี้ ผู้บริหาร และครูผู้สอนควรตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลาการหลักในการดำเนินงานโดยต้องได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสิ่งที่จำเป็น โดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียนซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

รุ่งนภา สุขสำแดง (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) เปรียบเทียบ

ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและขนาดของสถานศึกษา 3) นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิธีดำเนินการวิจัย มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามอายุประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 125 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกตัวอย่างสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบค่าเฉลี่ยรายด้วยวิธีของเชฟเฟ ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน 2) การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 ตามอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่าอายุ มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ประสบการณ์ในการทำงานมีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกันทุกด้าน และ 3) แนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ต้องมีการศึกษาและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียนรายบุคคล ต้องจำแนกกลุ่มของผู้เรียน เป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน จัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน 4) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ต้องมีระบบการกำกับติดตามการให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง 5) ด้านการส่งต่อ ต้องมีการร่วมมือกับเครือข่าย เช่น ครูแนะแนว หน่วยงานสาธารณสุข หน่วยงานปกครองท้องถิ่น และชุมชน

ฤทธิ์ธิชัย ภู่สำอางค์ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิธีการดำเนินการวิจัย มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 297 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการ

วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ความต้องการพัฒนากระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความต้องการสูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านที่มีระดับความต้องการต่ำสุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และ 2) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนแยกตามด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรจัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนในแต่ละส่วนได้ครอบคลุมและเรียกดูข้อมูลได้ ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียนมีวิธีในการคัดวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม เพื่อพิจารณาผลการคัดกรองนักเรียน และหาแนวทางแก้ไขปัญหา ด้านที่ 3 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน ควรกำหนดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน เพื่อเป็นการพัฒนาให้ตรงกับการฝึกอบรมแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างถูกต้อง ด้านที่ 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรได้รับการฝึกอบรมแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างถูกต้อง และด้านที่ 5 การส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาควรประสานงานสร้างความเข้าใจร่วมกัน มีการบันทึกข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาในการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกให้มีประสิทธิภาพ

วุฒิพงษ์ พันทิวา (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ สภาพ และปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ประชากรที่ใช้ ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2,185 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ปีการศึกษา 2561 จำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.44 - 0.83 มีค่า ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 และปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.56 - 0.96 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบ สมมุติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ One–Way ANOVA และ t-test ชนิด independent Samples พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับน้อย 3) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวม

แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำแนกตามระยะทางจากโรงเรียนถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและจำนวนบุคลากรในโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและจังหวัดที่เป็นที่ตั้ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน 4) ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและจำนวนบุคลากรในโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน จังหวัดที่เป็นที่ตั้ง และระยะทางจากโรงเรียนถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัด โดยรวมไม่แตกต่างกัน 5) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 นำเสนอ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการโดยกำหนดนโยบาย จัดทำแผนการดำเนินงานหรือปฏิทิน จัดกิจกรรมโฮมรูม การเยี่ยมบ้านนักเรียน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ดำเนินการโดยแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่ม 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ดำเนินการโดยสร้างความร่วมมือจากบุคลากรและทุกคนที่เกี่ยวข้อง และ 4) ด้านการส่งต่อนักเรียน ดำเนินการโดยการส่งต่อภายใน โดยครูที่ปรึกษาประสานครูฝ่ายปกครองและครูแนะแนว การส่งต่อนักเรียนภายนอกการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาเกินกว่าความสามารถของครูจะพัฒนาได้

ณัฐนียา ห้องกระจก (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์ คือ 1) สร้างแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA 2) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA วิธีดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยการศึกษาเอกสารและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 คน ซึ่งโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความตรงเชิงเนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 83 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1.แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษา ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 84 รายการปฏิบัติ คือ องค์ประกอบที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มี 18 รายการ ได้แก่ การวางแผน จำนวน 5 รายการ การดำเนินงานตามแผน จำนวน 5 รายการ การติดตามประเมินผล จำนวน 2 รายการ และการปรับปรุงแก้ไข จำนวน 6 รายการ องค์ประกอบที่ 2 การคัดกรองนักเรียน มี 14 รายการ ได้แก่ การวางแผน จำนวน 3 รายการ การดำเนินงานตามแผน จำนวน 4 รายการ การติดตามประเมินผล จำนวน 3 รายการ และการปรับปรุงแก้ไข จำนวน 4 รายการ องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมนักเรียน มี 22 รายการ ได้แก่ การวางแผน

จำนวน 4 รายการ การดำเนินงานตามแผน จำนวน 5 รายการ การติดตามประเมินผล จำนวน 7 รายการ และการปรับปรุงแก้ไข จำนวน 6 รายการ องค์ประกอบที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา มี 14 รายการ ได้แก่ การวางแผน จำนวน 4 รายการ การดำเนินงานตามแผน จำนวน 4 รายการ การติดตามประเมินผล จำนวน 3 รายการ และการปรับปรุงแก้ไข จำนวน 3 รายการ องค์ประกอบที่ 5 การส่งต่อ มี 15 รายการ ได้แก่ การวางแผน จำนวน 3 รายการ การดำเนินงานตามแผน จำนวน 4 รายการ การติดตามประเมินผล จำนวน 4 รายการ และการปรับปรุงแก้ไข จำนวน 4 รายการ และ 2.แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ทั้ง 5 องค์ประกอบ 84 รายการ ปฏิบัติ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 3.50

กชพร พุทธจักร (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี 3) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี 4) เพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และข้าราชการครูในโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 43 คน ศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority NeedsIndex) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับมาก คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ส่วนค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับปานกลางที่ควรจะพัฒนาให้ดีขึ้น คือ การคัดกรองนักเรียน และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ 2) สภาพที่ควรจะเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน คือ การส่งต่อนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การคัดกรองนักเรียน และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ 3) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี มีความต้องการพัฒนาตามลำดับดังนี้ คือ การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งต่อนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการส่งเสริมนักเรียน และแนวทางในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า 3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ ดังนี้ ครูควรเพิ่มความใกล้ชิดกับนักเรียน เพื่อที่จะรู้จักนักเรียนมากขึ้น เครื่องมือในการเก็บข้อมูลนักเรียนต้องมีคุณภาพเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล ครูเก็บข้อมูล

นักเรียนด้วยการสัมภาษณ์จะได้ข้อมูลของนักเรียนเป็นอย่างดี ครูใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเก็บข้อมูลเนื่องจากเป็นวิธีที่ง่ายในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3.2 การคัดกรองนักเรียนตามลำดับ ดังนี้ โรงเรียนควรมีโปรแกรมเพื่อกรอกข้อมูลเด็กเป็นของโรงเรียนเอง ครูควรศึกษาข้อมูลต่างๆ ของนักเรียนให้ครบถ้วนในการแบ่งกลุ่ม ควรทำการคัดกรองอย่างต่อเนื่อง ครูควรใช้ข้อมูลด้านอาชีพของบิดา มารดา และผู้ปกครองในการแบ่งกลุ่มนักเรียน และเมื่อคัดกรองแล้วเด็กที่มีปัญหาให้แก้ไขโดยด่วน 3.3 การส่งเสริมนักเรียน ตามลำดับ ดังนี้ ควรมีการจัดประชุมผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน ครูต้องมีการพัฒนามาตรฐานความรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นโดยการจัดกิจกรรมเพิ่มเติม จัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน และส่งเสริมนักเรียนในด้านที่นักเรียนถนัด 3.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ ดังนี้ ครูมีความเข้าใจปัญหาและพูดคุยกับเด็กมากขึ้น ครูมีการติดตามนักเรียนที่มีปัญหาอย่างใกล้ชิด ครูต้องใช้เหตุผลและเข้าใจปัญหาของเด็ก ครูและผู้เกี่ยวข้องมีการร่วมมือกันในการป้องกันปัญหาเด็ก ครูควรร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาและครูไม่ทอดทิ้งเด็กเมื่อเด็กเกิดปัญหา 3.5 การส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ ดังนี้ ส่งเอกสารข้อมูลเด็กให้ครูประจำชั้นท่านต่อไป การส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยตรงเพื่อแก้ไขปัญหาเด็กอย่างตรงวัตถุประสงค์ ติดตามผลในการส่งต่ออย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบปัญหาครูประจำชั้นสามารถทำการแก้ไขปัญหาก่อนส่งต่อได้ และควรมีการประสานงานในการส่งต่อนักเรียนให้ตรงกับปัญหา 4.การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า 4.1 องค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีความเข้าใจด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนที่สนับสนุน การเรียนรู้ ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ครูมีความรู้ด้านกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิผล ครูมีความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูจะต้องมีความเข้าใจว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างไรและสอนอย่างไร จึงจะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และครูมีองค์ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านอภิปัญญาหรือการรู้ความคิดของผู้เรียน โดยครูจะต้องบูรณาการองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา 4.2 องค์ความรู้ด้านสาขาวิชา ครูมีองค์ความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับรายวิชา กรอบแนวคิด ความคิดและกระบวนการของรายวิชานั้นๆ ตลอดจนองค์ความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับรายวิชานั้นๆ และครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดกรอบแนวคิดของรายวิชาซึ่งส่งผลต่อการจัดเนื้อหาสาระและคำถามเพื่อนำไปสู่การแสวงหาองค์ความรู้ต่อไป 4.3 องค์ความรู้ด้านการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนก่อนการส่งต่อนักเรียนโดยใช้คู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4 เล่ม ได้แก่ 1) คู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านยาเสพติด 2) คู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการล่วงละเมิดทางเพศ 3) คู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านอุบัติเหตุ และ 4) คู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ 4.4 องค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ PLC มาส่งเสริมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

เฉลิมพงษ์ สุขสมพนารักษ์ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษา ครู

ที่ปรึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 สอบถามความพึงพอใจจากผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 รวมทั้งสิ้น 59 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนบ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่ยังมีบางประการที่ยังต้องปรับปรุง ได้แก่ การไม่เข้าไปแก้ไขปัญหาในครอบครัวของนักเรียนอย่างทันท่วงที และการขาดการประสานงานกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง 2) ผู้วิจัยได้จัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนขึ้น โดยใช้กระบวนการ PDCA 3) กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับดี

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แจ็คสัน (Jackson, 2018, p.14) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการจัดกลุ่มที่ปรึกษาปัญหาพฤติกรรมด้านเชาวน์ปัญญา โดยเน้นเทคนิคการควบคุมตนเอง ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมในชั้นเรียนและประสิทธิภาพในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมนี้มีผลกระทบในด้านบวกที่มีผลต่อพฤติกรรมในชั้นเรียนและประสิทธิภาพในตนเองโดยมีข้อเสนอแนะควรปฏิบัติงานกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมในชั้นเรียนแบบแปลกแยกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการปฏิบัติอย่างจริงจังกับนักเรียนเหล่านี้ ผู้แนะแนวต้องมีความสามารถในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาพฤติกรรมมากขึ้น

จาเร็ด ร็อดเจอร์ สมิธ (Jared Rodger Smith, 2017) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการดูแลของครูของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมสำหรับการดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา 5 กิจกรรม ดังนี้ 1) การให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานของนักเรียน 2) การตอบสนองนักเรียนเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจ 3) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสนทนา 4) แสดงทัศนคติที่ดีและมองโลกในแง่ดี 5) การให้เกียรติ ความสนใจในมุมมองของนักเรียน

กันเดอร์ซัน (Gunderson, 2017, p.121) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้การประชุมสร้างสรรค์ในโรงเรียน ซึ่งเรียกชื่อเฉพาะว่าการประชุมกลุ่มครอบครัวในการศึกษาแก้ปัญหาเด็กนักเรียนหนีเรียน โดยให้ผู้ปกครองที่มีลูกหลานหนีเรียนได้เข้าร่วมประชุม ปรึกษาหารือวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยกลุ่มครอบครัวประกอบด้วย กลุ่มเสี่ยงต่ำ กลุ่มเสี่ยงปานกลางและกลุ่มเสี่ยงสูง โดยกลุ่มเสี่ยงต่ำเป็นกลุ่มนักเรียนที่เคยได้รับการลงโทษจากทางโรงเรียนบ้าง และกลุ่มเสี่ยงสูงนักเรียนเคยได้รับการลงโทษจากโรงเรียนอย่างรุนแรงในการประชุมผู้ปกครองนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม การประชุมมีลักษณะกันเองยอมรับฟังซึ่งกันและกัน ทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการหนีเรียนของนักเรียน ผู้ปกครองได้รวมพลังที่จะสร้างสรรค์ครอบครัว และได้ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน โรงเรียนได้ให้โอกาสครอบครัวต่าง ๆ เสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์อันจะทำไปสู่ข้อสรุป เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทางโรงเรียนต่อไป กระบวนการประชุมผู้ปกครองซึ่งเป็นกระบวนการที่เรียบง่าย ผลการดำเนินการเป็นพลวัตร มีผลทางบวกต่อนักเรียนครอบครัวและทางโรงเรียนยังมีผลสำคัญต่อ

การมาโรงเรียนของนักเรียน ซึ่งวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวมีประสิทธิภาพดีกว่ารูปแบบการแก้ปัญหาหนีเรียนในปัจจุบัน

จอนห์นสัน (Johnson, 2017, p.81) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิผลในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า แผนการแนะแนวในปัจจุบันควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ นอกจากนั้นการสำรวจประสิทธิผลของแผนงานของโรงเรียน สามารถนำมาใช้ได้กับฝ่ายกิจกรรมนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาที่แสวงหาแผนงานให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพที่มุ่งให้ความสำคัญกับความก้าวหน้าของนักเรียน

ดัสกลาส (Douglas, 2017, p.177) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีความ ผิดปกติทางอารมณ์หรือพฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความต้องการบริการทางการศึกษาที่มี คุณภาพ ให้มีรูปแบบทางเลือกที่จะต้องการได้รับการสนับสนุนเพื่อให้มีความเข้าใจที่ดีขึ้น มีการพัฒนา โปรแกรมการศึกษาเป็นรายบุคคลสำหรับนักเรียนที่มีความผิดปกติทางอารมณ์หรือพฤติกรรม มีการ ประสานงานไปยังผู้เกี่ยวข้อง เมื่อนักเรียนเข้าสู่ช่วงวัยที่เหมาะสมจะต้องได้รับความร่วมมือจากครอบครัว เพื่อให้การสนับสนุนพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงทางบวก การเตรียมความพร้อมของนักเรียน การวางแผนการศึกษาที่ดี จะทำให้นักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรม มีการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองไปในทางที่ดีขึ้น ครอบครัว ชุมชนมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก นักเรียนควรได้รับการศึกษา และการบริการทางสังคมเพื่อให้พวกเขามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

สรุปได้ว่า จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สิ่งสำคัญฝนการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และผู้ศึกษาได้นำมาจัดทำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จะทำให้ครูประจำชั้นสามารถคัดกรองนักเรียนในระดับชั้น ได้ว่า กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มเสี่ยง นักเรียนที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา และนักเรียนที่ควรได้รับการแก้ไขพฤติกรรม (การต่อภายนอก)

2. การคัดกรองนักเรียน โดยการใช้เครื่องในการคัดกรอง ได้แก่ IEP TIP การสังเกต สอบถามผู้ปกครอง และแบบคัดกรองของโรงเรียน เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนในระดับต่าง ๆ

3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ ตามความสามารถและศักยภาพของนักเรียน

4. การป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยการวางแนวทางเพื่อการป้องกันปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหาในแต่ละด้านที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ตลอดถึงการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน

5. การส่งต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหานักเรียน ที่ควรได้รับการแก้ไข ได้แก่การส่งต่อภายใน/ภายนอก

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษา เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เพื่อร่างแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เพื่อประเมินแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ผู้วิจัยดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

ขั้นตอนที่ 2 ร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

3.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

1. สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยใช้แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษา

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำนวน 192 คน

2) กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำนวน 128 คน ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างโดยทำการการเปิดตารางเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 607-610) ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหารสถานศึกษา (คน)	ครูที่ปรึกษา (คน)	ผู้บริหารสถานศึกษา (คน)	ครูที่ปรึกษา (คน)
1	โรงเรียนชุมพรปัญญานุกูล	5	28	3	21
2	โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ฯ	3	12	2	8
3	โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช	3	23	2	10
4	โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล	4	45	2	35
5	โรงเรียนสำหรับคนพิการทางร่างกายฯ	2	12	1	8
6	โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดพังงา	2	20	1	11
7	โรงเรียนภูเก็ตปัญญานุกูล	5	28	3	21
รวม 7 สถานศึกษา		**24**	**168**	**14**	**114**
รวมทั้งหมด		**192**		**128**	

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2) ด้านการคัดกรองนักเรียน
3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน
5) ด้านการส่งต่อ

มีลักษณะเป็นแบบสอบถามตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ (Likert) 5 ระดับ ซึ่งทำการวัดระดับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 มีความหมายของแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การตอบแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

3.1.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือผู้วิจัยแบ่งวิธีในการสร้างเครื่องมือออกเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเครื่องมืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แล้วนำมาประมวลความรู้ที่ศึกษามาเป็นกรอบแนวคิด และกำหนดเครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยและเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.กำหนดขอบเขต และโครงสร้างของแบบสอบถามเพื่อให้ครอบคลุมแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 5) การส่งต่อ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

3.ร่างแบบสอบถามเพื่อขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมทั้งมีการตรวจสอบและแก้ไข ปรับปรุงเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบพิจารณาหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) คือ พิจารณาข้อคำถามที่สร้างขึ้นมาว่ามีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระของเครื่องมือกับเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น และคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความตรง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาความคิดเห็น (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 152) ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีสอดคล้องและวัดได้ตามวัตถุประสงค์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีสอดคล้องและวัดได้ตามวัตถุประสงค์

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าข้อคำถามแต่ละข้อมีค่า IOC ทั้งฉบับอยู่ที่ 0.90 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

5. นำแบบสอบถามที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างจริง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ 0.957

6. นำเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไข หลังจากที่ได้ทำการทดลองใช้ (Try out) แล้วเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

3.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูปรึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

2.ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามในระบบออนไลน์ ผ่าน Google Forms เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปรึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

3.ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งได้ส่งแบบสอบถามในระบบออนไลน์ ผ่าน Google Forms ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูปรึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ทั้งหมด 128 คน คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

3.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบกลับแบบสอบถามทุกฉบับ

2.แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า

3.คำนวนหาค่าเฉลี่ย $\overline{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เป็นรายด้าน และหาค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ด้าน โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ของครอนบาค (Cronbach, 1990, หน้า 126-127) โดยแบ่งช่วงของค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.แบบทดสอบตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ

สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยนำแบบสอบถามมารวบรวมข้อคำถามที่เป็นอุปสรรคในแนวพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จากนั้นนำคำตอบมาวิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

3.1.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งใช้ค่าสถิติในการวิจัยวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1.ค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.ค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage)

1) นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่และวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2) นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เสนอในรูปแบบของความเรียง โดยเรียงตามลำดับความถี่ดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X \times 100}{N}$$

เมื่อ X แทน จำนวนข้อมูล (ความถี่) ที่ต้องการนำมาหาค่าร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.ค่าเฉลี่ย (Mean) นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) หาค่าตัวกลางโดยใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของผลข้อมูลทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

4.ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) แต่ละข้อมาวัดการกระจ่ายของคะแนน แนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง โดยหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแต่ละข้อโดยใช้สูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum f\left(X-\overline{X}\right)^2}{N}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum f\left(X-\overline{X}\right)^2$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับกำลังสองของค่าเบี่ยงเบนของข้อมูลแต่ละตัว

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.2 ขั้นตอนที่ 2 ร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

1.สังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.ร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 และดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างแนวทางโดยการเสวนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ จำนวน 5 คน

3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบการเสวนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 5) การส่งต่อ รวมถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ

3.2.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบการเสวนากลุ่ม (Focus Group)

2. จัดทำแบบการเสวนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 5) การส่งต่อ รวมถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ

3. นำแบบการเสวนากลุ่ม (Focus Group) ที่เสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4. นำแบบการเสวนากลุ่ม (Focus Group) มาปรับปรุงและนำไปทดลองสัมภาษณ์กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 1 ครั้ง

5. นำแบบการเสวนากลุ่ม (Focus Group) ที่ทดลองแล้วมาปรับปรุงข้อคำถามอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.ผู้วิจัยขออนุมัติหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช เพื่อขออนุญาตการเสวนากลุ่ม (Focus Group) ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ

2.ผู้วิจัยได้ส่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน คนละ 1 เล่ม ก่อนไปสัมภาษณ์ 1 สัปดาห์ด้วยตนเอง

3.ผู้วิจัยได้นัดหมาย วัน เวลา สถานที่ในการเสวนากลุ่ม (Focus Group) และดำเนินการเสวนากลุ่ม (Focus Group) ผ่านช่องทางออนไลน์ Google Meet

4.ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการเสวนากลุ่ม (Focus Group) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ที่ได้ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบการเสวนากลุ่ม (Focus Group) ที่ได้มาสรุปประเด็นโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 5) การส่งต่อ รวมถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ และนำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผล

3.3.ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

1.ประเมินความเหมาะสมของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยใช้แบบประเมินรูปแบบ

2.ปรับปรุงแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

3.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นแบบตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ลักษณะแบบสอบถามความเหมาะสม แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 เหมาะสม หมายถึง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความเหมาะสม มากที่สุด

4 เหมาะสม หมายถึง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความเหมาะสม มาก

3 เหมาะสม หมายถึง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความเหมาะสม ปานกลาง

2 เหมาะสม หมายถึง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความเหมาะสม น้อย

1 เหมาะสม หมายถึง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1.ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประเมินแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

2.นำแนวทางที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

3.นำแนวทางที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 เหมาะสม หมายถึง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความเหมาะสม มากที่สุด

4 เหมาะสม หมายถึง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความเหมาะสม มาก

3 เหมาะสม หมายถึง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความเหมาะสม ปานกลาง

2 เหมาะสม หมายถึง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความเหมาะสม น้อย

1 เหมาะสม หมายถึง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

4.บันทึกผลการพิจารณาคำตอบแต่ละข้อของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำไปหาค่าดัชนีความถี่และค่าร้อยละ

5.นำผลที่ได้จากการสอบถามความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาสังเคราะห์เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงและแก้ไข ก่อนนำไปใช้จริง

3.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.ส่งแบบตรวจสอบแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ไปยังกลุ่มตัวอย่าง

2.เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

3.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1.การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยนำแบบตรวจสอบมาวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 นำมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล กำหนดการแปลความหมายใช้หลักเกณฑ์การแบ่งเป็น 5 ระดับ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 75) ดังนี้

5 เหมาะสม หมายถึง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความเหมาะสม มากที่สุด

4 เหมาะสม หมายถึง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความเหมาะสม มาก

3 เหมาะสม หมายถึง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความเหมาะสม ปานกลาง

2 เหมาะสม หมายถึง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความเหมาะสม น้อย

1 เหมาะสม หมายถึง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

2. บันทึกผลการพิจารณาคำตอบแต่ละข้อของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำไปหาค่าดัชนีความถี่และร้อยละ

3. นำผลที่ได้จากการสอบถามความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาสังเคราะห์เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงและแก้ไข ก่อนนำไปใช้จริง

3.3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1.วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยวิเคราะห์หาค่าความถี่ และร้อยละ

2.ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

3.ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach (1990 : 202 – 204)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 2) เพื่อร่างแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 และ 3) เพื่อประเมินแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	กลุ่มตัวอย่าง

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

ตอนที่ 2 ร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

ตอนที่ 3 ประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยการใช้แบบสอบถามสำรวจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษา ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำนวน 128 คน ปรากฏผลดัง ตารางที่ 4.1 – 4.7

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงจำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	38	29.69
หญิง	90	70.31
รวม	**128**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำนวน 128 คน เป็นเพศชาย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 29.69 และ เป็นเพศหญิง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 70.31 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงจำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
25 - 30 ปี	25	19.53
31 - 35 ปี	32	25.00
36 - 40 ปี	26	20.31
41 - 45 ปี	9	7.03
46 - 50 ปี	19	14.84
51 ปีขึ้นไป	17	13.28
รวม	**128**	**100.00**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำนวน 128 คน จำแนกตามอายุ ดังนี้ อายุระหว่าง 25 - 30 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 19.53 อายุระหว่าง 31 - 35 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 อายุระหว่าง 36 - 40 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 20.31 อายุระหว่าง 41 - 45 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.03 อายุระหว่าง 46 - 45 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 14.84 และอายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 13.28 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงจำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	69	53.91
ปริญญาโท	59	46.09
รวม	**128**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำนวน 128 คน จำแนกตามระดับการศึกษา ดังนี้ ปริญญาตรี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 53.91 และปริญญาโท จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 46.09 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ตารางแสดงจำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน

ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	16	12.50
ครูที่ปรึกษา	112	87.50
รวม	**128**	**100.00**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำนวน 128 คน จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และครูที่ปรึกษา จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ตารางแสดงจำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	40	31.25
5 - 10 ปี	38	29.69
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	**จำนวน (คน)**	**ร้อยละ**
11 - 15 ปี	16	12.50
มากกว่า 15 ปี	34	26.56
รวม	**128**	**100.00**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำนวน 128 คน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ดังนี้ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 5 - 10 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 29.69 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 11 - 15 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 15 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 26.56 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ภาพรวม

สภาพการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.58	0.48	มากที่สุด
2. การคัดกรองนักเรียน	4.43	0.66	มาก
3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.70	0.40	มากที่สุด
4. การป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน	4.74	0.43	มากที่สุด
5. การส่งต่อ	4.63	0.48	มากที่สุด
รวม	**4.62**	**0.40**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.40)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.74, S.D. = 0.43) รองลงมา การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.40) และการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.66)

ตารางที่ 4.7 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านผลการเรียน	4.60	0.64	มากที่สุด
2. ครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านสุขภาพร่างกาย	4.33	0.71	มาก
3. ครูสัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านครอบครัว	4.55	0.56	มากที่สุด
4. ครูสัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูล ด้านอาชีพของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง	4.62	0.56	มากที่สุด
5. ครูสัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับรายได้ของครอบครัว	4.51	0.64	มากที่สุด
6. ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อเก็บข้อมูล	4.72	0.50	มากที่สุด
7. ครูศึกษาสภาพครอบครัวและความเป็นอยู่ของนักเรียนเพื่อทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.70	0.53	มากที่สุด
รวม	**4.58**	**0.48**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.7 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = 0.48)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อเก็บข้อมูล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.72, S.D. = 0.50) รองลงมา ครูศึกษาสภาพครอบครัวและความเป็นอยู่ของนักเรียนเพื่อทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.53) และครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านสุขภาพร่างกาย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.71)

ตารางที่ 4.8 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	4.50	0.69	มาก
2. ครูใช้ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	4.45	0.71	มาก
3. ครูจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ตามข้อมูลด้านสุขภาพร่างกายของนักเรียน	4.49	0.70	มาก
4. ครูใช้ข้อมูลด้านสภาพครอบครัวของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	4.37	0.95	มาก
5. ครูใช้ข้อมูลด้านอาชีพของบิดา มารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	4.19	1.01	มาก
6. ครูใช้ข้อมูลรายได้ของผู้ปกครอง เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	4.24	1.08	มาก
7. ครูใช้ข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	4.58	0.75	มากที่สุด
8. ครูใช้หลักเกณฑ์ที่เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียน	4.63	0.56	มากที่สุด
รวม	**4.43**	**0.66**	**มาก**

จากตารางที่ 4.8 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.66)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูใช้หลักเกณฑ์ที่เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.56) รองลงมา ครูใช้ข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = 0.75) และครูใช้ข้อมูลด้านอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.19, S.D. = 1.01)

ตารางที่ 4.9 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ครูจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนของนักเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น	4.69	0.48	มากที่สุด
2. ครูจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน	4.59	0.54	มากที่สุด
3. ครูจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.80	0.40	มากที่สุด
4. ครูพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพ ได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.70	0.48	มากที่สุด
5. ครูยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน	4.72	0.49	มากที่สุด
รวม	**4.70**	**0.40**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.9 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.44)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.80, S.D. = 0.40) รองลงมา ครูยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.72, S.D. = 0.49) และครูจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.59, S.D. = 0.54)

ตารางที่ 4.10 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ครูดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้คำปรึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	4.72	0.46	มากที่สุด
2. ครูปลูกผังคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ	4.73	0.48	มากที่สุด
3. ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี	4.77	0.46	มากที่สุด
4. ครูส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต และลดผลจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย	4.72	0.48	มากที่สุด
5. ครูส่งเสริมให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ	4.75	0.49	มากที่สุด
รวม	**4.74**	**0.43**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.10 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.74, S.D. = 0.43)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.77, S.D. = 0.46) รองลงมา ครูส่งเสริมให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ($\bar{X}$ = 4.75, S.D. = 0.49) และครูส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต และลดผลจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.72, S.D. = 0.48)

ตารางที่ 4.11 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการส่งต่อ

การส่งต่อ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ครูมีการช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น	4.79	0.45	มากที่สุด
2. ครูประสานงานกับครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองเพื่อส่งต่อนักเรียน	4.71	0.49	มากที่สุด
3. ครูมีการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อแก้ปัญหาที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน	4.45	0.74	มาก
4. ครูมีการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหา	4.55	0.65	มากที่สุด
รวม	**4.63**	**0.48**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.11 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการส่งต่อ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.48)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูมีการช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.79, S.D. = 0.45) รองลงมา ครูประสานงานกับครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง เพื่อส่งต่อนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.71, S.D. = 0.49) และครูมีการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อแก้ปัญหาที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.74)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จากการเสวนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และด้านการส่งต่อ โดยวิธีการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 5 คน ผลการศึกษาพบว่า

1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

โดยวิธีการสัมภาษณ์ในประเด็น ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผลการสัมภาษณ์พบว่า

ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หัวข้อที่ 1.3 สัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียน “ด้านครอบครัว นั้น นอกจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านครอบครัว

แล้วนั้น ควรจะมีการสัมภาษณ์ครูประจำเรือนนอน เพิ่มอีก เนื่องจากนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ เป็นนักเรียนที่อยู่ประจำ ครูประจำเรือนนอนจะทราบข้อมูลของนักเรียนแต่ละบุคคลเป็นอย่างดี เพื่อให้ได้ข้อมูลของนักเรียนที่ครบถ้วน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

จากเอกสารรายงานของผู้วิจัยข้างต้นและข้อมูลที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้กล่าวมาข้าพเจ้ามีความคิดเห็นตรงกันกับผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องของการสัมภาษณ์ครูประจำเรือนนอน “เนื่องจากนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ เป็นนักเรียนที่อยู่ประจำ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

ในด้านของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลผู้วิจัยได้ดำเนินการค้นคว้าและสรุปเป็นร่างแนวทางระบบดูแลช่วยเหลือมานั้น ท่านผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นมาทำให้ “มีความชัดเจนในเนื้อหาของแนวทางมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยสามารถนำแนวทางทั้งหมดนี้ไปปรับใช้ในงานวิจัยของท่านเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสมบูรณ์ในเนื้อหาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิทุกคน ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

สรุปได้ว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีดังนี้

1.ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านผลการเรียน

2.ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านสุขภาพร่างกาย

3.สัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูประจำเรือนนอน เพื่อเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านครอบครัว

4.สัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูล ด้านอาชีพของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

5.สัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับรายได้ของครอบครัว

6.สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อเก็บข้อมูล

7.ศึกษาสภาพครอบครัวและความเป็นอยู่ของนักเรียนเพื่อทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.ด้านการคัดกรองนักเรียน

โดยวิธีการสัมภาษณ์ในประเด็น ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า

ในด้านการคัดกรองนักเรียน หัวข้อที่ 2.8 ใช้หลักเกณฑ์ที่เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียน “ควรมีการขยายความให้ชัดเจน เพื่อทางโรงเรียนเฉพาะความพิการอื่นๆ ที่นำไปใช้จะได้เข้าใจตรงกัน หลักเกณฑ์ที่เข้าใจตรงกันคืออะไรบ้าง เช่น หลักเกณฑ์ในเรื่องของผลการเรียน ประเภทของความพิการ หรือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ในการเข้าใจที่ตรงกัน ใช้เกณฑ์สภาพจริงหรือใช้เกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

ปัจจุบันในการคัดกรองนักเรียนของแต่ละสถานศึกษา จะมีเกณฑ์ที่แต่ละสถานศึกษาที่กำหนดขึ้น อาทิ “หลักเกณฑ์ที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในโรงเรียนเฉพาะความพิการ โดยมีแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่

คล้ายๆ กัน เพราะนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการจะมีลักษณะที่คล้ายๆกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

การใช้หลักเกณฑ์ที่เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียนนั้น “ควรเป็นหลักเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดขึ้น เพื่อให้ครุทุกคนที่คัดกรองนักเรียนได้มีความเข้าใจตรงกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

สรุปได้ว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีดังนี้

1.ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

2.ใช้ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

3.จัดแบ่งกลุ่มนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ตามข้อมูลด้านสุขภาพร่างกายของนักเรียน

4.ใช้ข้อมูลด้านสภาพครอบครัวของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

5.ใช้ข้อมูลด้านอาชีพของบิดา มารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

6.ใช้ข้อมูลรายได้ของผู้ปกครอง เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

7.ใช้ข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

8.ใช้หลักเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียน

3.ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

โดยวิธีการสัมภาษณ์ในประเด็น ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ผลการศึกษา พบว่า

ในด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หัวข้อที่ 3.2 จัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน “บางสถานศึกษาจะจัดให้เฉพาะนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ในการร่างแนวทางมีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้นักเรียนทุกชั้นเรียนหรือไม่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

สถานศึกษาของข้าพเจ้า “มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน หลังจากเข้าแถวเสร็จครูที่ปรึกษา หรือครูประจำชั้น ต้องเข้าพบนักเรียน 15 นาที หลังจากนั้นถึงส่งต่อให้ครูประจำวิชา ซึ่งในสถานศึกษาของข้าพเจ้า ในระดับประถมศึกษา จะมีครูประจำชั้น จำนวน 2 คน สลับกันสอนนักเรียนในชั้นเรียนของตนเอง ครูประจำชั้นจะอยู่กับนักเรียนตลอดเวลา ทำให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น ส่วนระดับมัธยมศึกษาเป็นครูเดินสอน เฉพาะฉะนั้นทางสถานศึกษาของข้าพเจ้าจะมีทั้งครูที่ปรึกษาและครูประจำวิชา”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

การจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวันนั้น “บางสถานศึกษาจัดให้เฉพาะนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ส่วนระดับมัธยมศึกษาจะเป็นกิจกรรมพบครูที่ปรึกษา ควรปรับเปลี่ยนแนวทาง

เป็น การจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพบปะแลกเปลี่ยนกับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หัวข้อที่ 3.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนของนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น 3.2 จัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน 3.3 จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง เป็นกิจกรรมที่เห็นเด่นชัด แต่ในหัวข้อที่ 3.4 พัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพ ได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง “ควรเพิ่มเติมในวิธีการพัฒนานักเรียนโดยอะไรบ้าง อาทิ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เพื่อเป็นที่ยอมรับของบุคคลที่เกี่ยวข้องรอบตัวนักเรียน และ 3.5 ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ไม่ใช่เป็นการพัฒนาในตัวของนักเรียน อาจจะเป็นการพัฒนาในตัวครู หรือบุคคลรอบข้างของนักเรียน ให้มีการปรับเปลี่ยนในหัวข้อที่ 3.4 และ 3.5 ให้เป็นลักษณะการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือเป็นการเลือกจัดกิจกรรมที่เหมาะสมแก่นักเรียนของแต่ละบุคคล” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน “ในทุกๆ สถานศึกษา จะมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี และโรงเรียนของข้าพเจ้าก็จะมีการกิจกรรมเฉพาะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น คือ กิจกรรม O&M (Orientation and Mobility) คือ การทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

ในหัวข้อ 3.5 ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน “สถานศึกษาของข้าพเจ้าจะมีภาพที่ชัดเจนเนื่องจากสถานศึกษาเป็นการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (หูหนวก) และออทิสติก ในความแตกต่างคือ นักเรียนทั้ง 2 ประเภทความพิการ สามารถอยู่ร่วมกันได้ เช่น นักเรียนออทิสติกที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สามารถเรียนได้จะให้เรียนร่วมกับนักเรียนมีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยครูจะต้องใช้ทั้งคำพูดและภาษามือ ส่วนในระดับประถมศึกษายังมีการแยกห้องเรียน แยกหอพักของแต่ละประเภทความพิการอยู่ แต่ในการจัดกิจกรรมจะจัดให้นักเรียนทั้ง 2 ประเภทความพิการทำกิจกรรมร่วมกัน เพราะฉะนั้นนักเรียนแต่ละประเภทความพิการก็จะมีความแตกต่างจากกันไป แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้โดยไม่มีปัญหา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ในหัวข้อ 3.5 ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน นั้น “สถานศึกษาของข้าพเจ้า เป็นสถานศึกษาที่จัดให้นักเรียนที่ความบกพร่องทางการเห็น โดยแบ่งประเภทของนักเรียนที่ความบกพร่องทางการเห็นออกเป็น 2 ประเภท คือ 1.ตาบอดสนิท 2.ตาบอดเลือนราง โดยนักเรียนทั้ง 2 ประเภท จะมีความแตกต่างจากกันไป อีกทั้งยังมีนักเรียนที่มีความพิการมากกว่า 1 อย่าง เช่น นักเรียนที่มีความพิการทั้งตาบอดสนิทและออทิสติกอยู่ในตัวบุคคลเดียว ดังนั้นในบางห้องเรียน ก็จะมีนักเรียนที่มีความพิการมากกว่า 1 อย่าง แต่สามารถจัดกิจกรรมหรืออยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และดูแลช่วยเพื่อนๆได้ ซึ่งจะสามารถประเมินได้ว่านักเรียนแต่ละคนยอมรับในความแตกต่างของแต่ละบุคคลได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

สรุปได้ว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีดังนี้

1.จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนของนักเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น
2.จัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพบปะแลกเปลี่ยนกับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น
3.จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง
4.จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน
5.ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

4.ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

โดยวิธีการสัมภาษณ์ในประเด็น ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ผลการศึกษา พบว่า

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ในหัวข้อที่ 4.2 ปลูกผังคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ “ควรเพิ่ม คำว่า อารมณ์ ก่อนคำว่า จิตใจ รวมกันเป็น ปลูกผังคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสร้างภูมิคุ้มกันทางอารมณ์จิตใจ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ในหัวข้อที่ 4.4 ส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิตและลดผลจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย “ควรมีการเพิ่มหัวข้ออีก 1 หัวข้อ ในเรื่องของการป้องกันและสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต หรือจะแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1.ความปลอดภัยในสถานศึกษา และ 2.ความปลอดภัยสำหรับนักเรียน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

สรุปได้ว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน มีดังนี้

1.ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้คำปรึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน
2.ปลูกผังคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสร้างภูมิคุ้มกันทางอารมณ์และจิตใจ
3.ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี
4.ส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต และลดผลจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย
5.มีการป้องกันและสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา
6.ส่งเสริมให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

5.ด้านการส่งต่อ

โดยวิธีการสัมภาษณ์ในประเด็น ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ ด้านการส่งต่อ ผลการศึกษาพบว่า

ด้านการส่งต่อ หัวข้อที่ 5.2 ประสานงานกับครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง เพื่อส่งต่อนักเรียน “ควรขยายความให้ชัดเจนมากขึ้น เช่น มีการประสานงานกับครูแนะแนวเพื่อส่งต่อนักเรียนไปยังสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น หรือส่งต่อไปสู่การมีงานทำ หรือการประกอบอาชีพ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

ในการส่งต่อนักเรียนไปยังภายนอก หรือส่งต่อไปมหาลัย ในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น “ทางสถานศึกษาของข้าพเจ้าไม่มีการส่งต่อนักเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา แต่ที่สถานศึกษาของข้าพเจ้า จะเป็นการส่งต่อในกรณีนักเรียนมีปัญหาด้านพฤติกรรม อาจจะมีการส่งต่อไปฝ่ายกิจการนักเรียน ให้มีการประชุมและแก้ไขปัญหาร่วมกัน ทำความตกลงร่วมกันกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และอีกกรณีที่มีนักเรียนเจ็บป่วย ก็จะมีการส่งต่อไปยังงานอนามัยของโรงเรียน เพื่อที่จะส่งต่อไปยังโรงพยาบาล หรือสถานีอนามัย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

ในด้านการส่งต่อ “ควรมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่คลอบคลุม ตั้งแต่ การช่วยเหลือในความปกติ ช่วยเหลือในการเจ็บป่วย ช่วยเหลือสภาพที่ไม่ปกติ เพราะฉะนั้นประเด็นในด้านการส่งต่อนี้มีนำไปปรับเพิ่มให้มีเนื้อหาที่คลอบคลุมทุกด้าน และจะมีการส่งต่อนักเรียนอย่างไร ในกรณีที่นักเรียนไม่ศึกษาต่อ ทั้งที่จะไปประกอบอาชีพ หรือไม่ประกอบอาชีพ หรือจะเป็นการส่งต่อเพื่อการดำรงชีวิตภายนอกโรงเรียน หรือส่งต่อครอบครัว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

เพิ่มเติมประเด็นของการส่งต่อ “การติดตามนักเรียนที่จบการศึกษา เช่น การส่งต่อนักเรียนไปศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ผลการเรียนเป็นอย่างไร พบเจอปัญหาระหว่างเรียนหรือไม่ โดยสถานศึกษาเดิมจะมีการเข้าไปช่วยเหลืออย่างไรได้บ้าง หรือจะเป็นการติดตามนักเรียนในการใช้ชีวิตหลังจากจบการศึกษา หากนักเรียนไม่สามารถใช้ชีวิตภายนอกโรงเรียนได้ ทางโรงเรียนมีการแก้ไขช่วยเหลือ และส่งเสริมนักเรียนในด้านไหนเพิ่มเติมหรือไม่ เพื่อให้นักเรียนใช้ชีวิตภายนอกสถานศึกษาให้มีความสุขและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2567)

สรุปได้ว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการส่งต่อ มีดังนี้

1.มีการช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น

2.มีการประสานงานกับครูแนะแนวเพื่อส่งต่อนักเรียนไปยังสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น หรือส่งต่อไปสู่การมีงานทำ หรือการประกอบอาชีพ

3.มีการส่งต่อนักเรียนที่จบการศึกษา ในกรณีไม่ศึกษาต่อ เพื่อการดำรงชีวิตภายนอกโรงเรียน หรือส่งต่อครอบครัว

4.มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ไปยังฝ่ายกิจการนักเรียน

5.มีการส่งต่อนักเรียนที่เจ็บป่วย ไปยังงานอนามัยของโรงเรียน เพื่อส่งต่อโรงพยาบาลหรือสถานีอนามัย

6.มีการติดตามนักเรียนที่จบการศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

การประเมินความเหมาะสม ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ดำเนินการโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม สอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำนวน 5 คน ปรากฏผลดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.12 ระดับความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

1.ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ความเหมาะสม	ร้อยละ
1.1 ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านผลการเรียน	5	100.00
1.2 ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านสุขภาพร่างกาย	4	80.00
1.3 สัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูประจำเรือนนอน เพื่อเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านครอบครัว	4	80.00
1.4 สัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูล ด้านอาชีพของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง	5	100.00
1.5 สัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับรายได้ของครอบครัว	4	80.00
1.6 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อเก็บข้อมูล	5	100.00
1.7 ศึกษาสภาพครอบครัวและความเป็นอยู่ของนักเรียนเพื่อทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4	80.00
รวม	**4**	**88.57**
2.ด้านการคัดกรองนักเรียน	**ความเหมาะสม**	**ร้อยละ**
2.1 ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	5	100.00
2.2 ใช้ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	5	100.00
2.3 จัดแบ่งกลุ่มนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาตามข้อมูลด้านสุขภาพร่างกายของนักเรียน	4	80.00
2.4 ใช้ข้อมูลด้านสภาพครอบครัวของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	4	80.00
2.5 ใช้ข้อมูลด้านอาชีพของบิดา มารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	3	60.00
2.6 ใช้ข้อมูลรายได้ของผู้ปกครอง เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	4	80.00
2.7 ใช้ข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	5	100.00
2.8 ใช้หลักเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียน	5	100.00
รวม	**4**	**87.50**

3.ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	ความเหมาะสม	ร้อยละ
3.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนของนักเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น	5	100.00
3.2 จัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพบปะแลกเปลี่ยนกับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น	5	100.00
3.3 จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง	5	100.00
3.4 จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน	5	100.00
3.5 ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน	5	100.00
รวม	**5**	**100.00**
4.ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	**ความเหมาะสม**	**ร้อยละ**
4.1 ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้คำปรึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	5	100.00
4.2 ปลูกผังคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสร้างภูมิคุ้มกันทางอารมณ์และจิตใจ	5	100.00
4.3 ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี	5	100.00
4.4 ส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต และลดผลจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย	5	100.00
4.5 มีการป้องกันและสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา	5	100.00
4.6 ส่งเสริมให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ	5	100.00
รวม	**5**	**100.00**
5.ด้านการส่งต่อ	**ความเหมาะสม**	**ร้อยละ**
5.1 มีการช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น	5	100.00
5.2 มีการประสานงานกับครูแนะแนวเพื่อส่งต่อนักเรียนไปยังสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น หรือส่งต่อไปสู่การมีงานทำ หรือการประกอบอาชีพ	4	80.00
5.3 มีการส่งต่อนักเรียนที่จบการศึกษา ในกรณีไม่ศึกษาต่อ เพื่อการดำรงชีวิตภายนอกโรงเรียน หรือส่งต่อครอบครัว	5	100.00
5.4 มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ไปยังฝ่ายกิจการนักเรียน	5	100.00
5.5 มีการส่งต่อนักเรียนที่เจ็บป่วย ไปยังงานอนามัยของโรงเรียน เพื่อส่งต่อโรงพยาบาล หรือสถานีอนามัย	5	100.00
5.6 มีการติดตามนักเรียนที่จบการศึกษา	4	80.00
รวม	**5**	**93.33**
ภาพรวม	**5**	**93.88**

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ระดับความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยภาพรวม มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 93.88

เมื่อพิจารณาความเหมาะสมรายด้าน พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 88.57

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 87.50

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการส่งต่อ มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 93.33

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 2) เพื่อร่างแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 และ 3) เพื่อประเมินแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถาม เรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำนวน 29 ข้อ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์สถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีขั้นตอนและผลการศึกษา ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1.ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การส่งต่อ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการคัดกรองนักเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อเก็บข้อมูล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาครูศึกษาสภาพครอบครัวและความเป็นอยู่ของนักเรียนเพื่อทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านสุขภาพร่างกาย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยครูใช้หลักเกณฑ์ที่เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาครูใช้ข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ส่วนครูใช้ข้อมูลด้านอาชีพของ

บิดา มารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยครูจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาครูยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ส่วนครูจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.4 ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยครูส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาครูส่งเสริมให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ส่วนครูส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต และลดผลจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.5 ด้านการส่งต่อ พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยครูมีการช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาครูประสานงานกับครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง เพื่อส่งต่อนักเรียน ส่วนครูมีการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อแก้ปัญหาที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. ผลการร่างแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

แนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.1.1 ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านผลการเรียน

2.1.2 ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านสุขภาพร่างกาย

2.1.3 สัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูประจำเรือนนอน เพื่อเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านครอบครัว

2.1.4 สัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูล ด้านอาชีพของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

2.1.5 สัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับรายได้ของครอบครัว

2.1.6 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อเก็บข้อมูล

2.1.7 ศึกษาสภาพครอบครัวและความเป็นอยู่ของนักเรียนเพื่อทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

แนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

2.2.2 ใช้ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

2.2.3 จัดแบ่งกลุ่มนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ตามข้อมูลด้านสุขภาพร่างกายของนักเรียน

2.2.4 ใช้ข้อมูลด้านสภาพครอบครัวของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

2.2.5 ใช้ข้อมูลด้านอาชีพของบิดา มารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

2.2.6 ใช้ข้อมูลรายได้ของผู้ปกครอง เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

2.2.7 ใช้ข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

2.2.8 ใช้หลักเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียน

2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

แนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.3.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนของนักเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

2.3.2 จัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพบปะแลกเปลี่ยนกับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น

2.3.3 จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง

2.3.4 จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน

2.3.5 ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน

แนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.4.1 ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้คำปรึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน

2.4.2 ปลูกผังคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสร้างภูมิคุ้มกันทางอารมณ์และจิตใจ

2.4.3 ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

2.4.4 ส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต และลดผลจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย

2.4.5 มีการป้องกันและสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา

2.4.6 ส่งเสริมให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

2.5 ด้านการส่งต่อ

แนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.5.1 มีการช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น

2.5.2 มีการประสานงานกับครูแนะแนวเพื่อส่งต่อนักเรียนไปยังสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น หรือส่งต่อไปสู่การมีงานทำ หรือการประกอบอาชีพ

2.5.3 มีการส่งต่อนักเรียนที่จบการศึกษา ในกรณีไม่ศึกษาต่อ เพื่อการดำรงชีวิตภายนอกโรงเรียน หรือส่งต่อครอบครัว

2.5.4 มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ไปยังฝ่ายกิจการนักเรียน

2.5.5 มีการส่งต่อนักเรียนที่เจ็บป่วย ไปยังงานอนามัยของโรงเรียน เพื่อส่งต่อโรงพยาบาล หรือสถานีอนามัย

2.5.6 มีการติดตามนักเรียนที่จบการศึกษา

3. ผลการประเมินแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

ผลการประเมินแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า ความเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในร้อยละ 93.88 เมื่อพิจารณาความเหมาะสมรายด้าน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 88.57 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 87.50 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 และด้านการส่งต่อ มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 93.33

5.2 อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การส่งต่อ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการคัดกรองนักเรียน ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจาก โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 มีการวางแผนสร้างความเข้าใจให้แก่ครูและผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ครอบคลุม ทั้ง 5 ด้าน (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมิน และมีการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครูประจำเรือนนอน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการดูแลนักเรียนประจำ (2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีการพิจารณาข้อมูลของนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนโดยใช้หลักเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียน (3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน โดยยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน (4) ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้คำปรึกษาเบื้องต้นเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน (5) ด้านการส่งต่อ มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งต่อนักเรียนไปยังสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น หรือการมีงานทำ การประกอบอาชีพ และเพื่อการดำรงชีวิตภายนอกโรงเรียน หรือส่งต่อครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจาก ภาระกิจในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นเรื่องสำคัญที่ทุกฝ่ายงานต้องให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ตลอดถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่าย ต้องตะหนักและให้การร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของของปิยนันท์ พัชรสำราญเดช (2560, หน้า 34) ความสำคัญของการมีส่วนร่วมระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครองและครูอาจารย์นั้นจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนจะได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมทั้งจากทางบ้านและทางโรงเรียนนักเรียนจึงได้รับการพัฒนาที่

สมบูรณ์และสอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการที่แท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารียา ก่อกุศล และคณะ (2564, หน้า 34) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองและมีช่องทางการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น 2) การคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรจัดอบรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียน เพื่อให้การดำเนินการจัดทำแผนสอดคล้องกับผลการคัดกรอง 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โรงเรียนตรวจสอบแผนการสอนเฉพาะบุคคลของนักเรียนให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ 4) การป้องกันและการแก้ไขปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาความรู้และทักษะด้านการดำเนินงานโดยทำงานอย่างมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5) การส่งต่อนักเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการหาแนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญญา บุณยเกียรติ (2563, หน้า 1245) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีดังนี้ ผู้บริหาร และครูผู้สอนควรตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลาการหลักในการดำเนินงานโดยต้องได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสิ่งที่จำเป็นโดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียนซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณทนา ชื่นอยู่ และคณะ (2565, หน้า 227) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูแปบบระบบดูแลชาวยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน และภาคีเครือข่ายภายนอก ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เพื่อวางแผนเป้าหมายชีวิตของนักเรียนตามความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ปกครอง รวบรวมข้อมูลพื้นฐานนักเรียน เพื่อจัดทำแฟ้มประวัตินักเรียนอย่างละเอียด 2) การคัดกรองนักเรียน คัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียน เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ ตามเกณฑ์การพิจารณาที่สถานศึกษากำหนดจำแนกประเภทปัญหาและความเสี่ยงของนักเรียนแล้วนำมาวางแผนจัดทำแนวทางป้องกันและแก้ไขร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง

และโรงเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน จัดกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลายจัดหาเวทีให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพเพื่อค้นหาความเป็นเลิศหรืออัจฉริยะภาพของนักเรียนในด้านต่าง ๆ จัดหาวิทยากรที่เป็นมืออาชีพมาสอนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน ส่งเสริมการศึกษาเพื่อการมีงานทำ นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งการปฏิบัติและทฤษฎี จัดทำแผนการเปลี่ยนผ่านการมีงานทำร่วมกับผู้ปกครอง ประสานสถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจ้างงานคนพิการตามมาตรา 35 หลังจากที่จบการศึกษาจากโรงเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา ส่งเสริมการใช้เวลาหลังเลิกเรียนให้เกิดประโยชน์จัดกิจกรรมโฮมรูม แนะแนว ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความรู้เชิงป้องกัน และอยู่ในความดูแลของครูอย่างใกล้ชิด ประสานชุมชนหรือหน่วยงานภายนอกจัดอบรมให้ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขระบุสภาพปัญหาไปในแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ก็จะเกิดการแก้ปัญหาเชิงวิชาการสามารถวัดและประเมินผลได้ และ 5) การส่งต่อนักเรียน นักเรียนที่มีปัญหาหรือพฤติกรรมรุนแรงที่โรงเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ก็จะส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หรือเครือข่ายโรงเรียนที่บกพร่องทางการได้ยินในการปรับพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหาหรือพฤติกรรมไม่รุนแรงทางโรงเรียนขอความร่วมมือผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนร่วมกันวางแผนหาแนวทางการป้องกันแก้ไข ประสานหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งทางด้านการศึกษาต่อ ด้านการประกอบอาชีพ ด้านวิชาการเพื่อเป็นวิทยากรให้ความรู้และป้องกันแก้ไขปัญหา และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรชัย นุ่นเหลือ และคณะ (2566, หน้า 59) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยหลักการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองโรงเรียนตระพังพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า สภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยหลักการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองโรงเรียนตระพังพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อเก็บข้อมูล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เนื่องจากครูนิยมใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นวิธีที่ง่ายต่อการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น และครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียนด้านสุขภาพร่างกาย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เนื่องจากครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านสุขภาพร่างกาย ควรใช้ข้อมูลทางการแพทย์ และการสอบถามข้อมูลจากผู้ปกครองในด้านสุขภาพ เพื่อช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจและทราบถึงข้อมูลทางด้านสุขภาพร่างกายของนักเรียนมากขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญญา บุณยเกียรติ (2563, หน้า 1251) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า โรงเรียนมีนโยบายให้ครูประจำชั้นเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน โดยมีการกำหนดระยะเวลาและเครื่องมือที่ใช้อย่างเป็นระบบ ทำให้ได้ข้อมูลของนักเรียนถูกต้อง ครอบคุลมและทั่วถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของอารียา ก่อกุศล และคณะ (2564, หน้า 32) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ โรงเรียนควร

จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งหรือเดือนละ 1 ครั้งตามความเหมาะสม มีช่องทางการสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครอง มีวิธีดำเนินการและข้อปฏิบัติอย่างชัดเจนในการเยี่ยมบ้านนักเรียนตามบริบท สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณทนา ชื่นอยู่ และคณะ (2565, หน้า 225) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้าน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ปริสัญญุตา คือ ร่วมกันจัดเก็บข้อมูลสภาพแวดล้อมพื้นฐานที่จำเป็นของนักเรียนทุกคนเป็นรายบุคคล และร่วมกันวางแผนช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลตามความต้องการจำเป็นพิเศษ สอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ มงคลเมฆ (2561, หน้า 245) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมทุกองค์ประกอบมีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยครูใช้หลักเกณฑ์ที่เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นอย่างชัดเจนในการคัดกรองนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียน และครูใช้ข้อมูลด้านอาชีพของบิดา มารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เนื่องจากข้อมูลด้านอาชีพของบิดา มารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน ไม่สามารถใช้ตัดสินหรือแบ่งกลุ่มนักเรียนได้ทุกคน เพราะการคัดกรองนักเรียน ควรร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล หลายๆ ด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญญา บุณยเกียรติ (2563, หน้า 1252) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า โรงเรียนมีเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ ทำให้การปฏิบัติตามระบบคัดกรองนักเรียนเป็นไปอย่างสมบูรณ์และถูกต้องได้ข้อมูลนักเรียนที่ชัดเจน สามารถทำการแยกนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีสอดคล้องกับงานวิจัยของอารียา ก่อกุศล และคณะ (2564, หน้า 32) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า โรงเรียนจัดประชุมเพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญในการให้ข้อมูลนักเรียนอย่างถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูล สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณทนา ชื่นอยู่ และคณะ (2565, หน้า 225) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า การคัดกรองนักเรียนตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ธัมมัญญุตา คือ ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ มงคลเมฆ (2561, หน้า 245) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการพัฒนา

สมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมทุกองค์ประกอบมีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยครูจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนทำให้ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง ได้พบปะ สื่อสาร แลกเปลี่ยนเกี่ยวกับข้อมูลนักเรียน ทำให้ข้อมูลของนักเรียนแต่ละบุคคลมีข้อมูลที่ครบถ้วน ส่งผลให้มีส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เต็มตามศักยภาพเป็นรายบุคคล และครูจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เนื่องจากบางสถานศึกษาจัดกิจกรรมโฮมรูมให้เฉพาะนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ส่วนระดับมัธยมศึกษาจะเป็นกิจกรรมพบครูที่ปรึกษา ควรปรับเปลี่ยนแนวทางเป็น การจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพบปะแลกเปลี่ยนกับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สอดคล้องกับแนวคิดของอภิญญา บุณยเกียรติ (2563, หน้า 1252) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอารียา ก่อกุศล และคณะ (2564, หน้า 32) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า มีการจัดอบรมการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลของนักเรียนให้ถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียน มีคณะกรรมการนิเทศติดตามการปฏิบัติการสอนของครูเดือนละ 1 ครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณทนา ชื่นอยู่ และคณะ (2565, หน้า 226) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูแปบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามหลักสัปปุริสธรรม 7 อัตตัญญุตา คือ ร่วมกันจัดกิจกรรม/โครงการการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนให้นักเรียนได้ค้นหาความเป็นเลิศ หรืออัจฉริยะภาพของตนเองในด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยชูชาติ มงคลเมฆ (2561, หน้า 245) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมทุกองค์ประกอบมีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยครูส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครูมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้คำปรึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียนนักเรียนอย่างใกล้ชิด และครูส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต และลดผลจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจากนอกจากครูส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต และลดผลจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย ควรมีการป้องกันและสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต

สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญญา บุณยเกียรติ (2563, หน้า 1253) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษามีการเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง พร้อมทั้งมีการประชุมเพื่อวางแผนและประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา เกิดการทำงานอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของอารียา ก่อกุศล และคณะ (2564, หน้า 32) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน พบว่า ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและผู้ปกครองได้พัฒนาความรู้และทักษะ มีการอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณทนา ชื่นอยู่ และคณะ (2565, หน้า 225) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบดูแลชาวยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน พบว่า การป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียนตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ธัญมัญญุตา คือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาความรู้และทักษะด้านการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยชูชาติ มงคลเมฆ (2561, หน้า 245) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมทุกองค์ประกอบมีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการส่งต่อ พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยครูมีการช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาครูประสานงานกับครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง เพื่อส่งต่อนักเรียน ส่วนครูมีการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อแก้ปัญหาที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากทางโรงเรียนมีการดำเนินงานแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ และมีกระบวนการผลอย่างต่อเนื่อง. สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญญา บุณยเกียรติ (2563, หน้า 1253) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการส่งต่อ พบว่า มีการดำเนินงานแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ มีการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นและติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งโรงเรียนอยู่ในพื้นที่ที่องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีการประสานงาน ช่วยเหลือ ร่วมมือระหว่างกันและมีการรายงานผลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของอารียา ก่อกุศล และคณะ (2564, หน้า 32) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี ด้านการส่งต่อ พบว่า มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานด้านการส่งต่อนักเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการหาแนวทางที่เหมาะสม สร้างแนวปฏิบัติ มีระบบสารสนเทศในการจัดเก็บบันทึกข้อมูล สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณทนา ชื่นอยู่ และคณะ (2565, หน้า 227) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการใน

สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการส่งต่อ พบว่า การส่งต่อตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ธัมมัญญุตา คือ สร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานด้านการส่งต่อนักเรียน และส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการหาแนวทางที่เหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยชูชาติ มงคลเมฆ (2561, หน้า 245) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมทุกองค์ประกอบมีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก

2. ผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ด้านที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านที่ 4 การป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน ด้านที่ 5 การส่งต่อ เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากในแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่มีเนื้อหาครอบคลุม ในแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อีกทั้งยังสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 นำผลที่ได้จากการสังเคราะห์ร่างแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยการเสวนากลุ่ม (focus group) เพื่อกำหนดเป็นขอบข่ายและเนื้อหาของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 และตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 สอดคล้องกับงานวิจัยของอารียา ก่อกุศล และคณะ (2564, หน้า 32) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี มี 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 4) ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรชัย นุ่นเหลือ และคณะ (2566, หน้า 58-59) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยหลักการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองโรงเรียนตระพังพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยหลักการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองโรงเรียน

ตระพังพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ

3. ผลการประเมินแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า ความเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในร้อยละ 93.55 เมื่อพิจารณาความเหมาะสมรายด้าน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 88.57 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 87.50 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 และด้านการส่งต่อ มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 93.33 ทั้งนี้เนื่องจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ปกครองนักเรียนจึงเป็นภาระกิจที่สำคัญของการจัดการศึกษา และกระบวนการพัฒนาแนวทางในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยความร่วมมือของบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญทำให้แนวทางมีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุวรรณทนา ชื่นอยู่ และคณะ (2565, หน้า 230) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 การประเมินรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 องค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ซึ่งมีความถูกต้องของรูปแบบ ความเหมาะสมของรูปแบบ ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งผลของการประเมินรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวุฒิ รัตนอรุณ (2561, หน้า ก) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาของโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาของโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา มีความเหมาะสมในการนำไปใช้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐนียา ห้องกระจก (2562, หน้า 137) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ผลการประเมินแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ทั้ง 5 องค์ประกอบ จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เห็นว่าแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของของสุรชัย นุ่นเหลือและคณะ (2566, หน้า 59) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยหลักการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองโรงเรียนตระพังพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผลการตรวจสอบรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยหลักการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองโรงเรียนตระพังพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เห็นว่ารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยหลักการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองโรงเรียนตระพังพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในร้อยละ 95.95

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษา เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ทั้ง 5 ขั้นตอนอย่างละเอียด แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แผนการสอนเฉพาะบุคคล แผนการส่งต่อ และเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคลให้ครอบคลุมทุกด้าน

2. ผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้ปกครองควรตระหนักและเห็นความสำคัญกับปัญหาที่พบกับนักเรียนและร่วมมือกันแก้ปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง

3. ผู้บริหารควรนิเทศ กำกับ ติดตาม สนับสนุน ให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

4. สถานศึกษาต้องมีความตระหนัก เห็นความสำคัญ และเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างแท้จริง

5. สถานศึกษาต้องสร้างความเชื่อถือศรัทธาจากครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองเพื่อการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการพัฒนาแนวทางระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ

2. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีส่วนร่วม

3. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณะสุข. (2546). คู่มือผู้บริหารสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณะสุข. (2551). คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 – ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6). กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต.

พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2561). การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.

สัมมา รธนิชย์. (2560). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). คู่มือประกอบการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. สำนักงานเขตพื้นที่กการศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). คู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2566). คู่มือสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. กลุ่มพัฒนาระบบบริหารการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กลุ่มแผนและงบประมาณ, สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.

2) บทความวารสาร

วาสนา จินดาสวัสดิ์. (2564). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักพรหมวิหาร 4. วารสารบวรสหการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564).

สุวรรณทนา ชื่นอยู่ และคณะ. (2565). การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามหลักสัปปุริสธรรม 7, วารสารวิจัยวิชาการ ปีที่ 5 ฉบับที่ 5 (กันยายน - ตุลาคม 2565).

อิสรา หาญรักษ์. (2564). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนครพนม. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ปีที่ 9 ฉบับที่ 35 (เมษายน - มิถุนายน 2564).

3) ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์และ/หรือสารนิพนธ์/งานวิจัย

กชพร พุทธจักร. (2562). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี, สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ.

กรรณสพร ผ่องมาศ. (2561). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

กฤษฎิ์ณิชา พุทจิระ. (2564). การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น, สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์รมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะสหวิทยาการ, มหาวิทยาลัยคริสเตียน.

ไกรยุทธ อุ่นแก้ว. (2562). สภาพและปัญหาการใช้ทักษะการบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 32, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ไกรศร เจียมทอง. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

จันทร์ฉาย ไทยรัตน์. (2561). การบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย, การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

เฉลิมพงษ์ สุขสมพนารักษ์. (2561). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ชัชวาล จำแนกวุธ. (2564). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ชูชาติ มงคลเมฆ. (2561). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ณณัฐ ช่วยงาน. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ณัฐนียา ห้องกระจก. (2562). แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ณัฐนียา ห้องกระจก. (2562). แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

นิษากรณ์ เหล่าเขตกิจ. (2560). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์. (2564). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3, การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

บุญส่ง กรุงชาลี. (2562). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ปิยนันท์ พัชรสำราญเดช. (2560). กลยุทธการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองและความต้องการของสถานประกอบการ, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พรศักดิ์ ผกากรอง. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี, การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

เพลินพิศ สิงห์คำ. (2560). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

มนัญญา ปัดถาวงษ์. (2562). การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

มาโนช ตัญยงค์. (2564). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี สหวิทยาเขตพุเตย, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

รัชพล เที่ยงดี. (2563). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

รุ่งนภา สุขสำแดง. (2563). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ฤทธิ์ธิชัย ภู่สำอางค์. (2563). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

วุฒิพงษ์ พันทิวา. (2563). สภาพปัญหา และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ศุกร์เกษม ปรุงผล. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

สุธิดา พงษ์สวัสดิ์. (2561). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี, การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุนทร โครพ. (2563). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดอ่างทอง, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

สุนิสา มุ้ยจีน. (2563). การศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

สุภัสสร สุริยะ. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและผู้นำทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสยาม.

สุภาภรณ์ เที่ยงทางธรรม. (2564). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

สุรชัย นุ่นเหลือ และคณะ. (2566). การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยหลักการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองโรงเรียนตระพังพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช, วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

โสพิศ ภาชนะ. (2561). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

อภิญญา บุณยเกียรติ. (2563). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, วิทยาลัยนครราชสีมา.

อัจฉรา สอนโว. (2560). ประสิทธิผลการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อารียา ก่อกุศล และคณะ. (2564). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

4) เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 10 ตุลาคม 2565). จาก https://www.moe.go.th/พระราชบัญญัติการจัดการ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 12 ตุลาคม 2563). จาก https://www.moe.go.th/พรบ-การศึกษาแห่งชาติ-พ-ศ-2542

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). แนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 22 ตุลาคม 2562). จาก https://www.moe.go.th/ศธ-เผยแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรุงเทพธุรกิจ. (2565). ช่วยได้จริงหรือไม่ ? ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ทุกสถานศึกษาต้องมี (18 พฤษภาคม 2565), (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 16 พฤษภาคม 2565). จาก https://www.bangkokbiznews.com/social/1004915

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2564). ผลข้างเคียงยุคดิจิทัล เด็กติดจอกระทบพัฒนาการ. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 27 เมษายน 2564). จาก https://www.thaihealth.or.th/?p=236978

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2547). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 21 ธันวาคม 2547) จาก https://otepc.go.th/th/otepc09/km-otepc09/item/3003-2547.html

2. ภาษาอังกฤษ

Donita Loise Johnson. (2017) Significant Factors Influencing an Effective School Counseling Program, Philosophy dissertation of Walden University. [Online]. Accessed 11 November 2017. available from http://www.lip.umi.com

Douglas Cheney. (2017). Transition of Secondary Student with Emotional or Behavioral Disorders. [Online], Accessed October 22, 2017. available from http://www.ncbi.nlm,nih.gov/pmc/articles

Goodman, Robert and others. (2003). Using the strengths and difficulties questionnaire (SDQ) to screen for child psychiatric discipline in a community samples.

J.Gunderson. (2017). Family group conference : An innovative approach to truancy in schools. A case study, accessed August 27, 2017, available from http://digitallibrary.usc.edu/cdm/ref/collection/p15799coll/16id/77364

Katz, Robert L. (1974). Skill of An Effective Administrator. Harvard Business Review.

S.M. Jackson. (2017). The effects of a cognitive – behavioral group counseling intervention.

Smith, J. R. (2017). Student perceptions of teacher care: Experiences and voices of recent high school graduates (doctor of philosophy). Iowa State University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1.นางสาวมาลิณี วรปรีชาชนม์

การศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม)
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2.นางประคอง สุวรรณนิตย์

การศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

ตำแหน่งปัจจุบัน ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

3.นายวิชาญ จิตต์ผ่องอำไพ

การศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาเด็กพิเศษระยะแรกเริ่ม
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิตส์เบิร์ก สหรัฐอเมริกา

ตำแหน่งปัจจุบัน ครู โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร ๐ ๗๕๓๐-๗๗๕๘ ต่อ ๗ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๗๖(๒)/ว ๐๐๐๓

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร นางสาวมาลีณี วรปรีชาชนม์

ด้วย วัฒธาภรณ์ กฤตอัครรรณ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม ๗ (THE GUIDELINES TO DEVELOP THE STUDENTS' CARE AND SUPPORT SYSTEM OF THE SPECIAL SCHOOL UNDER AFFILIATION OF SPECIAL EDUCATION BUREAU, SCHOOL GROUP 7)" โดยมี ผศ.ดร ทิพมาศ เศวตวรโชติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ของเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๓๐-๗๗๕๘

ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญ

(นางมาลีณี วรปรีชาชนม์)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๓ หมู่ ๖ ตำบลนาเพรา อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร ๐-๗๕๑๐-๓๗๒๔ ต่อ www.sac.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๗๑๖(๒)/ว ๐๐๐๓

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร นางประคอง สุวรรณนิตย์

ด้วย วัฒนาภรณ์ กฤตอัครธรรณ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม ๗ (THE GUIDELINES TO DEVELOP THE STUDENTS' CARE AND SUPPORT SYSTEM OF THE SPECIAL SCHOOL UNDER AFFILIATION OF SPECIAL EDUCATION BUREAU, SCHOOL GROUP 7)" โดยมี ผศ.ดร.ทิพมาศ เศวตวรโชติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร ๐-๗๕๑๐-๓๗๒๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๒ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๑๑๐
โทร ๐ ๗๕๖๐-๗๑๒๘ ต่อ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๖(๒)/ว ๐๐๐๔

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร นายวิชาญ จิตต์ผ่องอำไพ

ด้วย วัฒอาภรณ์ กฤตอัครธรรณ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม ๗ (THE GUIDELINES TO DEVELOP THE STUDENTS' CARE AND SUPPORT SYSTEM OF THE SPECIAL SCHOOL UNDER AFFILIATION OF SPECIAL EDUCATION BUREAU, SCHOOL GROUP 7)" โดยมี ผศ.ดร.ทิพนาค เศวตวรโชติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

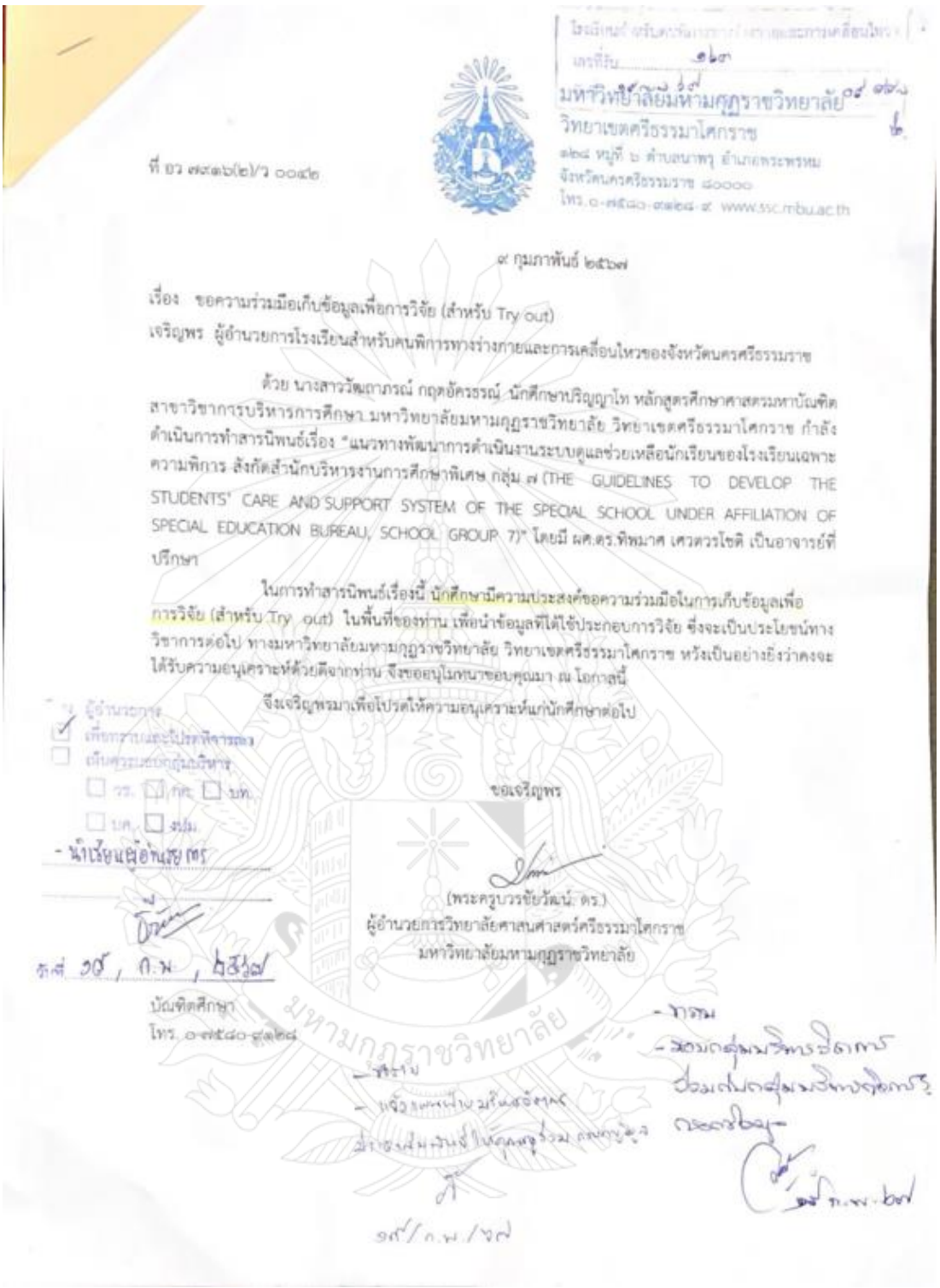
(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

นิสิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๖๐-๗๑๒๘

รับเงินแล้ว ๗ เมษายน ๒๕๖๗

(วิชาญ จิตต์ผ่องอำไพ)

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อวิจัย (Try Out)

ที่ อว ๗๘๑๖(๒)/ว ๐๐๔๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอกระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๘๒๒๘ www.ssc.mbu.ac.th

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนสำหรับคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้วย นางสาววัฒกาภรณ์ กฤตอัครธรรณ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม ๗ (THE GUIDELINES TO DEVELOP THE STUDENTS' CARE AND SUPPORT SYSTEM OF THE SPECIAL SCHOOL UNDER AFFILIATION OF SPECIAL EDUCATION BUREAU, SCHOOL GROUP 7)" โดยมี ผศ.ดร.พิพมาศ เศวตวรโชติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการทำสารนิพนธ์เรื่องนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out) ในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้ประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากท่าน จึงขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

☑ ผู้อำนวยการ
เพื่อการพิจารณาและโปรดพิจารณาลง
เห็นควรมอบกลุ่มบริหาร
☐ รร. ☐ กศ. ☐ บท.
☐ บศ. ☐ อปม.
- นำเรียนผู้อำนวยการ

ลงชื่อ ๑๕, ก.พ., ๒๕๖๗

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๘๒๒๘

- ทราบ
- มอบกลุ่มบริหารวิชาการ
ร่วมดำเนินการประสานงานต่อไปด้วย

๑๙/ก.พ./๖๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๗๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๒๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๔๒

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล

ด้วย นางสาววัฒณาภรณ์ กฤตอัครธรรม์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม ๗ (THE GUIDELINES TO DEVELOP THE STUDENTS' CARE AND SUPPORT SYSTEM OF THE SPECIAL SCHOOL UNDER AFFILIATION OF SPECIAL EDUCATION BUREAU, SCHOOL GROUP 7)" โดยมี ผศ.ดร.ทิพมาศ เศวตวรโชติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการทำสารนิพนธ์เรื่องนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out) ในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้ประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากท่าน จึงขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๒๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๗๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๔๒

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๗

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ด้วย นางสาววัฒณาภรณ์ กฤตอัครธรรณ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม ๗ (THE GUIDELINES TO DEVELOP THE STUDENTS' CARE AND SUPPORT SYSTEM OF THE SPECIAL SCHOOL UNDER AFFILIATION OF SPECIAL EDUCATION BUREAU, SCHOOL GROUP 7)" โดยมี ผศ.ดร.ทิพฆาต เศวตวรโชติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการทำสารนิพนธ์เรื่องนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out) ในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้ประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากท่าน จึงขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

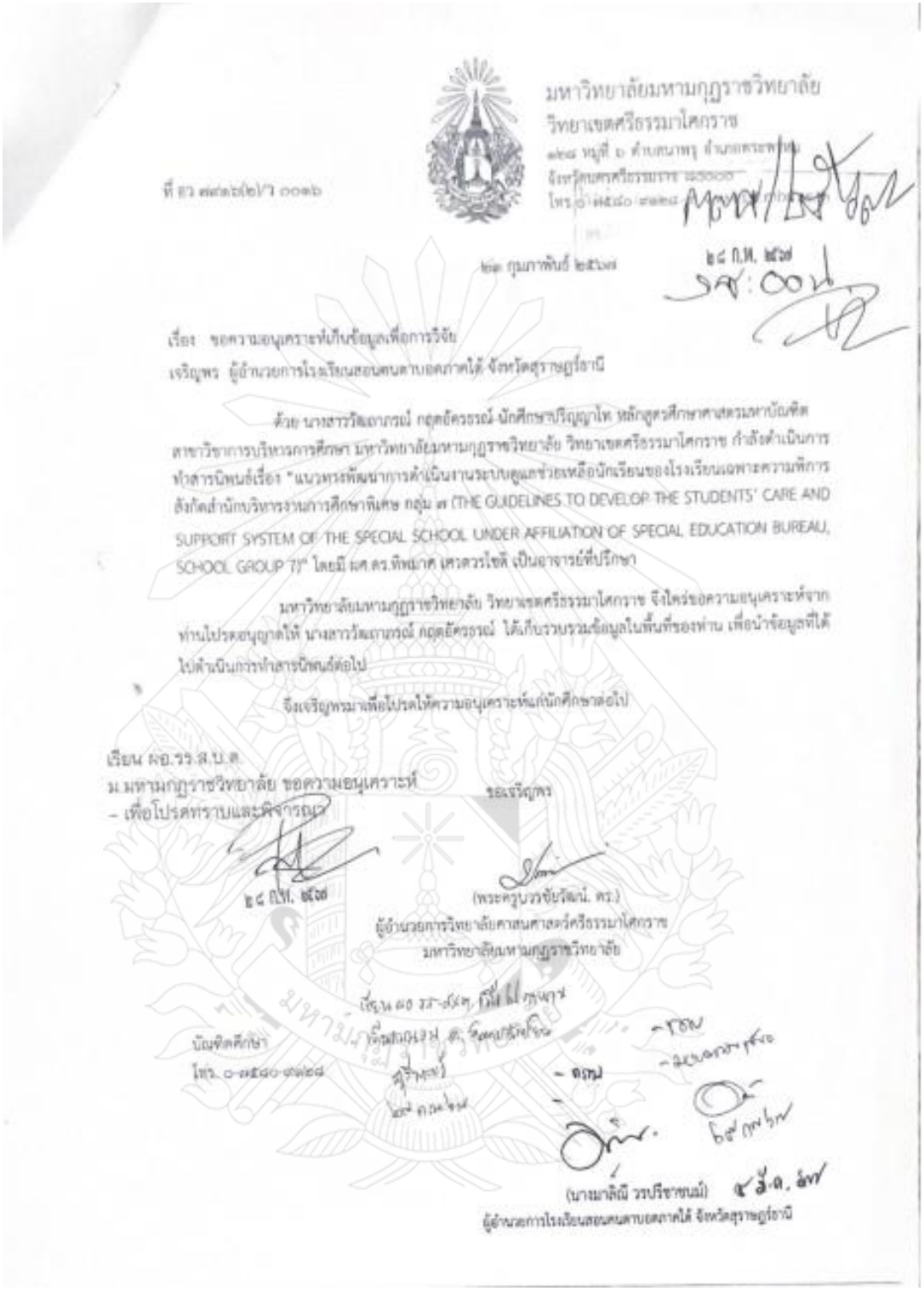
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๑ ตำบลนาพรุ อำเภอเมืองศรีธรรมาโศกราช
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๔๐-๗๗๒๘

ที่ ยว ๗๗๒๕(๒)/ว ๐๐๑๖

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

๒๘ ก.พ. ๖๗
๑๗: ๐๐๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ด้วย นางสาววัลเอกากรณ์ กฤตยัครธรณ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม ๗ (THE GUIDELINES TO DEVELOP THE STUDENTS' CARE AND SUPPORT SYSTEM OF THE SPECIAL SCHOOL UNDER AFFILIATION OF SPECIAL EDUCATION BUREAU, SCHOOL GROUP 7)" โดยมี ผศ.ดร.ทิพนาค เศวตวรโชติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาววัลเอกากรณ์ กฤตยัครธรณ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เรียน ผอ.รร.ส.บ.ค.
ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์
- เพื่อโปรดทราบและพิจารณา

๒๘ ก.พ. ๖๗

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๔๐-๗๗๒๘

(นางมาลินี วรปรีชาชนม์) ๕ มี.ค. ๖๗
ผู้อำนวยการโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๓๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๒๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๑๖

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมพรปัญญานุกูล

ด้วย นางสาววัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรรณ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม ๗ (THE GUIDELINES TO DEVELOP THE STUDENTS' CARE AND SUPPORT SYSTEM OF THE SPECIAL SCHOOL UNDER AFFILIATION OF SPECIAL EDUCATION BUREAU, SCHOOL GROUP 7)" โดยมี ผศ.ดร.ทิพมาศ เสวตวรโชติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาววัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรรณ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๓๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๔๐-๙๓๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๑๖

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดพังงา

ด้วย นางสาววัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรรณ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม ๗ (THE GUIDELINES TO DEVELOP THE STUDENTS' CARE AND SUPPORT SYSTEM OF THE SPECIAL SCHOOL UNDER AFFILIATION OF SPECIAL EDUCATION BUREAU, SCHOOL GROUP 7)" โดยมี ผศ.ดร.ทิพมาศ เสวตวรโชติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาววัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรรณ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๔๐-๙๓๒๘

ภาคผนวก จ
เครื่องมือเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย
เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

วัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรณ์
นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

แบบสอบถามแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1.เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2.อายุ

☐ 25 - 30 ปี

☐ 31 - 35 ปี

☐ 36 - 40 ปี

☐ 41 - 45 ปี

☐ 46 - 50 ปี

☐ 51 ปีขึ้นไป

3.ระดับการศึกษา

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

4.ตำแหน่ง

☐ ผู้บริหารสถานศึกษา

☐ ครูที่ปรึกษา

5.ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

☐ น้อยกว่า 5 ปี

☐ 5 - 10 ปี

☐ 11 - 15 ปี

☐ มากกว่า 15 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ตามความเป็นจริง ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีผลการดำเนินงานรายการนั้นอยู่ใน ระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง มีผลการดำเนินงานรายการนั้นอยู่ใน ระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง มีผลการดำเนินงานรายการนั้นอยู่ใน ระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง มีผลการดำเนินงานรายการนั้นอยู่ใน ระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง มีผลการดำเนินงานรายการนั้นอยู่ใน ระดับน้อยที่สุด

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1) ครูใช้แบบประเมินสังเกตพฤติกรรมเด็กเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลนักเรียน					
2) ครูใช้ IEP เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลนักเรียนด้านผลการเรียน					
3) ครูใช้ IIP ในการเก็บข้อมูลนักเรียนด้านสุขภาพร่างกาย					
4) ครูสัมภาษณ์ผู้ปกครองในการเก็บข้อมูลนักเรียนด้านครอบครัว					
5) ครูสัมภาษณ์ผู้ปกครองในการเก็บข้อมูลด้านอาชีพของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง					
6) ครูสัมภาษณ์ผู้ปกครองในการเก็บข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับรายได้ของครอบครัว					
7) ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเก็บข้อมูล					
8) ครูศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนเพื่อทำการรู้จักนักเรียน					
ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน					
9) ครูใช้ข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา					
10) ครูใช้ข้อมูลด้านผลการเรียนของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา					
11) ครูใช้ข้อมูลด้านสุขภาพร่างกายของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา					

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
12) ครูใช้ข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา					
13) ครูใช้ข้อมูลด้านอาชีพของบิดา มารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา					
14) ครูใช้ข้อมูลรายได้ของผู้ปกครอง เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา					
15) ครูใช้ข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา					
16) ครูใช้หลักเกณฑ์ที่เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียน					
ด้านที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน					
17) ครูจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนของนักเรียนให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น					
18) ครูจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน					
19) ครูจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง					
20) ครูพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพ ได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง					
21) ครูยอมรับในความรู้และศักยภาพของนักเรียนเพื่อสร้างความภาคภูมิใจของนักเรียน					
ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน					
22) ครูให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนทุกคน					
23) ครูมีการร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหา					
24) ครูมีการพบปะ พูดคุย สื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับข้อมูลของนักเรียนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา					
25) ครูเอาใจใส่นักเรียนทุกคนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา					
26) ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ไขและป้องกันปัญหาโดยใช้วิธีการที่เหมาะสม กับบุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละบุคคล					
27) ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ไขและป้องกันปัญหาโดยใช้วิธีการที่เหมาะสม กับสภาพแวดล้อมของนักเรียนแต่ละบุคคล					

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านที่ 5 การส่งต่อ					
28) ครูพิจารณาปัญหาที่เห็นว่ายากต่อการช่วยเหลือและทำการส่งต่อ					
29) ครูประจำชั้นมีการส่งต่อภายในไปยังครูแนะแนว/ครูอนามัยโรงเรียน/ครูจิตวิทยา					
30) ครูมีการส่งต่อภายนอกไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยตรง					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 **ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 **ด้านการคัดกรองนักเรียน** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 **ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 **ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 **ด้านการส่งต่อ** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ภาคผนวก ฉ
ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

สรุปแบบพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence: IOC)
แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3			
ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
1	ครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านผลการเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านสุขภาพร่างกาย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ครูสัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านครอบครัว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	ครูสัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูล ด้านอาชีพของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	ครูสัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับรายได้ของครอบครัว	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
6	ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อเก็บข้อมูล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3			
7	ครูศึกษาสภาพครอบครัวและความเป็นอยู่ของนักเรียนเพื่อทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน							
1	ครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ครูใช้ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ครูจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ตามข้อมูลด้านสุขภาพร่างกายของนักเรียน	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
4	ครูใช้ข้อมูลด้านสภาพครอบครัวของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
5	ครูใช้ข้อมูลด้านอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
6	ครูใช้ข้อมูลรายได้ของผู้ปกครองเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
7	ครูใช้ข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3			
8	ครูใช้หลักเกณฑ์ที่เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน							
1	ครูจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนของนักเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ครูจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ครูจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	ครูพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพ ได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
5	ครูยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน							
1	ครูดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้คำปรึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ครูปลูกผังคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	ครูส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต และลดผลจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
5	ครูส่งเสริมให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3			
ด้านที่ 5 การส่งต่อ							
1	ครูมีการช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
2	ครูประสานงานกับครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง เพื่อส่งต่อนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ครูมีการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อแก้ปัญหาที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	ครูมีการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

รวมค่า IOC ทั้งฉบับได้ 0.90

ภาคผนวก ช
ผลการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผลการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)
ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.957	29

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
ข้อ 1	4.6000	.72397	30
ข้อ 2	4.3667	.76489	30
ข้อ 3	4.5333	.57135	30
ข้อ 4	4.6333	.55605	30
ข้อ 5	4.3667	.66868	30
ข้อ 6	4.7000	.46609	30
ข้อ 7	4.7000	.46609	30
ข้อ 8	4.4333	.67891	30
ข้อ 9	4.5667	.56832	30
ข้อ 10	4.5000	.62972	30
ข้อ 11	4.3000	.98786	30
ข้อ 12	4.1667	1.01992	30
ข้อ 13	4.1333	1.04166	30
ข้อ 14	4.4667	.89955	30
ข้อ 15	4.6000	.56324	30

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
ข้อ 16	4.6333	.49013	30
ข้อ 17	4.4667	.50742	30
ข้อ 18	4.7333	.44978	30
ข้อ 19	4.6333	.49013	30
ข้อ 20	4.6333	.55605	30
ข้อ 21	4.6667	.47946	30
ข้อ 22	4.6667	.47946	30
ข้อ 23	4.7000	.46609	30
ข้อ 24	4.5667	.56832	30
ข้อ 25	4.6667	.47946	30
ข้อ 26	4.7000	.53498	30
ข้อ 27	4.7000	.46609	30
ข้อ 28	4.2667	.73968	30
ข้อ 29	4.4000	.67466	30

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N
131.5000	157.638	12.55539	30

ภาคผนวก ซ
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการเสวนากลุ่ม (Focus Group)

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อทำวิจัย
เรื่อง “แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7”
โดย นางสาววัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรณ์
นักศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช
วันอังคารที่ 12 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2566 เวลา 14.30 - 16.00 น.
ณ ห้องประชุมศรีตรัง โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
****

<u>อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์</u>

1. ผศ.ดร. ทิพมาศ เศวตวรโชติ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
2. ดร.สันติ อุนจะนำ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

<u>รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ</u>

1. นางสาววรรณรัตน์ พวงมาลัย
   ตำแหน่งปัจจุบัน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
   โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. นางวรฤทัย นุริตมนต์
   ตำแหน่งปัจจุบัน ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
   โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. นางสายฝน ศิวายพราหมณ์
   ตำแหน่งปัจจุบัน ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
   โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
4. นางเอกวรรณ กลิ่นหอม
   ตำแหน่งปัจจุบัน ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
   โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

5. นางสาวนุชรินทร์ สุวรรณชาตรี

ตำแหน่งปัจจุบัน ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญานุกูล

<u>คำถามที่ต้องการรู้ (ของนักวิจัย)</u>

1. ในมุมมองของท่าน องค์ประกอบพื้นฐานหลักๆของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ควรมีกี่ด้านอะไรบ้าง
2. โมเดลองค์ประกอบหลักๆของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้วิจัย มีความครอบคลุม เนื้อหาเหมาะสมสอดคล้องในเชิงวิชาการและมีความเป็นจริงได้หรือไม่
3. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีข้อความหรือองค์ประกอบที่ยังไม่กระจ่างชัด จะต้องการปรับแต่งข้อความหรือองค์ประกอบส่วนไหนบ้างอย่างไร

กำหนดการเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อทำวิจัย
เรื่อง “แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7”
โดย นางสาววัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรณ์
นักศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช
วันอังคารที่ 12 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2566 เวลา 14.30 - 16.00 น.
ณ ห้องประชุมศรีตรัง โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
****

เวลา 14.00 น. ลงทะเบียนเข้าร่วมการเสวนากลุ่ม (Focus Group)
ณ ห้องประชุมศรีตรัง โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
และระบบออนไลน์ผ่านช่องทาง https://meet.google.com/tvt-mgnw-qhk

เวลา 14.30 น. **พิธีเปิดการเสวนากลุ่ม/กล่าวต้อนรับผู้ทรงคุณวุฒิ**
โดย ผศ.ดร. ทิพมาศ เศวตวรโชติ อาจารย์ที่ปรึกษาและ
อาจารย์ประจำหลักสูตร ประธานกล่าวเปิดงาน

เวลา 14.45 น. **แนะนำประวัติผู้ทรงคุณวุฒิ/ชี้แจงรายละเอียดการเสวนา**
กลุ่ม โดย นางสาววัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรณ์ ผู้ดำเนินการรายการเสวนากลุ่ม

เวลา 15.00 น. นำเสนอ “แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7”
โดย นางสาววัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรณ์
นักศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

เวลา 15.20 น. เสวนากลุ่ม (Focus Group)
โดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ดังนี้

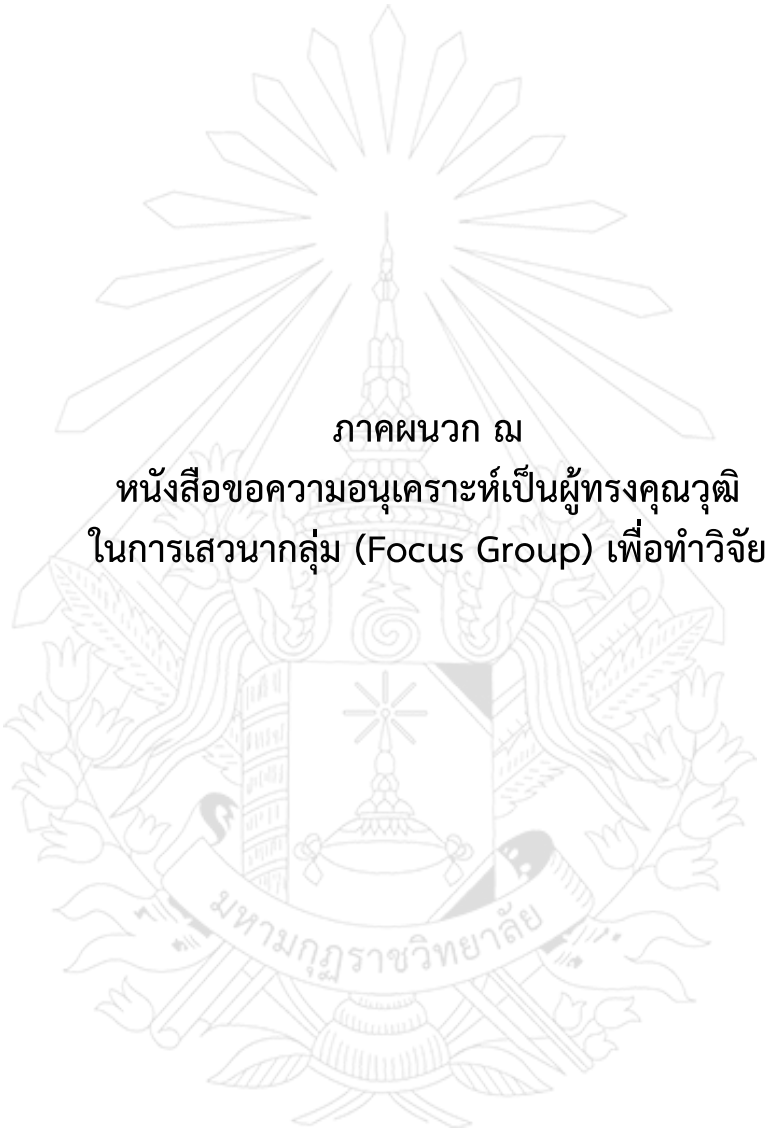
1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน
2) ครูผู้มีความเชี่ยวชาญ ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 4 คน

หมายเหตุ : ผู้ประสานงาน วัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรณ์ นักศึกษาผู้นำเสนอ โทรศัพท์ : 096 351 4598

รายชื่อผู้เข้าเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อทำวิจัย
เรื่อง “แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7”
โดย วัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรรณ์
นักศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช
วันอังคารที่ 12 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2566 เวลา 14.30 - 16.00 น.
ณ ห้องประชุมศรีตรัง โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
****

ที่	ชื่อ- นามสกุล	ตำแหน่ง	ลงชื่อ	หมายเหตุ
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์				
1	ผศ.ดร. ทิพมาศ เศวตวรโชติ	ประธานกรรมการที่ปรึกษา		
2	ดร.สันติ อุนจะนำ	กรรมการที่ปรึกษาร่วม		
ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ				
1	นางสาววรรณรัตน์ พวงมาลัย			
2	นางวรฤทัย นุริตมนต์			
3	นางสายฝน ศิวายพราหมณ์			
4	นางเอกวรรณ กลิ่นหอม			
5	นางสาวนุชรินทร์ สุวรรณชาตรี			
นักศึกษาผู้นำเสนอ				
1	นางสาววัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรรณ์	นศ.ป.โท/ผู้ดำเนินรายการ		

ภาคผนวก ฌ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในการเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อทำวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๓๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๓๖(๒)/ว ๐๐๐๗

๓ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ร่วมดำเนินการเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อทำวิจัย

เจริญพร นางสายฝน ศิวายพราหมณ์

ด้วย นางสาววัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรรณ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม ๗ (THE GUIDELINES TO DEVELOP THE STUDENTS' CARE AND SUPPORT SYSTEM OF THE SPECIAL SCHOOL UNDER AFFILIATION OF SPECIAL EDUCATION BUREAU, SCHOOL GROUP 7)" โดยมี ผศ.ดร.ทิพมาศ เศวตวรโชติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ทางมหาวิทยาลัยฯ จึงใคร่ขอความขอความอนุเคราะห์จากท่าน เข้าร่วมดำเนินการเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อทำการวิจัย โดยโปรดอนุญาตให้ นางสาววัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรรณ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๓๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๗

๓ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ร่วมดำเนินการเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อทำวิจัย

เจริญพร นางวรฤทัย นุริตมนต์

ด้วย นางสาววัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรณ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม ๗ (THE GUIDELINES TO DEVELOP THE STUDENTS' CARE AND SUPPORT SYSTEM OF THE SPECIAL SCHOOL UNDER AFFILIATION OF SPECIAL EDUCATION BUREAU, SCHOOL GROUP 7)" โดยมี ผศ.ดร.ทิพมาศ เศวตวรโชติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ทางมหาวิทยาลัยฯ จึงใคร่ขอความขอความอนุเคราะห์จากท่าน เข้าร่วมดำเนินการเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อทำการวิจัย โดยโปรดอนุญาตให้ นางสาววัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรณ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลถนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๔๐-๙๓๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๗

๓ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ร่วมดำเนินการเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อทำวิจัย

เจริญพร นางเอกวรรณ กลิ่นหอม

ด้วย นางสาววัฒณาภรณ์ กฤตอัครธรรณ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม ๗ (THE GUIDELINES TO DEVELOP THE STUDENTS' CARE AND SUPPORT SYSTEM OF THE SPECIAL SCHOOL UNDER AFFILIATION OF SPECIAL EDUCATION BUREAU, SCHOOL GROUP 7)" โดยมี ผศ.ดร.ทิพฆาต เสวตวรโชติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ทางมหาวิทยาลัยฯ จึงใคร่ขอความขอความอนุเคราะห์จากท่าน เข้าร่วมดำเนินการเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อทำการวิจัย โดยโปรดอนุญาตให้ นางสาววัฒณาภรณ์ กฤตอัครธรรณ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

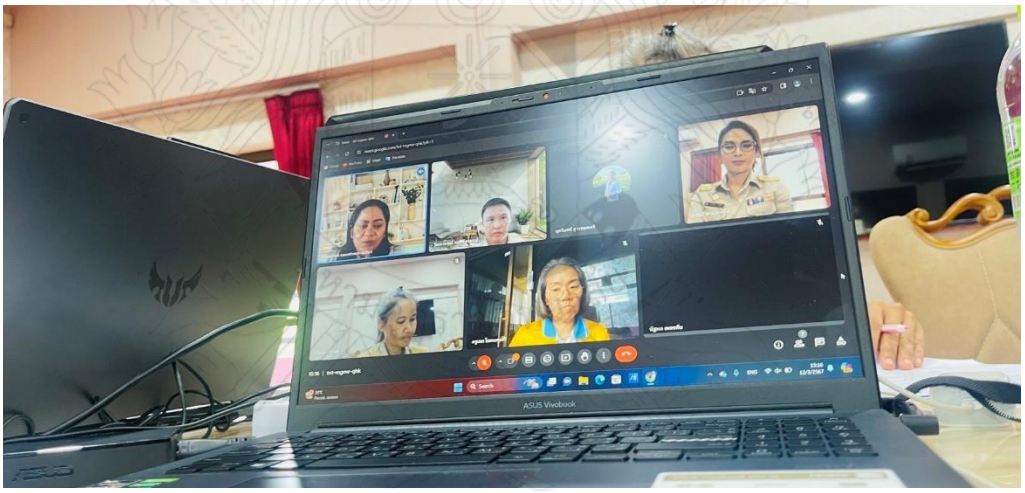
(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๔๐-๙๓๒๘

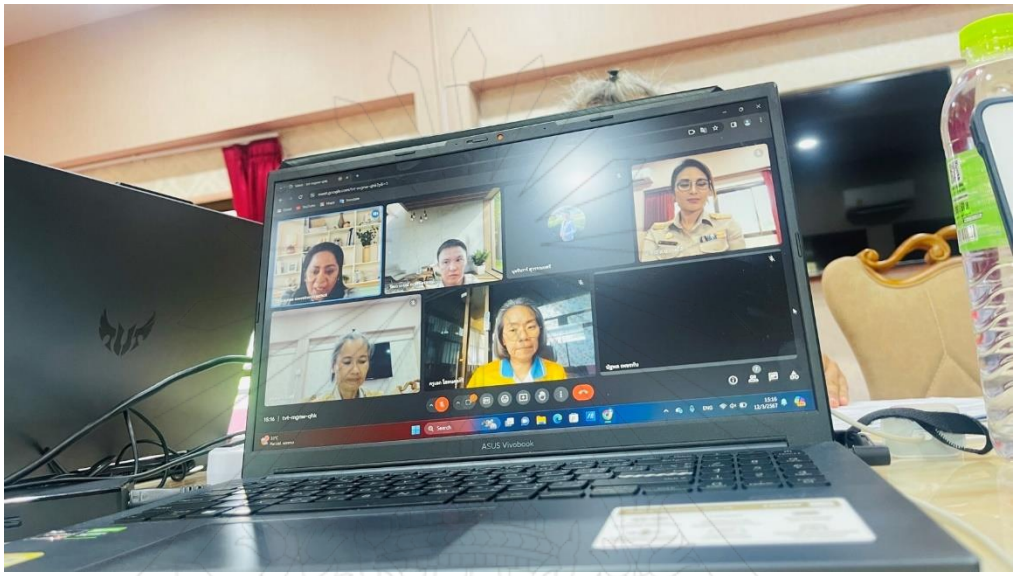
ภาคผนวก ฎ
ภาพเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อทำวิจัย

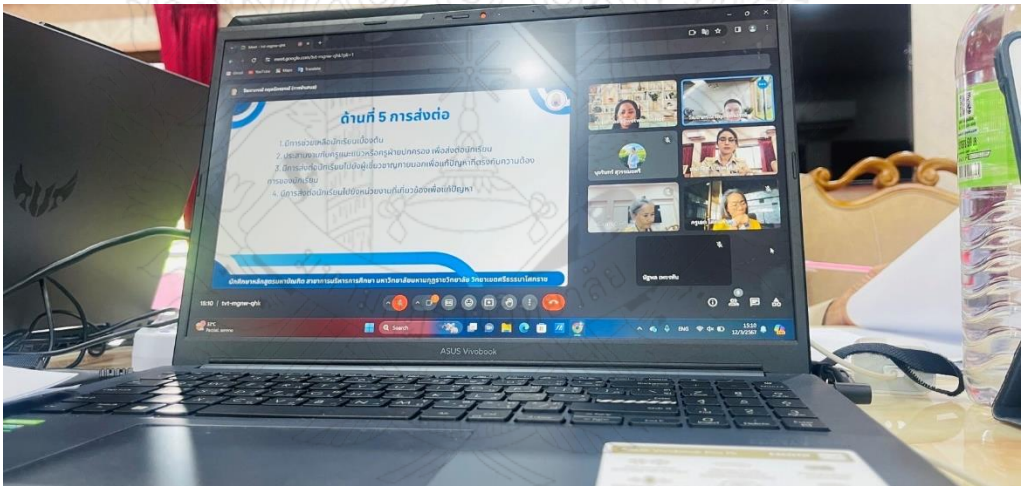
ประมวลการภาพเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อทำวิจัย
วันที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2567
ณ ห้องประชุมศรีตรัง โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

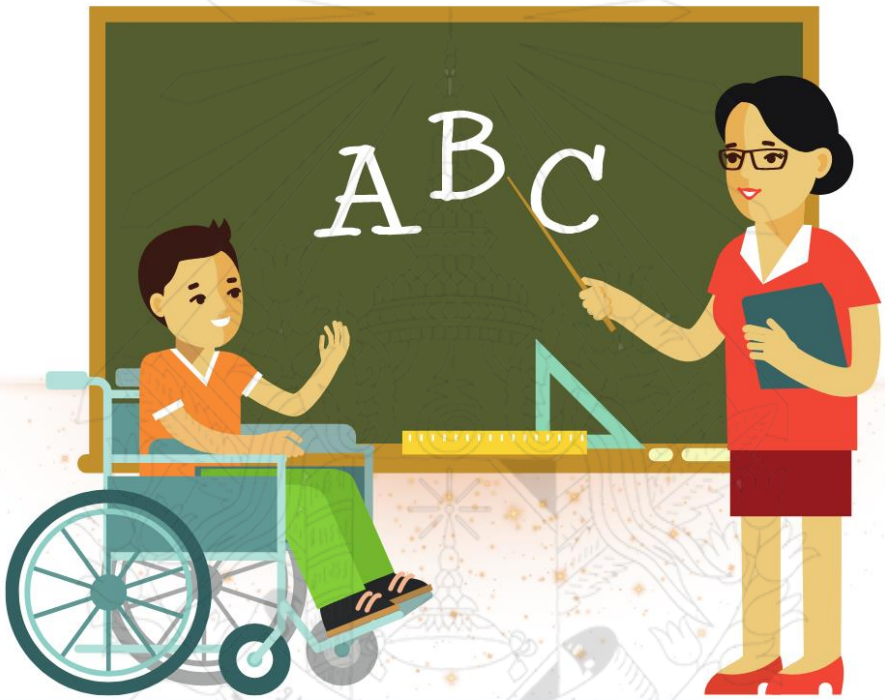
ประมวลการภาพเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อทำวิจัย
วันที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2567
ณ ห้องประชุมศรีตรัง โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ฎ
แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2567

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

****

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ผู้วิจัยดำเนินการโดยการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 มายกร่างรูปแบบ แล้วดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยการเสวนากลุ่ม (focus group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 5 คน เมื่อวันอังคารที่ 12 มีนาคม 2567 ได้แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ดังภาพ

มีรายละเอียดแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ดังนี้

1) หลักการและเหตุผล

การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนดังกล่าวมีหลากหลายรูปแบบ วิธีการรูปแบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพและเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ คือ การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ เนื่องจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีการประสานงานให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดด้วยกันทุกฝ่าย ทั้งครูประจำเรือนนอน ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง หรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายรวมถึงการส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาโดยมีวิธีการ และเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เกิดจากการศึกษาแนวคิด และทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ตามขอบข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งต่อ เพื่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2) วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ให้มีประสิทธิภาพ

3) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ดังนี้

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แนวทางดำเนินการ ดังนี้

3.1.1 ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านผลการเรียน

3.1.2 ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านสุขภาพร่างกาย

3.1.3 สัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูประจำเรือนนอน เพื่อเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านครอบครัว

3.1.4 สัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูล ด้านอาชีพของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

3.1.5 สัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับรายได้ของครอบครัว

3.1.6 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อเก็บข้อมูล

3.1.7 ศึกษาสภาพครอบครัวและความเป็นอยู่ของนักเรียนเพื่อทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน แนวทางดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

3.2.2 ใช้ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

3.2.3 จัดแบ่งกลุ่มนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ตามข้อมูลด้านสุขภาพร่างกายของนักเรียน

3.2.4 ใช้ข้อมูลด้านสภาพครอบครัวของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

3.2.5 ใช้ข้อมูลด้านอาชีพของบิดา มารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

3.2.6 ใช้ข้อมูลรายได้ของผู้ปกครอง เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

3.2.7 ใช้ข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

3.2.8 ใช้หลักเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียน

3.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน แนวทางดำเนินการ ดังนี้

3.3.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนของนักเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

3.3.2 จัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพบปะแลกเปลี่ยนกับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น

3.3.3 จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3.3.4 จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน

3.3.5 ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

3.4 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน แนวทางดำเนินการ ดังนี้

3.4.1 ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้คำปรึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน

3.4.2 ปลูกผังคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสร้างภูมิคุ้มกันทางอารมณ์และจิตใจ

3.4.3 ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

3.4.4 ส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต และลดผลจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย

3.4.5 มีการป้องกันและสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา

3.4.6 ส่งเสริมให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

3.5 ด้านการส่งต่อ แนวทางดำเนินการ ดังนี้

3.5.1 มีการช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น

3.5.2 มีการประสานงานกับครูแนะแนวเพื่อส่งต่อนักเรียนไปยังสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น หรือส่งต่อไปสู่การมีงานทำ หรือการประกอบอาชีพ

3.5.3 มีการส่งต่อนักเรียนที่จบการศึกษา ในกรณีไม่ศึกษาต่อ เพื่อการดำรงชีวิตภายนอกโรงเรียน หรือส่งต่อครอบครัว

3.5.4 มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ไปยังฝ่ายกิจการนักเรียน

3.5.5 มีการส่งต่อนักเรียนที่เจ็บป่วย ไปยังงานอนามัยของโรงเรียน เพื่อส่งต่อโรงพยาบาล หรือสถานีอนามัย

3.5.6 มีการติดตามนักเรียนที่จบการศึกษา

4. ปัจจัยเงื่อนไขแห่งความสำเร็จในการนำแนวทางไปใช้

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สถานศึกษาสามารถนำไปใช้ให้เหมาะสมกับศักยภาพความพร้อม และบริบทของสถานศึกษา โดยมีปัจจัยเงื่อนไขแห่งความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ ดังนี้

1. สถานศึกษาต้องมีความตระหนัก เห็นความสำคัญ และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างแท้จริง

2. สถานศึกษาต้องศึกษาทำความเข้าใจองค์ประกอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการมีครูและผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ลึกซึ้ง และดำเนินการอย่างเคร่งครัด

3. สถานศึกษาต้องสร้างความเชื่อถือศรัทธาจากครูและผู้ปกครองเพื่อการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล : นางสาววัฒถาภรณ์ กฤตอัครธรณ์

วัน เดือน ปีเกิด : 3 ตุลาคม 2533

ที่อยู่ : 41/2 หมู่ 2 ตำบลทาขุมเงิน
อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน 51170

ที่อยู่ปัจจุบัน : 228/3 หมู่ 4 ตำบลขุนทะเล
อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100

ตำแหน่ง : ครู โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สถานที่ทำงานปัจจุบัน : โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

การศึกษา : ปริญญาตรี ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ)
สาขาวิชาพลศึกษา
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่